

ΑΘΗΝΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΗΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

(ΕΚΔΑΤΕΥΘΗ ΥΠΟ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ)

ΤΟΜΟΣ ΕΞΗΚΟΣΤΟΣ ΠΕΜΠΤΟΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΤΥΠΟΙΣ ΜΗΝΑ Δ. ΜΥΡΤΙΔΟΥ
1961

Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ΔΕΛΤΙΟΝ ΑΝΑΛΥΤΙΚΗΣ
ΓΛΩΣΣΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ 1960

1. Κ. Γ. Ἀγανιάδης, ὕδροβιολόγος, *Θαλασσινὴ Ἐγκυκλοπαιδεία* [Ἀκτογραφία - Ἀλιεία - Ἀλιευτικὰ - Θαλάσσια σκῆρ - Θαλασσοπορία - Ἴστιοπλοία - Ἰχθυοτροφία - Ἰχθυολογία - Λιμενικὰ ἔργα - Λιμνολογία - Ναυτιλία - Ναυτικὴ Γεωγραφία - Ὀστρεοτροφία - Σπογγουλίσια - Ὠκεανογραφία κλπ.], Ἀθήναι 1960. Τόμ. Α', ἀλιεία - ἀνάγυρα, σ. 443 - 479 (συνέχεια). Τόμ. Β', ἀναγωγὸς - καικίας, σ. 5 - 464, Τόμ. Γ', Καικίαι - Ὠιδίθης, σ. 5 - 469 [συμπλήρωμα, σ. 471 - 478].

Εἰς τὴν σχετικὴν ὕλην περιλαμβάνονται πολλοὶ ὄροι ναυτικοὶ, ἀλιευτικοὶ κλπ. καὶ ὑπὸ τὸν δημῶδη καὶ ὑπὸ τὸν ἐπιστημονικὸν τύπον τῆς λέξεως, ἐνδιαφέροντες γλωσσικῶς. Ἡ ἔκδοσις καλύπτει ἐν κενὸν εἰς τὸν τομέα τοῦτον ἐν Ἑλλάδι.

2. Ν. Π. Ἀνδριώτης, καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Παράλληλοι σημασιολογικαὶ ἀξελίξεις εἰς τὴν Ἑλληνικὴν καὶ εἰς ἄλλας γλώσσας (ἔκδ. Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης), Θεσσαλονίκη 1960, σσ. 184.

Ὁ καθηγητὴς Ν. Ἀνδριώτης, μετὰ τὴν κατὰ τὸ 1959 ἔκδοσιν τῆς μελέτης του « Σημασιολογία », Θεσσαλονίκη, σσ. 49 εἰς τὴν ὁποίαν ἐξετάζονται γενικώτερα προβλήματα σχετικὰ μὲ τὸ θέμα, δημοσιεύει τὴν ἀνωτέρω πραγματείαν.

Εἰς τὴν μελέτην αὐτήν, μετὰ μίαν εἰσαγωγὴν (σ. 5 - 10), εἰς ἣν κάμνει διαφόρους παρατηρήσεις καὶ δίδει σχετικὴν βιβλιογραφίαν, ἐξετάζει ἐπὶ τῇ βάσει πλουσίου ὕλικου ἐκ τῆς ὅλης ἑλληνικῆς γλώσσης, τὰ κάτωθι θέματα :

Αἷτια σημασιολογικῶν μεταβολῶν (σ. 10 - 24 : Ἡ μεταβολὴ τοῦ πολιτισμοῦ, σ. 10 - 11, Τὰ ψυχολογικὰ αἷτια, σ. 11 - 24), Παράλληλοι σημασιολογικαὶ ἀξελίξεις Α'. Ἀρχαίων ἑλληνικῶν λέξεων ἀντιστοίχως πρὸς νεωτέρας, σ. 25 - 97 (Ρήματα, σ. 25 - 66, Οὐσιαστικά, σ. 66 - 80, Ἐπίθετα, σ. 80 - 87, Ἐπιρρήματα, σ. 87 - 91, Ἄλλαι λέξεις, σ. 92 - 97), Β'. Νεωτέρων ἑλληνικῶν λέξεων ἀντιστοίχως πρὸς διαλεκτικὰς ἢ ξένας, σ. 98 - 166 (Ρήματα, σ. 98 - 137, Οὐσιαστικά, σ. 137 - 188, Ἐπίθετα, σ. 148 - 161, Ἐπιρρήματα, σ. 161 - 165, Ἄλλαι λέξεις, σ. 165 - 166), Διδάγματα ἐκ τῆς συγκριτικῆς σημασιολογίας, σ. 167 - 172 καὶ Πίναξ Λέξεων, σ. 173 - 182.

3. Ν. Π. Ἀνδριώτης, καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Τὸ ὁμόσπονδο κράτος τῶν Σκοπίων καὶ ἡ γλῶσσα του, Θεσσαλονίκη 1960, σσ. 71.

Τὸ βιβλίον ἐδημοσιεύθη τὸ πρῶτον ἀγγλιστὶ τῷ 1957 ὑπὸ τὸν τίτλον The Confederate State of Skopije and its language Athens 1957. Ὁ α. εἰς τὴν

έργασίαν αὐτὴν ἐξετάζει ἐντελῶς ἀντικειμενικῶς τὸ θέμα τοῦ ἀποσκοποῦν εἰς τὴν πλήρη γνώσιν τῆς πραγματικότητος ἐκ μέρους τῶν ξένων καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ. Διὰ τὴν Ἑλλάδα τὸ θέμα τοῦτο ἔχει καὶ ἐθνικὴν ἀπουδαιότητα ἰδιόζουσαν, διότι τὸ ἀπὸ τοῦ 1944 Ἰδρυθὲν Κράτος τῶν Σκοπίων — « Λαϊκὴ Δημοκρατία τῆς Μακεδονίας » — διακηρύττει ὅτι οἱ κάτοικοί του εἶναι Μακεδόνες ὁμοιοὶ καὶ συνεχισταὶ τῶν ἀρχαίων Μακεδόνων καὶ ἐπομένως ὅτι ἀνήκει εἰς αὐτοὺς ὁλόκληρος ἡ Μακεδονία, δηλ. καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Μακεδονία, ἡ « Μακεδονία τοῦ Αἰγαίου ».

Κεφάλαια τὰ ὅποια ἐπιστημονικῶς ἐξετάζονται ἐν τῇ μελέτῃ εἶναι: Ποιοὶ ἦταν οἱ ἀρχαῖοι Μακεδόνες, Ποία εἶναι ἡ προσέλευσις τῶν Σλάβων τοῦ Κράτους τῶν Σκοπίων, Τί εἶναι « Μακεδονικὴ » γλῶσσα, Συμπεράσματα γὰρ τὴν σχέσιν τοῦ Σλαβικοῦ ἰδιώματος τῶν Σκοπίων μὲ τὴν Σερβικὴν καὶ τὴν Βουλγαρικὴν, Πῶς θὰ ἔπρεπε νὰ ὀνομασθῇ τὸ ἰδίωμα τοῦ Κράτους τῶν Σκοπίων, Ἡ ἐπίδρασις τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσας ἐπὶ τὸ Σλαβικὸν ἰδίωμα τοῦ Κράτους τῶν Σκοπίων, Ἡ σημερινὴ φιλολογικὴ καλλιέργεια τοῦ ἰδιώματος, Ποῖα ἐπιχειρήματα προβάλλουν διεκδικήσας τὴν Ἑλληνικὴν Μακεδονίαν, Πῶς δημιουργήθηκαν οἱ διεκδικήσεις τοὺς εἰς βάρος τῆς Ἑλληνικῆς Μακεδονίας.

Πάντα τὰ ἀνωτέρω ἐξετάζονται ἐπὶ τῇ βίσει ἀδιασείστων στοιχείων γλωσσικῶν, ἱστορικῶν καὶ πολιτικῶν. Τὸ βιβλίον τοῦτο ὡς ἐκ τῆς σπουδαιότητος τοῦ θεματός του καὶ τῆς ἐπιστημονικότητός του ἀξίζει καὶ πρέπει νὰ γίνῃ ἀνάγνωσμα προσεκτικὸν παντός Ἑλληνοσ.

Κρίσις Δ. Β. Βαγιακάκου, Ἀθῆναι 54 (1960), σ. 358-365.

4. Ν. Π. Ἀνδριώτη, Τὸ γλωσσικὸν ἔργον τοῦ Μανόλη Τριανταφυλλίδη, Ἀφιέρωμα εἰς τὴν μνήμην τοῦ Μανόλη Τριανταφυλλίδη, Ἀθῆναι 1960, σ. 17-24.

Ὁ σ. διὰ βραχέων δίδει ἐν διάγραμμά τοῦ γλωσσικοῦ ἔργου τοῦ καθηγητοῦ Μ. Τριανταφυλλίδη, ὅστις ἤρχισεν τὴν ἐπιστημονικὴν σταδιοδρομίαν του ὡς συντάκτης τοῦ ἱστορικοῦ Λεξικοῦ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν.

Ὁ σ. ἐξετάζει τὴν προσφορὰν τοῦ Τριανταφυλλίδη εἰς τὸ ἱστορικὸν Λεξικόν, ἰδιαίτερος δὲ ἐξαιρεῖ τὴν συμβολὴν αὐτοῦ εἰς τὸν ἐκπαιδευτικὸν δημοτικισμόν δηλ. εἰς τὴν μελέτην καὶ ρύθμισιν τῆς κοινῆς γλώσσας ὥστε νὰ ἀνταποκριθῇ αὕτη ὡς ὄργανον παιδείας τοῦ ἔθνους. Τὸ πρόβλημα τῆς γλώσσας τὸ εἶδεν ὁ Τριανταφυλλίδης πάντοτε ἀπὸ τῆς σκοπιᾶς τῶν ἀναγκῶν τῆς νεοελληνικῆς παιδείας καὶ τῆς ἐκπαιδευτικῆς ἀναγεννήσεως. Ἐν συνεχείᾳ ἐξετάζεται ἡ προσφορὰ τοῦ Τρ. εἰς τὴν γραμματικὴν τῆς κοινῆς Ἑλληνικῆς, ἡ θέσις τὴν ὁποίαν ἔλαβεν εἰς τὴν θεωρητικὴν ἀμυναν τοῦ δημοτικισμοῦ, τί προσέφερον εἰς τὴν φωνητικὴν καὶ τὴν μορφολογίαν τῆς δημοτικῆς, εἰς τὴν ὀρθογραφίαν τῆς νέας Ἑλληνικῆς καὶ γενικώτερον εἰς τὸν καταρτισμὸν τῆς γραμματικῆς τῆς δημοτικῆς γλώσσας.

Ἐξετάζονται ἐπίσης ἄλλοι τομεῖς ἐπιστημονικῆς δράσεως τοῦ Τριανταφυλλίδη, ὡς εἶναι ἡ ἱστορία τοῦ γλωσσικοῦ ζητήματος, αἱ ξῆναι λέξεις τῆς Ἑλληνικῆς, τὰ οἰκογενειακὰ ἐπώνυμα, ἡ γλῶσσα τῶν Ἑλλήνων τῆς Ἀμερικής, αἱ συνθηματικαὶ γλῶσσαι, θέματα γενικῶς γλωσσικὰ καὶ ἄλλα ἀνέκδοτα γλωσσολογικὰ μελετήματα, τὰ ὅποια θὰ ἐκδώσῃ τὸ Ἰνστιτούτον Νεοελληνικῶν Σπου-

δῶν, τὸ ὁποῖον ἰδρύθη ἀπὸ τὸ κληροδότημα τοῦ Τριανταφυλλίδη εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης. Δι' ἕκαστον τῶν ἀνωτέρω τομέων ὁ Ν. Ἀνδριώτης παραθέτει καὶ σχετικὸν κατάλογον τῶν ἔργων τοῦ Μ. Τριανταφυλλίδη.

5. Ν. Π. Ἀνδριώτη, Παρατακτικὰ ρηματικὰ σύνθετα στὴν Ἑλληνικὴ γλῶσσα, Ἀφιέρωμα στὴ μνήμη τοῦ Μακρή Τριανταφυλλίδη, Ἀθήνα 1960, σ. 43 - 61.

Ὁ σ. ἐξετάζει τὰ παρατακτικὰ ρηματικὰ σύνθετα, τῶν ὁποίων ἡ ἱστορικὴ ἀρχὴ δὲν φαίνεται Ἰνδοευρωπαϊκὴ, ἢ δὲ πρώτη αὐτῶν ἐμφάνισις εἶναι εἰς τὸν Ὅμηρον μὴ μοναδικὸν παράδειγμα: *σιρρεπδίνθηεν δὲ οἱ ὄσσε*, II 792. Ταῦτα δὲν μαρτυροῦνται σαφῶς εἰς τὴν μεταομηρικὴν καὶ κλασσικὴν ἐποχὴν, ἢ γραπτῇ παρουσίᾳ τῶν ἀνευρίσκονται εἰς τὴν μεταγενεστέρην γραμματείαν (ἀξομειῶν, Πτολεμ., Σύντ. Μαθημ. 6, 7 καὶ συναξομειοῦμαι, Στράβ., Χρηστομ. 17, 88), γίνεται συχνοτέρα εἰς τὴν μεσαιωνικὴν ἐποχὴν (δημῶδη μεσαιωνικὰ κείμενα: ἀνεβῶ > κατεβαίνω, Διήγ. Τετρ. 1047), συνεχίζεται εἰς τὴν μεταβυζαντινὴν ἐποχὴν (Ἐρωτοκρ. Α 436) καὶ εἶναι λίαν συνήθη εἰς τὴν νέαν Ἑλληνικὴν. Ὁ σ. παραθέτει (σ. 46 - 54) πλῆθος παραδειγμάτων ἐκ τῆς κοινῆς Ἑλληνικῆς καὶ τῶν ἰδιοματιῶν (άλωνο - θερίζω κλπ.).

Ὡς δεῦτερον μέρος τῆς μελέτης ἐξετάζονται τὰ γραμματικὰ προβλήματα, τὰ ὁποῖα παρουσιάζουν τὰ παρατακτικὰ ρηματικὰ σύνθετα, ὡς π.χ. ἡ μορφή τοῦ πρώτου συνθετικοῦ. Ὁ σ. ἀναγράφει τὰς κατηγορίας ρημάτων τῆς νέας Ἑλληνικῆς, τὰ ὁποῖα συγκρίπτονται ὅταν γίνουν πρῶτον συνθετικόν, ὡς τὰ εἰς: -ίζω, -ιάζω, -άζω, -άνω, -αίρω, -άνω, -ένω καὶ τινὰ ἄλλα. Ἐρευνᾷ τὰ προβλήματα τὰ ὁποῖα παρουσιάζει ἡ συγκοπὴ αὐτῆ καὶ παρατηρεῖ ὅτι τὸ πρῶτον συνθετικὸν παρουσιάζεται συνήθως μὲ τὴν μορφήν τοῦ ἐνεστωτικοῦ θέματος καὶ σπανιότερον τοῦ θέματος τοῦ μέλλοντος καὶ τοῦ ἀορίστου. Ὡς πρὸς τὴν γραμματικὴν μορφήν τοῦ δευτέρου συνθετικοῦ σημειώνει ὅτι τοῦτο κατὰ κανόνα μένει ἀναλλοίωτον, πλὴν σπανίων ἐξαιρέσεων, ὡς πρὸς δὲ τὴν σειρὰν τῶν συνθετικῶν μελῶν λέγει ὅτι κατὰ κανόνα προτάσσεται εἰς τὴν σύνθεσιν τὸ ρημα, τὸ ὁποῖον ἐκφράζει τὴν χρονικῶς προηγουμένην ἐνέργειαν ἢ κατάστασιν (ἀνεβῶ > κατεβαίνω, ἀνοίγω > κλείνω κλπ.).

Τέλος παρατηρεῖ ὅτι σύνθετα ἀπὸ τρία ρήματα εἶναι σπανιότατα (Κυκρ.: *βυζο - τουλουπ - ἀναγιάνω*, Σκυρ.: *σπερσο - τρυγο - θερίζω*) ἀπὸ δὲ τέσσερα μόνον τὸ *παινο - ριγο - διγω - νυστάζω* εἰς καθαρογλώσσημα.

6. Ν. Andriotis, History of the Name « Macedonia », *Balkan Studies* A biannual publication of the Institute for Balkan Studies (Ἴδρυμα μελετῶν τῆς Χερσονήσου τοῦ Αἴμου), Θεσσαλονίκη I (1960), σ. 143 - 148.

Ὁ σ. ἐξετάζων τὸ ἔτυμον τῆς λ. *Μακεδονία* παρατηρεῖ ὅτι τοῦτο παράγεται ἐκ τοῦ ἔθνικοῦ *Μακεδῶν*, τοῦτο δὲ ἀπὸ τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *μακεδνός* (μικρός) ἐκ τοῦ θέματος τοῦ ὀνόματος *μάκος* (= μήκος) μὲ τὴν προσθήκην τοῦ δ καὶ τῆς καταλ. -νός: *μακε - δ - νός*. Ἀπαντᾷ ἤδη τοῦτο εἰς τὸν Ὅμηρον (Ὀδ. η 106): *αἰά τε φύλλα μακεδνῆς αἰγιόχοιο*. Οἱ Μακεδόνες ἀνήκον εἰς δωρικὴν φυλὴν. Οἱ Ἕλληνες τοῦ ἵου αἰῶνος ἐθεώρουν τοὺς Μακεδόνες τμήμα δωρικῆς φυλῆς, ἢ ὁποῖα κατέχει πέραξ τῆς Πίνδου. Ἡ Μακεδονία ἐκαλεῖτο καὶ *Μακετία* (ἐκ τοῦ *μακέτης* συνών. τοῦ *μακεδνός*).

Ἐν συνεχείᾳ ὁ σ. παρατηρεῖ ὅτι ἀπὸ πολιτικῆς καὶ διοικητικῆς ἀπόψεως ἡ Μακεδονία ἦτο διηρημένη εἰς *Κάτω ἢ Παρὰ τὴν θάλασσαν Μακεδονίαν* καὶ εἰς *Ἄνω Μακεδονίαν ἢ τὰ Ἐπάνω Ἔθνη*.

Κατὰ τὸν 2 αἰ. ἡ Ἐπαρχία τῆς Μακεδονίας ἐφθανε μέχρι τῆς Ἀδριατικῆς θαλάσσης, ἡ ὁποία ἐνεκα τούτου ὑπὸ τῶν Ρωμαίων ἐκαλεῖτο *Μακεδονικὴ θάλασσα*.

Κατὰ τὴν Βυζαντινὴν ἐποχὴν ἔχομεν τὸ θέμα τῆς *Μακεδονίας*, ὅπερ ἐπεξετάθη καὶ μέχρι τῆς Θράκης, πράγμα τὸ ὁποῖον προεκάλεσε σύγχυσιν μεταξὺ τῶν ἱστορικῶν.

Λαϊκὸς τύπος εἶναι τὸ ὄνομα *Μακιδονία*. Ὁ σ. δίδει ἐπίσης τὰ κατὰ καιροὺς ὄρια τῆς χώρας τῆς Μακεδονίας καὶ παρατηρεῖ ὅτι οἱ Σλάβοι δὲν ἐγνώριζον τὸ ὄνομα τοῦτο, τὸ ὁποῖον δι' αὐτούς, ὅπως τὸ χρησιμοποιοῦσιν σήμερον, εἶναι γέννημα τῆς Πανολαβικῆς προπαγάνδας. Διὰ τὸ θέμα τοῦτο περισσότερα ἔχει γράψει ὁ σ. εἰς τὴν μελέτην του *Τὸ Ὀμόσπονδον κράτος τῶν Σκοπίων καὶ ἡ γλῶσσα του*. (Βλ. ἀνωτέρω).

7. ANNALI, Sezione Linguistica a cura di Walter Belardi, Istituto Universitario Orientale v. II, I, 1960, p. 164.

Τὸ περιοδικὸν *Annali*, συνεχίζον τὴν ἐκδοσὴν του, δημοσιεύει εἰς τὸ πρῶτον τεύχος τοῦ δευτέρου τόμου *Μελέτας ποικίλου γλωσσικοῦ ἐνδιαφέροντος* (σ. 1 - 120), *Βιβλιοκρισίας* (σ. 121 - 144) καὶ *Διεθνή γλωσσολογικὴν βιβλιογραφίαν* (σ. 145 - 164). Αἱ μελέται εἶναι αἱ ἑξῆς:

O. Szemerényi, Indo-European «*tālis», «*Kwālis», and the Greek «-k-» Stems ἤλιξ, γυνή-γυναίκα. (σ. 1-30). W. Wüst, «Thakura-», zur Problematik der indoirischen Zerebralisation und des Lehn Sprachen-Einflusses (σ. 31-38). V. Pisani, Note critico-linguistiche al Mahābhārata (σ. 39-50). W. Belardi, Iranico «*spara-», armeno «sark» (σ. 51-70). L. Deroy, De l'étrusque «maestra» au latin «magister» et au Germanique «*makōn», (σ. 71-102). W. R. Schmalstieg, Some Comments on Old Ch. Slav. «děti» and «bъzati» (σ. 103-106). R. T. Giuffrida, Die nur in den Glossen erscheinenden Adjektive in Notkers Psalter (σ. 107-112). G. Meo Zilio, Los sonidos avulsivos en el Rio de la Plata (σ. 113-120).

Βιβλιοκρισίας δημοσιεύουν οἱ M. Mayrhofer καὶ W. Belardi.

Εἰς τὸ δεύτερον τεύχος τοῦ τόμου (II, 2), σ. 155-278 δημοσιεύονται μελέται τῶν: E. P. Hamp, La suffissazione dei «nomi del centone» (σ. 155-157). F. B. J. Kuiper, Three Notes on Old Persian (σ. 159-170). W. Belardi, Sul nome dell'Egitto nel Persiano Antico (σ. 171-184). E. P. Hamp, Mythical Prothetic vowels in Albanian (σ. 185-190). W. R. Schmalstieg, -l- as a marker of the determinative aspect in Pre-historic Slavic (σ. 191-199). M. Krepinsky, Les adverbes de lieu tirés des thèmes de *hio* et de *ille* dans les langues Romanes (σ. 201-220). G. Meo Zilio, Sonidos extralingüísticos en el Habla Rioplatense (σ. 221-233). G. Oman, I prestiti Semantici nell'Arabo moderno (σ. 235-255).

Ἐνδιαφέρουσα εἶναι ἡ διεθνῆς γλωσσολογικὴ βιβλιογραφία (τευχ. I, σ. 145 - 154, τευχ. II, σ. 257 - 272) διότι, πλὴν τῶν αὐτοτελῶν μελετῶν, δημοσιεύονται καὶ τὰ γλωσσολογικὰ περιοδικὰ μὲ πίνακα τῶν ἐν αὐτοῖς διαφόρων μελετῶν. Ἡ ἔκδοσις τῶν Ἀθηναίων προάγει σημαντικῶς τὴν γλωσσολογικὴν ἐπιστήμην.

8. Ἀφιέρωμα στὴ μνήμην τοῦ Μαγδολῆ Τριανταφυλλίδη, Μὲ τὴν ἐπιμέλεια τιμητικῆς Ἐπιτροπῆς. Θεσσαλονίκη 1960, σσ. 566.

Ὁ τόμος αὗτος περιλαμβάνει 86 πραγματείας. Ἐκ τούτων αἱ περισσότεροι εἶναι γλωσσικοῦ ἀνδιαφέροντος. Περιέχει ἐπίσης μίαν πλήρη ἀναγραφὴν τῶν δημοσιευμάτων τοῦ ἐκλιπόντος καθηγητοῦ.

Πλὴν τῶν γλωσσικῶν πραγματειῶν τὰς ὁποίας σημειώνομεν κατωτέρω εἰς τὴν οἰκίαν κατὰ συγγραφεὰ θέσιν, συνειργάσθησαν εἰς τὸν παρόντα τόμον καὶ οἱ: Σοφία Ἀντωνιάδου, Νέα στοιχεῖα ἀπὸ τὰ κατὰστιχα τῆς Ἑλληνικῆς Ἀδελφότητος τῆς Βενετίας (19 αἰ.), σ. 68 - 67. Børje Knös, Les oracles de Léon de Sage d'après un livre d'oracles byzantins illustrés récemment découvert, σ. 155 - 188. E. Κριαρᾶς, Ὁ Τομπάσεο, τὰ δημοτικὰ μας τραγούδια καὶ τὰ νέα μας γράμματα, σ. 205 - 224. Λίνος Πολίτης, Ὁ «Ἐρωτόκριτος» καὶ ἡ «Θυσία» τοῦ Βιτζέντζου Κορνάρου, σ. 357 - 371. G. C. Soulis, Notes on the history of the city of Serres under the Serbs (1945 - 1971), σ. 373 - 379. Φωτεινὴ Τζωρτζάκη, Τὸ Νεοελληνικὸ μάθημα στὴ Μέση Παιδεία, σ. 405 - 428.

9. Δ. Β. Βαγιακάκου, Μεσαιωνικὰ καὶ νέα Ἑλληνικά. Ἀφιέρωμα στὴ μνήμην τοῦ Μαγδολῆ Τριανταφυλλίδη, Ἀθήνα 1960, σ. 69 - 77.

Ὁ σ. ἐξετάζει διλεκτικὰς λέξεις καὶ φράσεις αἱ ὁποῖαι μορφολογικῶς ἔχουν τὴν ἀρχὴν αὐτῶν εἰς τὴν μεσαιωνικὴν ἑλληνικὴν γραμματείαν, ὡς αἱ: λαμπρὸς - λαμπρὸν, χαιράμενος - χαιράμενη, ξαφρομίζομαι - ξαφρομίζομαι - ξάφρομα, ἀπὸ τῆς οὐκείας τὸ γάλα, σήμερον γεννηθήκαμε σήμερον θὰ χαθοῦμε.

10. Δ. Β. Βαγιακάκου, Ταίναρον καὶ τὰ τούτου ὀνόματα, *Εἰς μνήμην Κ. Ἀμάντου*, Ἀθήναι 1960, σ. 337 - 352.

Ὁ σ. εἰς τὴν παρούσαν μελέτην ἐξετάζει τὰ ὀνόματα ὑπὸ τὰ ὁποῖα εἶναι γνωστὸν τὸ ἀκρωτήριον Ταίναρον ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι σήμερον. Ἡ πρώτη μαρτυρία τοῦ Ταϊνάρου εὐρίσκεται εἰς Ὀμηρικὸν Ὕμνον εἰς Ἀπόλλωνα. Ἡ λ. ἀπαντᾷ ἄνευ ἄρθρου, Ταίναρον, εἶναι γνωστὴ ὁμοῦ καὶ ὡς Ταίναρος ὁ, Ταίναρος ἡ, Ταίναρον τὸ (καὶ ὡς ὄνομα Ταίναρος ὁ), Ματαπᾶς, Ματαπᾶς, Βραχίων τῆς Μάνης (Brazzo di Maina), Κάβος τῆς Μάνης, Κρεῖθηρι, Αἶθος, Φανάρι. Ἐξετάζονται ἐπίσης τὸ ἔτυμον τῆς λέξεως Ταίναρον, τὰ παράγωγα αὐτοῦ καθὼς καὶ τὸ ἔτυμον τῆς λέξεως Ματαπᾶς, τὸ ὁποῖον θεωρεῖται προελληνικόν.

11. Δ. Β. Βαγιακάκου, Συμβολὴ εἰς τὴν μελέτην τοῦ τοπωνυμικοῦ καὶ ὀνοματολογίου τῆς νήσου Ἰθάκης, Ἀθήνα 64 (1960), σ. 189 - 194.

Ὁ σ. ἐπὶ τῇ βίψει πλουσίας βιβλιογραφίας ἐκθέτει εἰς τὸ πρῶτον μέρος τῆς μελέτης του γενικὰς παρατηρήσεις ἐπὶ τοῦ τοπωνυμικοῦ τῆς νήσου καὶ ἐν

συνεχίει εξετάζει πολλά επί μέρους τοπωνύμια, μερικά τῶν ὁποίων εἶναι ἀρχαιοπινῆ.

Εἰς τὸ δεῦτερον μέρος σημειώνει παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν ὀνομάτων καὶ ἐπωνύμων ὡς καὶ περὶ τοῦ τρόπου ἐκφορᾶς τῶν ἐπωνύμων μετὰ παρωνυμίων.

12. Δ. Β. Βαγιακόκου, Γλωσσικὴ Βιβλιογραφία τῶν ἐτῶν 1957 - 1959 (Νο 1 - 669), Ἔτη 64 (1960), σ. 283 - 332.

Μετὰ τὴν ἐκδοσιν τῆς παρούσης βιβλιογραφίας συμπληροῦται ἡ γλωσσικὴ βιβλιογραφία τῆς τελευταίας εἰκοσαετίας 1939 - 1959 τῶν ὑπὸ Ἑλλήνων περὶ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης γεγραμμένων ὡς καὶ ὑπὸ σημαντικοῦ ἀριθμοῦ ξένων μελετητῶν. Αἱ δύο προηγούμεναι βιβλιογραφικαὶ ἐργασίαι τοῦ συγγραφέως εἶναι: *Συμβολὴ εἰς τὴν γλωσσικὴν βιβλιογραφίαν τῶν ἐτῶν 1939 - 1947*, *Λεξικογραφικὰ Δελτία τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν*, τόμ. 4 (1942 - 1948) [1948], σ. 165 - 176 καὶ *Γλωσσικὴ Βιβλιογραφία 1939 - 1956* (τῶν ἐτῶν 1948 - 1956 καὶ συμπληρωματικὴ τῶν ἐτῶν 1939 - 1947), Νο 1778, Ἔτη 61 (1957), σ. 104 - 222.

13. Ἰω. Κ. Βογιατζίδου, πρῶτην καθηγητοῦ εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης, *Γλῶσσα καὶ Λογοτεχνία τῆς νήσου Ἄνδρου* (ἐπὶ τῇ βίβσει ἐπιτοκίου μελέτης), τόμ. Δ', Μέρος Β', Ἐκδοσις Ἀνδρῶν τοῦ Ὀμίλου 1960, σσ. 190. Ἀνδρῶν Χρονικὰ 9.

Ὁ σ. συνεχίζει τὴν ὑπὸ τὴν ἀνωτέρω τίτλον ἐργασίαν του περὶ τῆς Ἄνδρου μεταξὺ τῶν διαφόρων κεφαλαίων τοῦ παρόντος τόμου ἐξετάζει καὶ τὰ ἑξῆς: *Γλῶσσα καὶ λογοτεχνία τῶν Ἀνδρῶν κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους*, σ. 84 - 88. *Γλῶσσα καὶ λογοτεχνία τῶν Ἀνδρῶν ἐπὶ Βυζαντινῶν*, σ. 105 - 121. *Ἡ γλῶσσα τῶν Ἀνδρῶν κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς Φραγκοκρατίας καὶ Τουρκοκρατίας*, σ. 152 - 153.

14. Ἰω. Κ. Βογιατζίδου, Ἰωνικὰ γλωσσικὰ ἀπολιθώματα εἰς τὰς Κυκλάδας, Ἄφιερωμα εἰς τὴν μνήμην τοῦ Μανόλη Τριανταφυλλίδη, Θεσσαλονίκη 1960, σ. 79 - 88.

Ὁ σ. συζητεῖ εἰς τὴν παρούσαν μελέτην ζητήματα ἐπιγραφικὰ, γλωσσικὰ καὶ ἱστορικὰ δύο ἐκ τῶν βορείων Κυκλάδων νήσων, τῆς Κέας (Τζιάς) καὶ τῆς Ἄνδρου, αἱ ὁποῖαι εἰς προϊστορικοὺς χρόνους εἶχον δεχθῆ Ἰωνας ἀποίκους.

Συγκεκριμένως ἐξετάζει τὴν προϊστορικὴν τοπικὴν πιῶσιν εἰς -ηῦ, τὴν προϊστορικὴν περιεκτικὴν καὶ πατρωνυμικὴν κατάληξιν -εύς, τὰ προϊστορικὰ τοπωνύμια τῆς Καρθαίας (τῆς Κέας); ἐν Ἀλαθῆς, ἐν Ῥωπηῆς, ἐν Φηγηῆς, ἐν Κλυιδῆς καὶ τὰ ἱστορικὸν τῆς Ἄνδρου τοπωνύμιον τοῦ Ἀλάδου, τέλος δὲ ἀσχολεῖται μὲ τὸ γένος τῶν Κλυιδῶν.

Τὰ γλωσσικὰ Ἰωνικὰ ἀπολιθώματα τῆς Κέας εἶναι ἐπιγραφικὰ, ἀνήκουν δηλ. εἰς τὴν ἐπιγραφὴν τοῦ 4 π.Χ. αἰ. (IG, 12, 5, ἀριθμ. 544), τῆς δὲ Ἄνδρου εἰς τὴν προφορικὴν διὰ μέσου τῶν αἰῶνων διασωθεῖσαν παράδοσιν τῆς νήσου.

15. Bulletin analytique de bibliographie Hellenique, tom. XIX, Année bibliographique 1958. Athènes 1960, σσ. XII - 567.

Εἰς τὸν τόμον αὐτὸν περιέχεται ἡ βιβλιογραφία τοῦ 1958. Ἡ γλωσσικὴ βιβλιογραφία περιλαμβάνεται μεταξύ τῶν σ. 258 - 263 (N° 1235 - 1265).

16. P. Chantraine, *Épigraphie aθήνην*, *Ἀφιέρωμα εἰς τὴν μνήμην τοῦ Μανόλη Τριανταφυλλίδη*, Θεσσαλονίκη 1960, σ. 89 - 93.

Ὁ σ. θέλων νὰ ῥιθμίσῃ νέον φῶς ἐπὶ τῆς λ. αἰθέρητος ἐξετάζει τὴν σημασίαν τῆς λέξεως ταύτης εἰς διαφόρα χωρία ἀρχαίων συγγραφέων καὶ καταλήγει εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι αἰθέρητος δηλοῖ τὸ ὑπεύθυνον διὰ τινα πράξιν ὑποκείμενον. Ἡ πράξις αὕτη εἰς τὰ ἀρχαία παραδείγματα εἶναι ὁ φόνος ὑποδηλούμενος κατ' ἐμφανισμὸν ἀλλὰ καὶ μὲ ὑπογράμμισιν τῆς εὐθύνης τοῦ δράστου. Αἱ χρήσεις τὰς ὁποίας ἀναφέρει ὁ σ. ἀπὸ τὴν τετραλογία τοῦ ψευδο - Ἀντιφώντος καὶ αἱ ὁποῖαι ἐπιβεβαιῶνται καὶ ἀπὸ ἄλλα κείμενα δεικνύουσιν ὅτι αἰθέρητος εἶναι ὁ υπεύθυνος δράσεως φόνου εἴτε ἰδιοχείρως ἐφόρευσεν αὐτός εἴτε ὄχι. Ἡ σημασία αὕτη τῆς λ. ἐπιτρέπει τὴν κατανόησιν τῶν μεταγενεστέρων χρήσεων τοῦ ὄρου ἀπὸ τοῦ Εὐριπίδου μέχρι σήμερον.

17. Γ. Α. Γαλιτῆ, *Ἀρχηγός - Ἀρχηγέτης ἐν τῇ ἑλληνικῇ γραμματικῇ καὶ θρησκείᾳ*, *Ἀθηναί 64* (1968), 17 - 148.

Ὁ σ. εἰς τὸ Πρῶτον μέρος (σ. 17 - 74) τῆς παρούσης πραγματείας ἐξετάζει πρῶτον τὴν λατινίαν τῶν λέξεων ἀρχηγός καὶ ἀρχηγέτης ὡς καὶ τῶν συγγενῶν αὐταῖς ἐπὶ τῇ βίψει τῶν γραπτῶν μνημείων καὶ κυρίως ἐπὶ τῇ βάσει τῶν κλασσικῶν συγγραμμάτων, τῶν ἐπιγραμμάτων, τῶν παπύρων, τῆς Ἀγίας Γραφῆς, τῶν κατέρων τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν μεταγενεστέρων συγγραμμάτων. Δεύτερον ἐξετάζει τὰς ἐννοίας ἀρχηγός - ἀρχηγέτης ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἑλληνικῇ θρησκείᾳ.

Συγγενεῖς πρὸς τὰς λέξεις ταύτας εἶναι αἱ λ. ἀρχηγός - ἀρχος - ἀρχίς - ἀρχής - ἀρχίας - ἀρχαμος - ἀρχων - ἀρχαί - ἀρχηγεῖα - ἀρχηγεῖα - ἀρχηγεύς - ἀρχηγεύς - ἀρχηγευτικός - ἀρχηγεύς - ἀρχηγευτής - ἀρχηγεύς - ἀρχηγεύς - ἀρχηγεύς. ἀγω - ἡγήτης - ἡγήτης - ἡγήτης - ἡγήτης - ἡγήτης - ἡγαγός - νααγός - ξαναγός - ὠραγός - θαλαμηγός - κυνηγός - ὀδηγός - ποδηγός - στρατηγός - φορηγός - χορηγός. Τὸ ἀναγός καὶ τὰ μετὰ τοῦ ἀγός (-ηγός) σύνθετα ὡς τὰ κυνηγέτης - μοιραγέτης - μισσαγέτης - νομωαγέτης - ξαναγέτης - ποδηγέτης - στρατηγέτης - χορηγέτης.

Κατὰ τὸν σ. αἱ σημασίαι τῶν λ. ἀρχηγός καὶ ἀρχηγέτης συμπίπτουσι κατὰ βάσιν καὶ σημαίνουσι πάντοτε τὸ πρῶτον εἶναι εἴτε κατὰ χρόνον εἴτε κατὰ τάξιν.

Εἰς τὸ Δεύτερον μέρος (σ. 75 - 138) πραγματεύεται τὰς λ. ταύτας ὡς ἐπωνυμίας θεῶν, ἡρώων καὶ λατρευομένων ἐν γένει προσώπων, εἶναι δηλ. λατρευτικά καὶ ἐπωνυμιαία ἀποδιδόμενα πρὸς θεὸν ἢ θεότητα ὡς εἶναι οἱ θεοί, Ἀπόλλων, Ἄρτεμις, Ἀθηνα, Ἀφροδίτη, Ζεὺς, Ἥρα, Διώνυσος - Ἴναχος, Ἑρμῆς, Ἀσκληπιός καὶ ἄλλαι θεότητες.

Ἐξετάζει ἀκόμη τὴν ἑτυμολογίαν τῆς λ. ἡρώς, τὴν προέλευσιν, ἐξέλιξιν καὶ μορφήν τῆς ἡρωολατρείας καὶ τὰ κειράλια : Ὁ ἡρως Ἡρακλῆς. Ἡγεμόνες. Λατεία ἡγεμόνων. Ὁ ἀρχός ἐν Κρήτῃ. Τέλος προσθέτει : Συμπεράσματα καὶ Βιβλιογραφίαν (σ. 133 - 138).

18. G. J. Georgacas, *Ἡ Κῆρυξ The history of the Word, Byzant. Zeitschr.* 53 (1960), σ. 20 - 25.

Ὁ σ. ἐξετάζει τὴν χρῆσιν τῆς λ. *σάρα* = κεφαλή εἰς τὴν κλασσικὴν ποίησιν ἔνθα ἡ λέξις παρουσιάζεται καὶ ὡς οὐδέτερον τὸ κῆρυ, εἰς τὴν Κοινὴν, τὴν Μεσαιωνικὴν καὶ Νέαν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν. Ἐκ τῆς μεσαιωνικῆς ἑλληνικῆς ἡ λ. μετεδόθη καὶ εἰς τὴν ἰταλικὴν (*carra*) εἰς περιοχὰς τῆς βυζαντινῆς κυριαρχίας.

19. G. J. Georgacas, University of North Dakota (U.S.A.). A historico-Linguistic and Synonymic inquiry into some medical and cognate terms: Greek and other terms for « Tapeworm » and « Ravenous hunger ». *Ἀφιδρώμα στὴ μνήμη τοῦ Μανόλη Τριανταφυλλίδη*, Athens 1960, σ. 475 - 551.

Ὁ σ. ἐπὶ τῇ βάσει πλουσίας βιβλιογραφίας καὶ διαλεκτικοῦ ὕλικου ἐξετάζει τὸ θέμα τοῦ, τὸ ὅποτον διακρίνει εἰς δύο τμήματα ὡς ἑξῆς:

I. Tapeworm. Ἐν αὐτῷ πραγματεύεται, Α. τὰς ἀρχαίας ἑλληνικὰς λέξεις, 1) *ἐλμινς*, 2) *πλατεῖα ἐλμινς*, 3) *κωρία*, 4) *ταινία*, Β. τοὺς ἀντιστοιχοῦς ὄρους εἰς τὰς Δουκὰς Ἑθνοπαρὰς γλώσσας, ἦτοι α) *taenia*, β) *fascias*, γ) *vermis solitarius* καὶ τὰ δάνεια εἰς τὴν γερμανικὴν καὶ ἀγγλικὴν γλῶσσαν, α) *Bandwurm*, β) *Isere worm*. Γ. Τὰ εἰς τὴν Νέαν ἑλληνικὴν, 1) *ταινία*, 2) *ταινίασμα*, 3) *λεβίθα*, *λεβίδες*, *δριμγγας*, 4) *κορδέλλα*, 5) *κουβίρι*, 6, 7, 8) *λωρίν*, *λωρίς*, *λουρί*, *λουρίδα*, 9) *φάσα*, 10) *φαγοῦσα* - *φάγουσα*, 11 - 14) *σκόληξ* - *σκολήμιον* καὶ *σύνθετα*, 15 - 16) *ἐντερὶς* - *ἐντερον*, 17) *λάμια*, 18) *λάμνα*, 19) *μάγγρα*, 20) *σιρίτι*.

II. Ravenous Hunger, ἦτοι Α. Ἀρχαῖοι ἑλληνικοὶ ὄροι, *πίνα* - *πίνα* - *λιμός*, 1) *βούπεινα*, 2) *νησις*, *λιμός*, 3) *βούλιμος*, 4) *βουλιμία*, 5) *ἐκλιμία*, 6) *λιμαγχονία*, 7) *βούβρωστις*, 8) *κεναγγία*.

Terms for « ravenously hungry » and « greedy » καὶ Β. Μεσαιωνικοὶ καὶ νεώτεροι ἑλληνικοὶ ὄροι, 1) *περίδρομος*, 2) *λύκος*, 3) *λοῦπος* - *λοῦπης*, 4) *ὕδρολυκος*, 5) *λόρδα*, 6) *φάγουσα*.

20 Ἀπ. Δασκαλόκη, καθηγ. Πανεπ. Ἀθηνῶν, Ὁ Ἑλληνισμὸς τῆς ἀρχαίας Μακεδονίας. Καταγωγή καὶ γλῶσσα τῶν Μακεδόνων. — Οἱ Ἀργεῖοι Βασιλεῖς τῆς Μακεδονίας. — Ἀλέξανδρος Α' ὁ Φιλέλλην καὶ ἡ Μακεδονία κατὰ τὰ Μηδικά. — Οἱ ρήτορες τῶν Ἀθηνῶν καὶ τὰ περὶ βαρβαρισμοῦ τῶν Μακεδόνων. Ἀθήναι 1960, σσ. 466.

Ἡ μελέτη αὕτη εἶναι κυρίως ἱστορικὴ. Ὁ σ. ἀναπτύσσει ἕκαστον τῶν ἀνωτέρω πέντε κεφαλαίων ἐπὶ τῇ βάσει ἱστορικῶν στοιχείων μαρτυρουμένων ὑπὸ τῶν ἀρχαίων συγγραφέων. Ἐν καὶ ἕκαστον τῶν κεφαλαίων τούτων εἶναι αὐτοτελές, ἐν τῷ συνόλῳ τῶν ὅμως παρέχουν καθολικὴν εἰκόνα περὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς ἀρχαίας Μακεδονίας, εἰς ἐποχὰς ἀκριβῶς διὰ τὰς ὁποίας ἡ σπάνις τῶν πηγῶν καὶ ἡ δυσχέρεια περισυλλογῆς τῶν μαρτυριῶν τῶν ἀρχαίων συγγραφέων ἐπέτρηπον παρερμηνεῖαν καὶ πλάνην περὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Μακεδονίας.

Μετὰ τὸν Πρόλογον (σ. 5 - 7), τὴν βιβλιογραφίαν (σ. 9 - 11) καὶ τὸν πίνακα περιεχομένων (σ. 13 - 15) ἐξετάζεται εἰς τὸ Α' Μέρος, Ἡ καταγωγή τῶν Μακεδόνων κατὰ τὰς ἱστορικὰς πηγὰς (σ. 17 - 99), ἰδιαιτέρως δὲ τὸ ὄνομα τῶν Μακεδόνων καὶ αἱ ἑλληνικαὶ παραδόσεις (σ. 34 - 39). Τὸ ὄνομα προέρχεται ἐκ τῆς ὀμηρικῆς λέξεως (Ὀδ. η 106) *μακεδνός* - *μακεδνή* = μακρὸς - μακρὰ, δηλ.

ὁ ρωμαλεός λαός, ὁ μεγαλόσομος καὶ ἡ ὑψηλή, ἡ ὄρεινὴ χώρα των. Τὸ πρῶτον οἱ Μακεδόνες ἐκλήθησαν *Μακέται* καὶ *Μακεταί* ἢ χώρα.

*Ενδιαφέρον εἶναι τὸ Β' Μέρος. *Ἡ γλῶσσα τῶν Μακεδόνων κατὰ τὰς ἱστορικές πηγάς, σ. 101-154. *Ἐνταῦθα ἐξετάζονται ἐπὶ μέρους τὰ ἑξῆς: 1) *Ἐπισκόπησις τῶν γλωσσικῶν στοιχείων (σ. 105-113), 2) Τὰ ἐξ ἱστορικῶν πηγῶν ἐπιχειρήματα: «ἀνεβόα Μακεδονιστί» (σ. 113-117), 3) Τὸ ἐπεισόδιον τοῦ Εὐμένους: «Μακεδονιστὶ τῇ φωνῇ» (σ. 117-118), 4) *Ἡ δίκη τοῦ Φιλώτα: «πάτριος λόγος» (σ. 118-131), 5) Τὰ λοιπὰ «ἱστορικά στοιχεία» (σ. 131-138), 6) Τὰ ἐκ τῆς σιωπῆς τῶς πηγῶν ἐπιχειρήματα (σ. 138-139), 7) Αἱ μαρτυρίαι τῶν Ρωμαίων (σ. 139-141), 8) *Ἡ σιωπὴ τοῦ Δημοσθένους (σ. 141-142), 9) *Ἡ γλῶσσα τῶν Μακεδόνων τοῦ Φιλίππου (σ. 142-143), 10) *Ἡ γλῶσσα τῶν Μακεδόνων τῆς ἐποποιίας τοῦ Ἀλεξάνδρου (σ. 143-147), 11) *Ὁ δῆθεν ἐξελληνισμὸς τῶν Μακεδόνων (σ. 147-152), 12) *Ἡ διὰ τῶν Μακεδόνων κυριαρχία τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ (σ. 152-154). Τὴν συνέχειαν ἀποτελοῦν τὰ: *Μέρος Γ'*. **Ἀργνάδαι - Τημενίδαι* (σ. 155-243). *Μέρος Δ'*. **Ἀλεξάνδρος Α'* ὁ Φιλέλλην' ἢ Μακεδονία κατὰ τοὺς περσικοὺς πολέμους (σ. 246-368). *Μέρος Ε'*. Οἱ ρήτορες τῶν Ἀθηνῶν κατὰ τὰ περὶ βαρβαρισμοῦ τῶν Μακεδόνων (σ. 369-449). *Ἐξορτήριον* (σ. 447), καὶ τέλος χάριτις τῆς ἀρχαίας Μακεδονίας.

21. Κ. Δημαρᾶ, «Ὁ πρῶτος μαθητὴς μου». *Ἡ γλωσσικὴ θεωρία τῆς Γεωγραφίας τῶν Δημητριάων. **Ἀφιέρωμα εἰς τὴν μνήμην τοῦ Μανόλη Τριανταφυλλίδη*, Θεσσαλονίκη 1960, σ. 95-106.

*Ὁ σ. προσπαθεῖ νὰ καθορίσῃ τὰ χρονικὰ ὄρια ἐντὸς τῶν ὁποίων ἐκινήθη ἡ γλωσσικὴ ἀνακαινιστικὴ προσπάθεια τοῦ Δημητρ. Καταρτζῆ κατὰ τὴν περίοδον τοῦ διαφωτισμοῦ εἰς τὰς Παριστίους Ἡγεμονίας τὸ τέλος τοῦ 18 αἰ., καὶ νὰ ἀναζητήσῃ εἰς τὰ γραφόμενα τοῦ Πρώτου μαθητοῦ τοῦ Καταρτζῆ, δηλ. εἰς τὴν γεωγραφίαν τοῦ Δημητρίου Δανιὴλ καὶ Γρηγορίου (τοῦ Φιλίππιδου καὶ Κωνσταντᾶ) στοιχεῖα μιᾶς γλωσσικῆς θεωρίας.

*Ἡ πρώτη ἐξόρμησις τοῦ Καταρτζῆ «Γραμματικὴ τῆς φυσικῆς γλώσσας» ἤρξατο τῷ 1783 καὶ ἐσταμάτησε τῷ 1791.

*Ὁ Φιλίππιδης, κατὰ τὸν Κροκιδᾶ, ἐδοκίμασε νὰ μιμηθῇ τὸ ὄφος τοῦ Καταρτζῆ «ἀλλὰ ἐσύνθεσεν ἕν ἄλλόκοτον ὄφος τοῦ ὁποίου ἡ ἀμορφία ἐβλάσεν τὸν ἀρχηγέτην νὰ ἐκφωνήσῃ: ὁ μαθητὴς μου χάλασε τὴ γλῶσσα μου». Τὴν νέαν ἀρχηγέτην νὰ ἐκφωνήσῃ: ὁ μαθητὴς μου χάλασε τὴ γλῶσσα μου». Τὴν νέαν τροπὴν τοῦ Καταρτζῆ ὁ σ. ἀποδίδει μᾶλλον εἰς τὸ ὅτι τότε λόγῳ τοῦ πολέμου ὁ Καταρτζῆς ἐστερήθη τοῦ πνευματικοῦ του κύκλου καὶ ὄχι εἰς τὴν ἐκδοσὴν τῆς Γεωγραφίας.

Δεσμὸν μεταξὺ Καταρτζῆ καὶ συγγραφέως τῆς Γεωγραφίας μαρτυροῦν αἱ ἀπόψεις περὶ τὰ γλωσσικά, ὅσαι εὗρισκονται εἰς τὴν Νεωτερικὴν Γεωγραφίαν. Αὗται παρέχουν ἐπίσης τὴν δυνατότητα νὰ συμπληρωθοῦν τὰ περὶ γλωσσικῆς διδασκαλίας τοῦ Καταρτζῆ.

*Ὁ σ. ἐν συνεχείᾳ προσπαθεῖ ἐκ τῶν περὶ γλώσσης γραφομένων τῆς Γεωγραφίας νὰ καθορίσῃ ἕν σύστημα γλωσσικῶν καὶ νὰ ἀναζητήσῃ σημεῖα ἐπαφῆς μεταξὺ τοῦ συστήματος τούτου καὶ τῆς θεωρίας τοῦ Καταρτζῆ. Τέλος ἐξετάζει τὴν γλωσσικὴν θεωρίαν τῶν Δημητριάων, καθ' ἣν, ὅπως ὅλα μεταβάλλονται,

μεταβάλλεται και η γλώσσα, την οποίαν πρέπει να καλλιεργήσωμεν και να πλουτίσωμεν, διότι η «έποχή της τελειοποιήσεως του πνεύματος ενός έθνους είναι η εποχή της καλλιεργήσεως της γλώσσης του».

22. Είς μνήμην Κωνσταντίνου Ι. 'Αμάντου, 'Αθήναι 1960, σσ. μ' + 531.

Είς τόν τόμον τούτον, ὅστις ἐξεδόθη ἐπιμελεία τοῦ καθηγητοῦ κ. Νικ. Τωμαδάκη, περιλαμβάνονται 45 πραγματεῖαι ποικίλου ἐπιστημονικοῦ περιεχομένου, ὡς ἀκολουθεῖς: Ν. Τωμαδάκη, Κωνσταντίνος Ἄμαντος 1874 - 1960, Βιογραφικὸν σημεῖωμα. Φ. Κ. Μπουμπουλίδου, Ἀναγραφή δημοσιευμάτων Κ. Γ. Ἄμάντου, σ. ιζ' - μ'. (Ἀριθμ. 493) Σ. Ἀνδρεάδη, Ἡ κρατικὴ διάρθρωσις εἰς τὸ Βυζάντιον, σ. 109 - 114. Σοφίας Ἀντωνιάδου, Πορίσματα ἀπ' τὴ μελέτη τοῦ Βιβλίου συνοικεσίων τῆς Ἀδελφότητος Ἑλλήνων Βενετίας, σ. 432 - 437. Ρ. Αργεντι, Chief primary sources for the mediæval and modern history of Chios, σ. 231 - 256. Γ. Αργακί, The historical work of Samuel G. Howe' and historian George Pinidy, σ. 201 - 237. Δ. Βαγιακάκου, Τὸ Ταίναρον καὶ τὰ τούτου ὀνόματα, σ. 337 - 352. Α. Βρανούση, Ὁ « Πατριωτικὸς Ὕμνος » τοῦ Ρήγα καὶ ἡ Ἑλληνικὴ « Καρμανιόλα », σ. 299 - 336. Ρ. Χαγαβίς, On the ethnic origins of the emperor Nicephorus Phocas, σ. 42 - 45. Α. Χαροκόπου, Ἐρίθαι - Ἐριδιανή, σ. 132 - 139. Κ. Χατζηγιάννου, Κύπρια Μελετήματα, σ. 89 - 99. Αἰκ. Χριστοφιλοπούλου, Ἡ οικονομικὴ καὶ δημοσιονομικὴ πολιτικὴ τοῦ αὐτοκράτορος Νικηφόρου Α', σ. 413 - 431. Ν. Δρανδάκη, Ὁ ἀπατάσιος τῆς Ζερμπίτης (1539 - 1540), σ. 454 - 462. Τ. Γρετσοπούλου, Ἡ πατριαρχικὴ Ἐξαρχία Τριπολιτζᾶς καὶ ὁ ἐθνομάρτυς μητροπολίτης Ἀνθίμος, σ. 381 - 390. R. Guillaud, Études sur l'histoire administrative de Byzance. Les patrices de la première moitié du VIIe siècle, σ. 11 - 24. Στ. Καββαδά, Διορθωτικὰ Ἀδαμαντίου Κοραῆ εἰς τὴν Λέξεων Συναγωγὴν τοῦ Φωτίου, σ. 285 - 289. Στ. Καψωμένου, Παραλειπόμενά τινα τῆς εἰς τὸν « Δύσκολον Μενάνδρου » κριτικῆς, σ. 475 - 492. Γ. Κόλια, Ἐπιστολὴ τοῦ μητροπολίτου Τιμοθέου πρὸς τὸν πάπαν Πιον Ε' (1572), σ. 391 - 412. Ν. Κοντολέωντος, Εἰδήσεις περὶ τῶν χριστιανικῶν μνημείων τῆς Νάξου, σ. 468 - 474. Ἰ. Κοτσώνη, Συμβολὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ Μ. Κωνσταντίνου. Αἱ ἐν Ρώμῃ ἱπποδρομίαι πρὸ τῆς παρά τὴν Μουλβίαν Γέφυραν μάχης, σ. 257 - 265. Ἐμμ. Κριαρᾶ, Χρονολογικά, μεθοδολογικά καὶ ἄλλα ζητήματα « Θεσίας » καὶ « Ἐρωτοκρίτου », σ. 353 - 369. Γ. Λαῖου, Ὁ ἐν Βιέννῃ ἐμπορικὸς οἶκος « Ἀργέντη », σ. 167 - 186. V. Laurent, Action de grâces pour la Victoire navale remportée sur les Turcs à Atramyttion au cours de l'automne 1334, σ. 25 - 41. Σπ. Λουκάτου, Ὁ Ἀδαμάντιος Κοραῆς καὶ ἡ ἐν Χίῳ τυπογραφία, σ. 187 - 190. Μ. Μανούσακα, Στέφανος Κατράριος, ὁ πρῶτος γνωστὸς Ἑλληνας νοτάριος τῆς Χίου. Ἐνα ἀνέκδοτο ἔγγραφο τοῦ (τοῦ ἔτους 1446) ἀπὸ τὰ Ἀρχεῖα τῆς Βενετίας, σ. 265 - 271. Γ. Μέγα, Παραλλαγὴ τῆς λαϊκῆς διασκευῆς τῆς Ἐρωφίλης, σ. 370 - 374. Κ. Μερτζίου, Συμπλήρωμα εἰς τὰ « Μνημεῖα Μακεδονικῆς Ἱστορίας », σ. 54 - 70. G. Morgante, Ἀνώνυμον ἀφιερωτικὸν ποίημα περὶ τοῦ αὐτοκράτορος Βασιλείου Α', σ. 1 - 10. Φ. Μπουμπουλίδου, Ἀγνωστὸς μουσικὸς κῶδιξ τοῦ πρωτοψάλτου Σμύρνης

Δημ. Λούτου, σ. 272 - 279. Π. Νικολοπούλου, Ἀλβέρτος Μαρίνος ὁ Χίος, σ. 100 - 108. Δ. Β. Οἰκονομίδου, Γλωσσικαὶ καὶ λαογραφικαὶ εἰδήσεις ἐν τῷ « Ἡμερολόγιῳ τοῦ Κωνσταντίνου Διοικητοῦ », σ. 147 - 166. Χ. Παπαχρυστοδούλου, Παρατηρήσεις εἰς τὸ « Θανατικὸν τῆς Ρόδου » τοῦ Ἐμμανουὴλ Γεωργιλᾶ ἢ Λιμενίτη, σ. 76 - 88. Σ. Πελεκανίδη, Χριστιανικὴ ἐπιγραφή ἐκ Καισαρείας τῆς Ἄνω Μακεδονίας, σ. 463 - 467. Δ. Πετροπούλου, Λαϊκὲς δοξασιεὶς γιὰ τὸ βάπτισμα, σ. 506 - 521. St. Runciman, The Ladies of the Mongols, σ. 40 - 53. Β. Σκουβαρά, Ὁ φιλικὸς καὶ δάσκαλος Ἰωάννης Μακεῆς, σ. 493 - 515. Β. Σφυρόερα, Ὁ Βικέντιος Κορέσης καὶ ἡ ἐναντι τῶν ὀρθοδόξων στάσις αὐτοῦ ἐν Νάξῳ, σ. 522 - 527. Γ. Κ. Σπυριδάκη, Δημόδης παράδοσις περὶ τῆς τομῆς τοῦ κορθμοῦ τοῦ Βοσπόρου ὑπὸ τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου, σ. 375 - 380. Γ. Κ. Σπυριδάκη, Ὁ χαρακτήρ τῆς Κυπριακῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1462 καὶ ὁ Λεόντιος Μαχαιρᾶς, σ. 71 - 75. Μ. Σταμούλη, Τρεῖς βεράτια, σ. 125 - 131. Α. Στεφάνου, Ψήφισμα τοῦ Δήμου Χίων, σ. 140 - 146. Ν. Τομπάκης, Le Despotat grec d'Épire et les savants Grecs des XII - XIII siècles, σ. 115 - 124. Δ. Ζακυθηνοῦ, Ἅγιος Βάρβαρος, σ. 438 - 453, 528. Π. Ζέπου, Ὁ ἐκ Χίου Θεόδωρος Φωτεινὸς καὶ ἡ « Ἱστορία τῆς Δακίας » αὐτοῦ, σ. 280 - 284. Γ. Ζώρα, « Αἱ συνομιλίαι μεταξὺ Ἠλίου καὶ ληστοῦ » (κατὰ τὸν Βατικανὸν κώδικα 2566), σ. 218 - 230, 528.

Τὰς ἐκ τῶν ἀνωτέρω γλωσσικὰς πραγματείας βλ. ἀναλυτικώτερον εἰς τὴν οἰκίαν κατὰ συγγραφεὰ θέσιν τοῦ παρόντος Δελτίου.

23. Ἐλισάβετ Α. Ζαχαριάδου, Τὸ Χρονικὸν τῶν Τούρκων Σουλτάνων (τοῦ βαρβερινοῦ ἑλλην. κώδικα 111) καὶ τὸ Ἱταλικὸν του Πρότυπο. [Ἑλληνικά. Περιοδικὸν σύγγραμμα Ἐταιρείας Μακεδονικῶν Σπουδῶν. Παράρτημα 14], Θεσσαλονίκη 1960, σσ. 95.

Ἡ μελέτη αὕτη ἀποτελεῖται ἀπὸ τὰ ἑξῆς μέρη: Πρόλογος. Α' Τὸ χρονικὸν τῶν Τούρκων Σουλτάνων καὶ ἡ ὡς τώρα ἔρευνα, σ. 11 - 15. Β' Ὁ συγγραφεὺς τοῦ χρονικοῦ καὶ τὰ σπουδαιότερα χαρακτηριστικὰ τοῦ ἔργου, σ. 16 - 21. Γ' Ἱταλικὲς πηγὲς τῆς Ὀθωμανικῆς Ἱστορίας κατὰ τὸν 16 αἰῶνα, σ. 22 - 26. Δ' Ἡ συγγένεια τοῦ ΧΤΣ μὲ τὰ Annali Turcheschi τοῦ Fr. Sansonino, σ. 27 - 46. Ε' Διαφορὲς μεταξὺ τοῦ ΧΤΣ καὶ τῶν Annali, σ. 50 - 73. Σ' Ἡ γλώσσα τῶν ΧΤΣ, σ. 74 - 79. Ζ' Συμπεράσματα γιὰ τὸ ΧΤΣ καὶ τὸν συγγραφεὰ του, σ. 80 - 84. Βιβλιογραφία, σ. 85 - 86. Εἰρηθέρια, σ. 86 - 96.

Τὸ ΧΤΣ, τὸ ὁποῖον διεσώθη εἰς μοναδικὸν χειρόγραφον τῆς Βατικανῆς Βιβλιοθήκης (cod. Barberinus Graecus 111), καὶ ἐξιστορεῖ τὰ γεγονότα τῶν ἐτῶν 1373 - 1513, παρ' ὅλον ὅτι ἔτυχε μελέτης ἐκ μέρους πολλῶν (τελευταίως ὑπὸ τοῦ καθ. Γ. Ζώρα) ἐν τούτοις παρουσιάζει ἀκόμη προβλήματα, ὡς εἶναι τὸ ζήτημα τῆς χρονολογίας τῆς συγγραφῆς, τῆς ταυτότητος τοῦ συγγραφεὺς του, τῶν πηγῶν αἵτινες ἐχρησιμοποιήθησαν διὰ τὴν σύνταξίν του καὶ ποῖα ἡ τύχη τοῦ ἀντιγράφου.

Ἡ σ., ἐπὶ τῇ βάσει πλουσίας βιβλιογραφίας μεθοδικώτατα καὶ μὲ ἀσθηρὰν κριτικὴν τῶν πηγῶν καὶ βοθημάτων, ἐξετάζει τὰ ἀνωτέρω προβλήματα καὶ καταλήγει εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι τὸ ΧΤΣ εἶναι μεταγενέστερον τοῦ 1573, ὅτι κατὰ τὸ μεγαλύτερον μέρος του δὲν ἀποτελεῖ πρωτότυπον ἑλληνικὴν ἔργα-

σίαν, ότι ο συγγραφεύς του δὲν ἠντλησεν ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τὰς πηγὰς καὶ ὅτι, ἐκτὸς ἀπὸ ὠρισμένα σημεῖα, εἶναι παράφρασις τῶν Ἰταλικῶν Annali Turcheschi.

Ἡ σ. θίγει ἰδιαιτέρως τὸ ζήτημα τῆς γλώσσης τοῦ χρονικοῦ. Ἡ γλῶσσα εἶναι ἀπλή καὶ ἀπηλλαγμένη ἀπὸ στοιχεῖα ἀρχαϊκά, τὰ ὅποια ἐχρησιμοποιοῦν οἱ λόγιοι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Τὸ κείμενον παρουσιάζει μεγάλην γλωσσικὴν ἐνότητα συνδεομένη ἀμέσως μὲ τὸ ἦθος καὶ εἶναι ἔργον ἀνθρώπου ὅστις ἔγραψε τὴν καθομιλουμένην τοῦ καιροῦ του μὲ ἐλάχιστα λόγια στοιχεῖα, ἔχει πολλὰς Ἰταλικὰς λέξεις καὶ Ἰταλικὰς μορφὰς κυρίων ὀνομάτων, πρῶγμα τὸ ὅποτον μαρτυρεῖ σημαντικὴν ἐπίδρασιν τοῦ περιβάλλοντος καὶ παρουσιάζει ἀκριβολογίαν εἰς τὴν χρῆσιν τῶν τουρκικῶν λέξεων.

Ἡ συστηματικὴ μελέτη τῆς γλώσσης τοῦ χειρογράφου δὲν ἔχει ἐπιχειρηθῆ. Μία τοιαύτη ἐργασία εἶναι ἀπαραίτητος, διότι θὰ μᾶς καθοδηγήσῃ εἰς τὴν ἀνεύρεσιν τῆς καταγωγῆς τοῦ συγγραφέως τοῦ χειρογράφου.

Ἡ σ. εἰς τὸ κεφ. « Γλῶσσα τοῦ ΧΤΣ » παραθέτει ἀρκετὰς παρατηρήσεις ὡς πρὸς τὴν γραμματικὴν, τὴν σύνταξιν καὶ τὸ λεξιλόγιον καὶ ὁρμωμένη ἀπὸ τὰ ἐν τῷ κειμένῳ διαλεκτικὰ στοιχεῖα (Ἑπτανησιακὰ καὶ Πελοποννησιακὰ - Μάνης) ἀγεται εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι μᾶλλον ἢ Ἑπτάνησος καὶ δὴ ἢ Ζάκυνθος, ἣτις εἶχε δεχθῆ πολλοὺς μετανάστας ἀπὸ τὴν Νότιον Πελοπόννησον καὶ κυρίως ἀπὸ τὴν Μάνην κατὰ τὸν 15ον καὶ 16ον αἰῶνα, ἦτο ἢ πατρὶς τοῦ ἀνωτάτου συγγραφέως τοῦ ΧΤΣ.

24. Γ. Θ. Ζώρα, Ἑπτανησιακὰ Μελετήματα, Α'. Εἰσαγωγή εἰς τὴν Ἑπτανησιακὴν Σχολήν. Οἱ ἐκπρόσωποι τῆς Ἑπτανησιακῆς Σχολῆς. Ἑπτανησίων Δοκίμια περὶ γλώσσης [Σπουδαστήριον Βυζαντινῆς καὶ Νεοελληνικῆς Φιλολογίας τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν] Ἀθῆναι 1960, σσ. 377.

Εἰς τὴν σειράν τῶν « Ἑπτανησιακῶν Μελετημάτων » ὁ σ. συγκεντρώνει συστηματικώτερον παλαιότερα κατὰ καιροὺς δημοσιεύματα αὐτοῦ, ἀφορῶντα εἰς τὴν Ἑπτάνησον καὶ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς λογοτεχνίας αὐτῆς. Εἰς τὸν παρόντα τόμον δημοσιεύεται Α'. Εἰσαγωγή εἰς τὴν Ἑπτανησιακὴν Σχολήν, ἦτοι σύντομος ἐπισκόπησις τῶν ἱστορικῶν καὶ κοινωνικῶν συνθηκῶν, ὑφ' ἧς ἡ Σχολὴ αὕτη ἐγεννήθη καὶ ἀνεπτύχθη (σ. 1 - 119). Β'. Οἱ ἐκπρόσωποι τῆς Ἑπτανησιακῆς Σχολῆς, δηλ. συνοπτικαὶ βιογραφικαὶ καὶ βιβλιογραφικαὶ εἰδήσεις περὶ τῶν κυριωτέρων ἐκπροσώπων τῆς Σχολῆς (σ. 123 - 183) καὶ Γ'. Ἑπτανησίων Δοκίμια περὶ γλώσσης (σ. 193 - 365).

Ἐνταῦθα, μετὰ μίαν Εἰσαγωγήν, δημοσιεύονται : Δ. Σολωμοῦ, Διάλογοι (σ. 195 - 210). Α. Μάτρεσι, Πραγματεῖα περὶ γλώσσης (211 - 217). Α. Μαγούσου, Διάλογος περὶ γλώσσης (σ. 218 - 224). Ι. Τυπάλδου, Ἡ γλῶσσα (σ. 225 - 240). Ι. Πολυλά, Ἡ φιλολογικὴ μας γλῶσσα (σ. 241 - 306). Α. Μαβίλη, Λόγος περὶ τοῦ γλωσσικοῦ ζητήματος εἰς τὴν Βουλὴν 26 Φεβρ. 1911 (σ. 307 - 314). Α. Φατσεῖα, Περὶ τῆς γλώσσης καὶ Παίδειας τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων (σ. 315 - 327). Α. Λασκαράτου, Περὶ γλώσσης (σ. 328 - 338), Ἰω. Ζαμπελίου, Διατριβὴ περὶ τῆς Νεοελληνικῆς γλώσσης (σ. 339 - 352). Γνώμαι - Ἐπιστολαὶ - Προκηρύξεις (Δ. Σολωμοῦ, Γ. Τερτσέτη, Ι. Πολυλά, Γ. Καλοσγούρου, Α. Βαλαωρίτου, Πρόγραμμα ἐθνικῆς γλώσσης 1884), Ποιήματα περὶ γλώσσης (Γ. Μαρκοῦ, Α. Λασκαράτου, Α. Μαβίλη).

Τὸ τμήμα τοῦτο εἶναι λίαν ἐνδιαφέρον διότι μᾶς παρέχει τὰς γλωσσικὰς ἰδέας τῶν ὀπαδῶν τῆς Ἑπτανησιακῆς Σχολῆς. Ὁ σ. παρατηρεῖ ὅτι πλὴν τῶν ἀνωτέρω κειμένων ὑπάρχουν καὶ ἄλλα ἐκδεδωμένα αὐτοτελῶς ἢ δημοσιευθέντα ὡς τμήματα εὐρυτέρων μελετῶν.

Καὶ τούτων ἡ κωδικοποιήσις εἶναι ἀπαραίτητος.

25. Γ. Ζώρα, Αἱ συνομιλίαι μεταξὺ Ἡλίου καὶ Ληστοῦ. (Κατὰ τὸν Βατικανὸν κώδικα 2566), Ἀθήναι 1960, σσ. 19. [Σπουδαστήριον Βυζαντινῆς καὶ Νεοελληνικῆς Φιλολογίας τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, 26].

Τὸ στιχοῦργημα τοῦτο, τὸ ὁποῖον ὁ σ. ἐκδίδει ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 2556 κώδικος τῆς Βατικανῆς Βιβλιοθήκης, εἶναι παραλλαγή ἔργου τοῦ Δαπόντε, ἐκδοθέντος ἐν Ἐνετίᾳ τῷ 1779. Ἔχει ἀλφαβητικὴν ἀχροστιχίδα καὶ ἀνήκει εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν θρησκευτικοῦ περιεχομένου ἰσμάτων, πολλὰ τῶν ὁποίων παρεδόθησαν ὑπὸ μορφήν ἀλφαβήτων καὶ ἀναφέρονται εἴτε εἰς θέματα ἐκ τῆς Ἀγίας Γραφῆς εἴτε εἰς τὰ καθήκοντα τοῦ καλοῦ χριστιανοῦ καὶ τῆν μετὰ θάνατον ζωὴν. Ἡ στιχοῦργία του κατὰ κανόνα εἶναι ἐπιτυχῆς. Εἰς ἕκαστον γράμμα ἀντιστοιχοῦν δύο δίστιχα ἤτοι συνολικῶς 96 στίχοι, εἰς τὰ ὅποια προστίθενται ἕτερα δύο δίστιχα εἰς τὸ τέλος ἀρχόμενα ἀπὸ τοῦ γράμματος Ω, ὥστε τὸ ὅλον στιχοῦργημα σύγκειται ἐξ 100 ἀκριβῶς στίχων.

Ἡ γλῶσσα τοῦ στιχοῦργήματος εἶναι μεικτὴ, καθαρεύουσα καὶ δημοτικὴ με καταφανῆ ἐπίδρασιν τῆς γλώσσης τῆς γραφῆς. Καὶ οἱ γραμματικοὶ τύποι τοὺς ὁποίους μεταχειρίζεται ὁ ποιητὴς εἶναι μεικτοί.

Ὁ σ. εἰς τὸ τέλος παραθέτει σχετικὰς μετὰ τὸ κείμενον σημειώσεις.

26. Γ. Ζώρα, Ὁ Πουλλολόγος (κατὰ τὸν Ἀθηναϊκὸν κώδικα 701) Ἀθήναι 1960, σσ. 27. [Σπουδαστήριον Βυζαντινῆς καὶ Νεοελληνικῆς Φιλολογίας τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν 28].

Ὁ σ. εἶχεν ἐκδόσει εἰς τὸν 25 τόμον τῆς ΕΕΒΣ (1956) σ. 178-206 (καὶ αὐτοτελῶς) ἀνέκδοτον παραλλαγὴν τοῦ Πουλλολόγου. Ἡ νέα ἐκδοσις ἐπὶ τῇ βίβλῳ τοῦ Ἀθηναϊκοῦ κώδικος (ἀνάτυπον ἐκ τῆς ΕΕΒΣ 80 (1960) 150-167), παρουσιάζει μικρὰς καὶ ἐπουσιώδεις διαφορὰς, ὥστε, ὡς λέγει ὁ σ., αἱ δύο παραλλαγαὶ κατάγονται ἐκ τοῦ αὐτοῦ προτύπου, τὸ ὁποῖον, κατὰ τὸν Ν. Βέην (Νουμάς 1906 τεύχη 209-216), ἐγράφη περὶ τὰ τέλη τοῦ 14' αἰῶνος.

Τὸ κείμενον ἀποτελούμενον ἀπὸ 499 στίχους ἐνδιαφέρει διὰ τὴν γλωσσικὴν του μορφήν.

27. Γ. Θ. Ζώρα - Φ. Κ. Μπουμπουλίδου, Βιβλιογραφικὸν Δελτίον Νεοελληνικῆς Φιλολογίας Β' 1960, Ἀθήναι 1961, σσ. 27. [Σπουδαστήριον Βυζαντινῆς καὶ Νεοελληνικῆς Φιλολογίας τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν].

Ὁ δευτέρος οὗτος τόμος περιλαμβάνει 517 τίτλους ἐργασιῶν ἀναφερομένων εἰς τὴν Νεοελληνικὴν Φιλολογίαν. Αἱ μελέται αὗται ἐδημοσιεύθησαν εἴτε αὐτοτελῶς εἴτε εἰς διάφορα περιοδικὰ εἴτε ὡς ἄρθρα ἐφημερίδων. Τοῦ περιεχομένου τῶν ἐν λόγῳ μελετῶν δίδεται βραχεῖα περίληψις μετὰ ἀναγραφῆς καὶ τῆς τυχόν γενομένης περὶ αὐτῶν κριτικῆς. Ἐνίοτε ἀναγράφονται καὶ τινες

παρατηρήσεις ή συμπληρώσεις, ώστε να δίδεται πλήρες κατατοπιστικόν διάγραμμα εἰς τὸν ἀναγνώστην.

Ἡ κατάταξις τῆς ἑλθῆς εἶναι κατὰ εἰδολογικὸν περιεχόμενον. Τὰ ἐπὶ μέρους κεφάλαια εἶναι: Πίναξ ἀποδελτιωθέντων περιοδικῶν καὶ ἡμερησίων (σ. 7-9), Α'. Γενικά Δημοσιεύματα (σ. 9-14) - Βιογραφίαι - Νεκρολογίαι (σ. 14-19), Β'. Δημώδης μεσαιωνικὴ Λογοτεχνία (σ. 19-26), Γ'. Δημώδη ζῶματα Μνημεῖα Λαϊκοῦ Λόγου (σ. 26-29), Δ'. Ἑλληνες λόγιοι μετὰ τὴν Ἰλωσην (σ. 30-34), Ε'. Οἱ πρὸ τῆς Ἀναγεννήσεως (σ. 34-37), ΣΤ'. Ἑπτανήσιοι Ποιηταὶ καὶ Πεζογράφοι (σ. 37-48), Ζ'. Ρομαντικοὶ (σ. 48), Η'. Ποίησις καὶ Πεζογραφία 1880-1950 (σ. 48-59), Θ'. Κατάλογος χειρογράφων καὶ βιβλιογραφία (σ. 59-65). Πίνακες Συγγραφέων τῶν ἄρθρων τῆς βιβλιογραφίας (σ. 67-71) καὶ κυρίων ὀνομάτων τῶν ἄρθρων τῆς βιβλιογραφίας (σ. 71-76).

28. Α. I. Thobores, Über gemeinneugriechisch « λουλούδι », *Byz. Zeitschr.* 53 (1960), σ. 26-35.

Ὁ σ. ἀναφέρει κατ' ἀρχὰς ποίαν ἔτυμολογίαν περὶ τῆς λέξεως δίδουν οἱ Κοραῆς, G. Meyer, K. Ἀμαντος, M. Cohen, N. Ἀνδριώτης, E. Βουραζέλη, D. Phillips καὶ συζητεῖ διεξοδικώτερον τὴν ὑπὸ τοῦ I. Phillips προταθείσαν ἔτυμολογίαν (ἐκ τοῦ *λεγώδιον).

Εἰς τὸ δεύτερον μέρος τῆς μελέτης τοῦ τάσσεται ὑπὲρ τῆς ἔτυμολογίας τῆς λέξεως ἐκ τοῦ λατινικοῦ *Illium* (Κοραῆς, Meyer) καὶ ἐρμηνεύει αὐτὴν δι' ὑποχωρητικῆς ἀφομοιώσεως κατὰ τὴν σειρὰν *Illium* - (βυζαντινὸν) *λίλι(ον) - λιλούδι(ον) - λουλούδι(ον) (καὶ διαλεκτικοὶ νεοελλ. τύποι: λιλούδι - λελούδι - λαλούδι).

29. Γ. Θεοτοκά, Μανόλης Τριανταφυλλίδης, Ἀφιέρωμα σὴ μνήμη τοῦ Μανόλη Τριανταφυλλίδη, Θεσσαλονίκη 1960, σ. 107-109.

Ὁ σ. εἰς τὸ δοκίμιον αὐτὸ ἐξετάζει τὴν θέσιν τοῦ Τρ. εἰς τὴν διαμόρφωσιν τῆς δημοτικῆς γλώσσης καὶ διαχωρίζει τὴν ἱστορίαν τοῦ δημοτικισμοῦ εἰς δύο περιόδους, ἐξ ὧν τὴν πρώτην — τὴν ἐποχὴν τοῦ Ψυχάρη, τοῦ Πάλλη, τοῦ Νουμᾶ — ὀνομάζει ἐποχὴν « τῆς Ἰδέας », τὴν δὲ δευτέραν, ἣ ὁποία σκοπὸν ἔχει τὴν πλήρη ὀργάνωσιν τῆς δημοτικῆς, ὅπως τὴν ἐμελέτησεν ὁ Τριανταφυλλίδης, τὴν λέγει « Καποδιστριακὴν ». Τὰς δύο ταύτας διακρίσεις κάμνει κατὰ παραλληλισμὸν πρὸς τὴν περίοδον τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπανάστασεως — τῶν ἀγώνων διὰ τὴν ἰδέαν — καὶ τὴν μετὰ ταῦτα Καποδιστριακὴν ἐποχὴν, καθ' ἣν καταβάλλεται προσπάθεια νὰ ὀργανωθῇ νέα τάξις πραγμάτων.

30. Ἰω. Θωμοπούλου, Αἰθιοπικὴ Ὄνοματολογία, Ἀφιέρωμα σὴ μνήμη τοῦ Μανόλη Τριανταφυλλίδη, Θεσσαλονίκη 1960, σ. 111-119.

Ὁ σ. παρατηρεῖ ὅτι μία μεγάλη δυσκολία εἰς τὴν ὀνοματολογικὴν ἔρευναν τῆς Αἰθιοπίας εἶναι ἡ γλωσσικὴ καὶ ἡ θρησκευτικὴ ποικιλία τῶν αἰθιοπικῶν λαῶν. Ἄλλοι ὀμιλοῦν τὴν ἀμχαρικὴν (δηλ. σημιτικὴν γλῶσσαν), ἄλλοι τὴν χαμιτικὴν γκαλίνια καὶ ἄλλοι τὴν ἀρβικὴν. Ἐπίσημος γλῶσσα εἶναι ἡ ἀμχαρικὴ (ἀμαρινία). Ἄλλοι εἶναι χριστιανοί, ἄλλοι μωαμεθανοὶ καὶ ἄλλοι εἰδωλολάτραι. Αἱ θρησκευτικαὶ διαφοραὶ ἐπιβάλλουν καὶ διαφορετικὰ ὀνοματολογικὰ ἔθιμα.

Εἰς τὸ Πρῶτον μέρος τῆς μελέτης ἐξετάζονται τὰ Ἀνθρωπωνύμια 1) Ἀνθρωπωνύμια Χριστιανῶν. Οἰκογενειακὰ ἐπώνυμα οἱ Αἰθίοπες δὲν ἔχουν. Τὸ ὄνομα κατὰ τὴν βάπτισιν δίδει ὁ ἱερεὺς καὶ ὄχι ὁ νοτὸς ἢ οἱ γονεῖς. Τὸ ἐκκλησιαστικὸν ὄνομα θὰ τὸ ἀναφέρει ὁ ἱερεὺς μόνον εἰς τὴν βάπτισιν, τὸν γάμον καὶ τὴν κηδείαν. Οἱ γονεῖς συνήθως δίδουν καὶ ἄλλο ὄνομα εἰς τὸ παιδί ὅταν γεννηθῇ. Τοῦτο χρησιμοποιεῖται εἰς ἕλην τὴν ζωὴν καὶ εἰς ὅλας τὰς περιστάσεις.

Ἡ νόμμη λαμβάνει νέον ὄνομα ὡς γαμήλιον δῶρον. Ἐπώνυμόν της εἶναι τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς της καὶ ποτὲ τοῦ συζύγου της. Ὑπάρχουν καὶ ὑποκοριστικά ὀνόματα. 2) Ἀνθρωπωνύμια Μωαμεθανῶν. Οἱ μωαμεθανοὶ Αἰθίοπες ἔχουν ἀραβόγλωσσα ὀνόματα. 3) Ὄνόματα δούλων. 4) Ἀρχαῖα προσωνύμια.

Εἰς ταῦτα ὁ σ. παρατηρεῖ καὶ ἐπίδρασιν ἀρχαίαν ἑλληνικὴν λέγων ὅτι νότιον ὄριον ἀκτινοβολίας τοῦ ἀλεξανδρινοῦ πολιτισμοῦ εἶναι ἡ Αἰθιοπία. Ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα, ἐπὶ τῇ βάσει νομισμάτων καὶ ἐπιγραφῶν, φαίνεται ὅτι ἐπὶ αἰῶνας ἦτο εἰς τὴν Αἰθιοπίαν ἢ ἐπίσημος γλῶσσα τῶν ἐμπορικῶν συναλλαγῶν καὶ τῆς Δύλης. Ἀναγράφει προσωνύμια μὲ ἑλληνικὴν ἐτυμολογίαν. Εἰς ἐπίμετρον ἐξετάζει τὰ ζωωνύμια. Δεύτερον μέρος τῆς μελέτης ἀποτελοῦν τὰ τοπωνύμια. Ἡ ἐξέτασις τούτων εἶναι δύσκολος, διότι συσχετίζεται μὲ τὴν ἱστορίαν τῶν αἰθιοπικῶν χωρῶν, τὴν ἐθνολογικὴν σύνθεσιν καὶ τὰ γλωσσικά τῶν ἰδιώματα. Τὰ αἰθιοπικά τοπωνύμια δὲν ἀνήκουν μόνον εἰς μίαν γλῶσσαν.

31. Dr. J. Irmacher, *Zum rian eines neugriechisch - deutschen Wörterbuchs*, Ἀφιέρωμα εἰς τὴν μνήμην τοῦ Μανόλη Τριανταφυλλίδη, Θεσσαλονίκη 1960, σ. 121 - 123.

Ὁ σ. ἐξαίρων τὴν σημασίαν τῆς Νεοελληνικῆς γλώσσης ἀναφέρει ὅτι ἡ Ἀκαδημία τῶν Ἐπιστημῶν τοῦ Ἀνατολικοῦ Βερολίνου ἐτοιμάζει τὴν ἔκδοσιν ἑνὸς χρηστικοῦ Ἑλληνο-Γερμανικοῦ Λεξικοῦ τῆς Δημοτικῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, χωρὶς ὅμως νὰ ἀποκλείωνται καὶ στοιχεῖα τῆς καθαρευούσης, τὰ ὁποῖα εἰσῆλθον εἰς τὴν Δημοτικὴν. Διὰ τὴν σύνταξιν τοῦ Λεξικοῦ τούτου ἐργάζονται ἀπὸ τοῦ 1955 ὁ Hans Ditten καὶ ἡ Μαρίκα Μινεέμη. Οἱ συγγραφεῖς οὗτοι ὡς πρὸς τὴν ὀρθογραφίαν τῶν Ἑλληνικῶν λημμάτων ἀκολουθοῦν τὴν γραμματικὴν τοῦ Μ. Τριανταφυλλίδη. Περισσότερα περὶ τοῦ Λεξικοῦ τούτου καὶ τοῦ ἔργου τῆς Ἀκαδημίας Ἐπιστημῶν τοῦ Ἀνατολικοῦ Βερολίνου βλ. H. D i t t e n, Über die Arbeit an einem neugriechisch - deutschen Lexicon, ἐν J. I r m a c h e r, Probleme der neugriechischen Literatur, Band 1, Berlin 1959, S. 43 ff.

Τὸ συντελούμενον ἔργον θὰ διαφέρει ἀπὸ τὰς προηγουμένας λεξικογραφικὰς ἐργασίας ἀκόμη καὶ ἀπὸ τὸ Ἑλληνοβουλγαρικὸν Λεξικὸν τῆς Βουλγαρικῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν, τὸ ἐκδοθὲν ἐν Σόφια τῷ 1957.

32. Μαρίας Ἰωαννίδου - Μπαρμπορίγου, Παρατηρήσεις εἰς τὴν γλῶσσαν τοῦ δημοτικοῦ τραγουδιοῦ, Ἀφιέρωμα εἰς τὴν μνήμην τοῦ Μανόλη Τριανταφυλλίδη, Θεσσαλονίκη 1960, σ. 125 - 133.

Ἡ σ. ἐπὶ τῇ βάσει στίχων ἀπὸ παραλογῆς δημοτικῶν τραγουδιῶν παρατηρεῖ ὅτι διὰ νὰ θεωρηθῇ μία παραλλαγή καλὴ καὶ δημοτικὴ πρέπει οἱ φραστικοὶ τρόποι καὶ οἱ γλωσσικοὶ τύποι οἱ ὁποῖοι ἐκφράζουν τὸ νόημα τοῦ τραγουδιοῦ νὰ ἀνήκουν ἢ νὰ ταιριάζουν εἰς τὴν ἰδικὴν του γλωσσικὴν παράδοσιν.

νά είναι δηλ. ποιητικοί. *Ανειθέτως πρέπει να χαρακτηρισθούν ως αντιποιητικά στοιχεία όσα απομακρύνουν από την παράδοσιν και δημιουργοῦν παραφωνίαν εἰς τὴν σύνθεσιν ἑνὸς τραγουδίου. *Ἡ συμφώνως πρὸς τὴν παράδοσιν τυπικὴ ἐπανάληψις στίχων καὶ λέξεων δίδει εἰς τὸ τραγούδι τὴν γεῦσιν τῆς παλαιότητος καὶ τὸ χρίσμα τῆς ποιητικότητος. Μὲ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου διεμορφώθη μία ἰδιαιτέρα γλῶσσα τοῦ δημοτικοῦ τραγουδίου, δηλ. μία « ποιητικὴ γλῶσσα ».

33. Καθόδοσ Στ., Διορθωτικά *Αδαμαντίου Κοραΐ εἰς τὴν Λέξεων Συναγωγὴν τοῦ Φωτίου, *Εἰς μνήμην Κωνσταντίνου Ι. Ἀμάντιου*, Ἀθήναι 1960, σ. 285 - 298.

*Ο σ. ἐν ἀρχῇ δίδει μερικὰς γενικὰς πληροφορίας περὶ τοῦ πατριάρχου Φωτίου καὶ τοῦ ἔργου του, ἰδίως περὶ τῆς περιφήμου « Συναγωγῆς Λέξεων » δηλ. εἰδους Λεξικοῦ, τὸ ὅπολον ὁ Φώτιος κατήρτισε διὰ τὴν προσωπικὴν του διευκόλυνσιν κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν κλασσικῶν συγγραφέων καὶ τῶν ἱερῶν γραφῶν.

Τὴν σύνταξιν ὁμοῦ αὐτοῦ ἀνέθεσεν εἰς ἄλλον. *Ο κῶδιξ τοῦ Λεξικοῦ τοῦ Φωτίου, γραφεὶς περὶ τὸ 1200, εὑρίσκαται ἐν Κανταβρυγίᾳ. Τούτου ὑπάρχουν πολλὰ ἀντίγραφα. *Ἡ Συναγωγὴ Λέξεων τοῦ Φωτίου ἐδημοσιεύθη τὸ πρῶτον τῷ 1808 ὑπὸ τοῦ G. Hegmann ὡς τρίτος τόμος εἰς τὸ Λεξικὸν τοῦ Ζωναρά, ἔχει ὁμοῦ χάσματα.

Εἰς δευτέραν ἔκδοσιν μετὰ διορθώσεων ἐδημοσίευσεν αὐτὸ ὁ R. Porson τῷ 1822 καὶ τῷ 1866 ὁ Naber. *Ἐν τῶν ἀνατύπων τῆς πρώτης ἐκδόσεως ὑπάρχει εἰς τὴν ἐν Χίῳ Μοῆν τοῦ Μερουνιδίου, ὅπερ προέρχεται ἐκ τῆς Βιβλιοθήκης τοῦ Ἀδαμαντίου Κοραΐ. Τοῦτο ἔχει πολλὰς ἀυτογράφους διορθώσεις τοῦ Κοραΐ, αἱ ὁποῖαι εἶναι ἀδημοσίευτοι καὶ δὲν ἀναφέρονται εἰς τὰς νεωτέρας ἐκδόσεις τοῦ Λεξικοῦ τοῦ Φωτίου.

*Ο σ. παραθέτει τὰς διορθώσεις αὐτὰς καθὼς καὶ τὰς διορθώσεις τοῦ Porson, αἱ ὁποῖαι δὲν συμπίπτουν μὲ τὰς διορθώσεις τοῦ Κοραΐ. Παρατηρήσεις εἰς τὸν Φώτιον ἔχει σημειώσει ὁ Κοραΐς καὶ εἰς τὰ *Ἀτακτα.

34. *Ιω. Θ. Κακριδῆ, Λεξικογραφικὲς συμβολές, **Ἀφιέρωμα εἰς τὴν μνήμην τοῦ Μανόλη Τριανταφυλλίδη*, Θεσσαλονίκη 1960, σ. 135 - 150.

*Ο σ. λαμβάνων ἀφορμὴν ἀπὸ τοὺς τυπωθέντας τόμους τοῦ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν (α - γάργαρας), εἰς τὸ ὅποιον εἰργάσθη καὶ ὁ ἴδιος, δι' ὀλίγον δὲ διάστημα καὶ ὁ Μ. Τριανταφυλλίδης, παρατηρεῖ ὅτι πλοῦτος λέξεων καὶ σημασιῶν ὑπάρχει ἀκόμη ἀθησαύριστος καὶ ὡς *Πρῶτον μέρος* (σ. 135 - 138) ἐν σχέσει πρὸς τὰ τυπωθέντα ἐν τῷ Ἱστορικῷ Λεξικῷ σημειώνει α') Νέα λήμματα, β') Νέας σημασίας καὶ χρήσεις, γ') Νέους τύπους καὶ τόπους, δ') Νέα λαϊκὰ παραδείγματα ἀπὸ κείμενα δημοσιευμένα εἴτε μετὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ ἀντιστοίχου τόμου τοῦ Λεξικοῦ εἴτε καὶ παλαιότερον, χωρὶς γὰρ ἔχουν ἀποδελτιωθῆ. Ὡς *Δεύτερον μέρος* (σ. 138 - 148) σημειώνει α') Νέα λήμματα, β') Σημασίας καὶ χρήσεις ἀθησαυριστοῦ, γ') Τόπους ἀμνημονεύτους καὶ τύπους ἀθησαυριστοῦ, δ') Ἀθησαυρίσματα λαϊκὰ παραδείγματα. Πάντα ταῦτα προέρχονται ἀπὸ κείμενα, τὰ ὁποῖα ἀναφέρονται εἰς τὸ Λεξικὸν ὅτι ἔχουν ἀποδελτιωθῆ. Ὡς *Τρίτον μέρος* (σ. 148 - 150) σημειώνει παρατηρήσεις ἐν σχέ-

σει με τὸ σημασιολογικὸν μέρος τῶν ἄρθρων τοῦ Λεξικοῦ, ἰδίᾳ διὰ τὴν κυριολεξίαν καὶ μεταφοράν.

35. Στ. Καρατζῆ, Φωνολογικά τῆς Νέας ἑλληνικῆς, Ἀφιέρωμα στὴ μνήμη τοῦ Μανόλη Τριανταφυλλῆ, Θεσσαλονίκη 1960, σ. 151 - 158.

Ὁ σ. καθορίζει τὸν ὄρον *φωνολογία* ἐξετάζει τὴν φωνολογικὴν ἀντίθεσιν μεταξύ τοῦ ἀήχου ἐξακολουθητικοῦ συριστικοῦ σ καὶ τοῦ ἀντιστοίχου του ἠχηροῦ ζ, ὅταν τὰ σύμφωνα αὐτὰ εὐρίσκονται εἰς τὴν ἀρχὴν ἢ εἰς τὸ μέσον τῆς λέξεως ἢ κατὰ τὴν συνεκφορὰν καὶ μάλιστα πρὸ φωνήεντος, ὡς: *σάλιζάλη, σαράνω - ζαράνω*. Κατὰ τὴν περίπτωσιν αὐτὴν διαφοροποιῦνται αἱ λέξεις καὶ σημασιολογικῶς. Ἐπὶ πλέον εἰς τὰ εἰς -ζω ρήματα τὸ ζ συνδέεται μετὰ τὴν ρηματικὴν ἀποψιν (aspect) τοῦ ἐνεστώτος καὶ παρτατικού, ἐνῶ τὸ σ συνδέεται μετὰ τὴν ρηματικὴν ἀποψιν τοῦ ἀορίστου.

36. Nicola Catoe, Grammatica Neohellenica, Roma 1960, σσ. 183.

Ὁ σ. δίδει μίαν γραμματικὴν τῆς Νέας ἑλληνικῆς γλώσσης, τῆς δημοτικῆς κυρίως, χωρὶς ὅμως νὰ λείπουν καὶ στοιχεῖα τῆς καθαρευούσης. Τὰ ἐπιμέρους κεφάλαια εἶναι: *Πρόλογος* (σ. 1 - 4), ὅπου ἐκτίθεται ἐν ὀλίγοις ἡ πορεία τῆς ἀναπτύξεως τῆς Νέας ἑλληνικῆς (δημοτικῆς) γλώσσης. *Βιβλιογραφία* (σ. 5 - 6), ὅπου ἀναφέρονται τὰ κυριώτερα βοηθήματα, ἑλληνικά καὶ ξένα, καὶ ἐξαιρεται ἡ συμβολὴ τοῦ Γ. Κατζίδακι εἰς τὴν ἰδρυσιν καὶ ἀνάπτυξιν τῆς Γλωσσολογίας ἐν Ἑλλάδι καὶ εἰς τὴν μελέτην τῆς Νέας ἑλληνικῆς. Ἐν συνεχείᾳ ὡς *Πρῶτον μέρος* εἶναι ἡ *Φωνητικὴ* (σ. 7 - 85), ὅπου ἐξετάζονται τὰ κατὰ τὸ ἀλφάβητον καὶ τὴν προφορὰν αὐτοῦ, τὰ κατὰ τοὺς τόνους καὶ τὰ πνεύματα καὶ τὰ σχετικὰ μετὰ τὰ φωνήεντα καὶ σύμφωνα. Ὡς *Δεύτερον μέρος* εἶναι ἡ *Μορφολογία* (σ. 87 - 131), ἐνθα εἰς δέκα τρία κεφάλαια ἐξετάζονται τὰ γένη, τὸ ἄρθρον, ἡ κλίσις οὐσιαστικῶν καὶ ἐπιθέτων, τὰ παραθετικά, τὰ ἀριθμητικά, αἱ ἀντωνυμίαι καὶ τὸ ρῆμα. Ἰδιαιτέρον κεφάλαιον ἀποτελεῖ εἰς κατάλογος ἀνωμάλων ρημάτων (σ. 124 - 131). Τὸ *Τρίτον μέρος* (σ. 133 - 154) ἀποτελοῦν τὰ *Ἀκλιτα Μέρη* τοῦ λόγου. Τέλος ὁ σ. παρέχει (σ. 155 - 166) καὶ *Στοιχεῖα τινὰ Συντάξεως*. Τὸ βιβλίον τελειώνει μετὰ *Πίνακα λέξεων* (σ. 167 - 180) καὶ μετὰ *Πίνακα περιλαμβανῶν* (σ. 181 - 197).

Πρόκειται περὶ μίαν μεθοδικῆς καὶ ἐπιμελημένης ἐργασίας γενομένης ὑπὸ ξένου μελετητοῦ περὶ τῆς Νέας ἑλληνικῆς. Βλ. κρίσιν Δ. Β. Βαγιάκα - Κοῦ, *Παρουσία* 3 (1961), σ. 634 - 636.

37. Στ. Καψωμένου, Ἡ ρηματικὴ κατάληξις -μεθα, Ἀφιέρωμα στὴ μνήμη τοῦ Μανόλη Τριανταφυλλῆ, Θεσσαλονίκη 1960, σ. 225 - 230.

Ὁ σ. ἐξετάζει τὴν ἱστορίαν καὶ ἐρμηνείαν τῆς ρηματικῆς καταλ. τοῦ α' πληθ. προσ. μέσης ἢ παθ. φωνῆς -μεθα. Ὁ τύπος αὐτὸς ἐμφανίζεται διὰ πρῶτην φορὰν εἰς τὸν δακτυλικὸν ἑξάμετρον τοῦ Ὀμήρου. Εἰς περίπτωσιν ὅπου ἡ χρησιμοποίησις τοῦ -μεθα δημιουργεῖ ρυθμοὺς ἀπαραδέκτους, ὡς τὸν τρίβραχυ (Β, 61). Ὁ ἴδιος τύπος χρησιμοποιεῖται καὶ εἰς τὸ δράμα, κυρίως εἰς τοὺς λάμβους καὶ τοὺς τροχαίους (Αλοχ. Πέρος., 215). Εἰς τὸν πατρὸν λόγον καὶ τὰ ὑπόλοιπα γραπτὰ μνημεῖα τῆς κλασσικῆς ἐποχῆς κυριαρχεῖ ἡ κατάληξις -μεθα.

Τὸν τύπον *-μεθα* ὁ Γρ. Κορίνθιος (13ου αἰῶνος) ἐρμηνεύει ἐκ τοῦ *-μεθα* μετ' ἀνάπτυξιν τοῦ σ., ὡς ἀνήκοντα εἰς τὴν δωρικήν καὶ ἰωνικήν διάλεκτον. Τοῦτο ὅμως δὲν ἐπεκρῆθη ἀπὸ ἐπιγραφικὰ ἢ διαλεκτικὰ κείμενα. Ὁ G. Curtius δέχεται ὅτι ὁ τύπ. *-μεθα* ἦτο ὁ ἀρχικός, ὁ δὲ *-μεθα* προήλθε διὰ σύγῃσιν τοῦ σ., ὁ δὲ V. Henry εἶδεν εἰς τοὺς δύο τύπους τὴν σχέσιν βραχυτέρας καταλήξεως πρὸς κληροστέραν. Ἐθεωρήθη ἀκόμη ὅτι πρόκειται περὶ ἀναλογικοῦ σχηματισμοῦ τοῦ *-μεθα* πρὸς τὸ β' πληθ. προσ. *-σθε*, ὅστις ἐγένεν εἰς τὸ ἔπος ἀπὸ μετρικῆν ἀνάγκην καὶ εἶτα ἐχρησιμοποιήθη καὶ εἰς τὴν ποίησιν. Ἀνεζητήθη ἀκόμη σχέσις πρὸς τὴν Χεττιτικὴν κατάλ. *wasia*.

Ἡ κατάλ. *-μεθα* ὅμως ἀπαντᾷ καὶ εἰς πολλὰ νεοελληνικά ἰδιώματα. Ὁ νεώτερος αὐτὸς τύπος ἦτο γνωστὸς ἀπὸ κείμενα τῆς δημοτικῆς μεσαιωνικῆς λογοτεχνίας (12 αἰ.). Ὁ σ. παρατηρεῖ ὅτι ὁ τύπ. *-μεθα* δὲν εἶναι μόνον βυζαντινὸς ἀλλὰ συναντᾶται καὶ εἰς κείμενα τῆς μεταχριστιανικῆς κοινῆς (*δυναμέσθα* 8 αἰ.) καὶ εἰς παύρους (*εἰσόμεσθα* W. Schubart, Griech. Liter. Papyri, Berlin 1950, ἀριθμ. 4, 20) *πυσόμεσθα* P. Petrie II, 16, 8, 3ος αἰ. π.Χ.) δηλ. ἔχομεν χρῆσιν τοῦ *-μεθα* εἰς τὴν λαϊκὴν γλῶσσαν καὶ ὁ νεώτερος τύπος ἔχει τὴν ἀρχὴν του εἰς τὴν πρῶτον Κοινήν.

Ὁ σ. ὑποθέτει ἄμεσον σχέσιν τῆς *-μεθα* τῆς Κοινῆς (καὶ τῆς νέας Ἑλληνικῆς) πρὸς τὴν παλαιάν ποιητικὴν *-μεθα*. Ἀνάλογα σημειώνει εἰς ποιητικὰς λέξεις καὶ εἰς τὴν διαλεκτικὴν περιφρασὶν τοῦ *καίμαι*.

Ἡ κατάλ. *-μεθα* δὲν εἶναι τύπος τὸν ὅποιον ἔπλασαν οἱ ποιηταὶ διὰ μετρικὴν ἀνάγκην, ἀλλὰ μία παράλληλος πρὸς τὴν *-μεθα* κατάληξις ζωντανὴ εἰς τὸ στόμα τοῦ λαοῦ, τὴν ὅποιαν οἱ ποιηταὶ ἐχρησιμοποιοῦν ὅταν τὴν ἐχρειάζοντο. Καὶ ἀπὸ τὴν ζωντανὴν γλῶσσαν καὶ ὄχι ἀπὸ τὴν ποίησιν ἐπέρασαν ὡς διαλεκτικὸν στοιχεῖον εἰς τὴν Κοινήν καὶ εἶτα ἐπεκράτησεν εἰς τὸν μεσαίωνα.

38. Καψωμένου Στ., Παραλειπόμενά τινά τῆς εἰς τὸν « Δύσκολον » τοῦ Μενάνδρου κριτικῆς, *Εἰς Μνήμην Κωνσταντίνου Ἰ. Ἀμάντου*, Ἀθήναι 1960, σ. 475 - 492.

Ὁ σ., ἔχων ὑπ' ὄψιν τὰς μέχρι σήμερον ἐργασίας, τὰς ἀναφερομένας εἰς τὸν « Δύσκολον » τοῦ Μενάνδρου, κάμνει πολλὰς κριτικὰς παρατηρήσεις διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ κειμένου τοῦ ποιητοῦ.

39. Minos Kokolakis, *Pantomimus and the Treatise περὶ Ὀρχήσεως*, (de saltatione), *Πλάτων* 8τος ΙΑ' (1959), σ. 1 - 56.

Ὁ σ. μεταξὺ ἄλλων ἐξετάζει τὰ χωρία τοῦ Λουκιανοῦ (ἐκτὸς τοῦ περὶ ὀρχήσεως) εἰς τὰ ὅποια ἐμφανίζεται ὀρχηστικὴ ὀνοματολογία π.χ. περὶ τῶν ἐπίμ. συν. 27 (κίναϊδος), αὐτόθι 28 (παιδίσκος), Λουκ. 49 (τὸ πολυπρόσωπον) καὶ αὐτ. 19 (τὸν θάνατον ὀρχοῦμενος), ὅπου παρῶδειται ἡ παντομιμικὴ σύνταξις τοῦ ὀρχοῦμαι μετ' αἰτιατ. ἐσωτερικοῦ ἀντικειμένου. Αἱ σημασιολογικαὶ ἀποχρώσεις τῶν λέξεων *πυρρίχη* - *πυρρίχιζω* κατὰ τοὺς μετακλασσικοὺς χρόνους παρακολουθοῦνται εἰς ἑτέρους συγγραφεῖς καὶ εἰς τὸν Λουκιανὸν (π.χ. *Περὶ ὀρχ.* 8, *Διάλ. θεῶν* 8, Ἀλιεὺς 36 = Ἀπολ. 5, *Περὶ ὀρχ.* 79) καὶ ἀναλύονται οἱ ὅροι *θεῶμα*, *μέρος*, *θυμέλη*, *ὀρχήσερα* ἀπὸ τεχνικῆς ἀπόψεως καὶ ἐφ' ὅσον ἀναφέρονται εἰς τὴν ὀρχησιν.

Ἡ ἔννοια τῆς ἐκφράσεως τοῖς ὀρχησταῖς ὑποκριτόματος (ψευδολ. 19) συσχετίζεται ὑπὸ τοῦ σ. με τὸν ὄμιλον τοῦ ὑποκριτοῦ « Ὀδυσεύς » ἐν Περὶ ὄρχ. 83. Ἐν τέλει προστίθεται κατάλογος 26 ὀρχηστικῶν τίτλων μὴ καταγεγραμμένων ὑπὸ τοῦ Wasst (ἀρθρ. Pantomimus ἐν Pauly - Wissowa, RE, XV III^s στήλ. 847 - 849) καὶ συμπληρώνονται αἱ παραπομπαὶ ἐπὶ ἄλλων 25 γνωστῶν θεμάτων.

40. Μίνος Kokolakis, *The Dramatic Simile of life*, Athens 1960, σσ. 95.

Ὁ σ. ἐξετάζει κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν τὴν ἀδιάλειπτον ἐπίδρασιν τῆς σκηνῆς ἐπὶ τὴν σκέψιν καὶ τὸ ὕφος τῶν Ἑλλήνων καὶ Λατίνων συγγραφέων. Αἱ παρομοιώσεις καὶ αἱ μεταφοραὶ (αἱ ὁποῖαι κατὰ καιροὺς ἐπλούτισαν τὰ ἐκφραστικὰ μέσα μὲ τεχνικὰς ἐκφράσεις καὶ ἰδέας ἐμπνευσθεῖσαι ἀπὸ τὰς δραματικὰς παραστάσεις ἔχουν σταχυολογηθῆ ἐκ πολλῶν συγγραφέων καὶ ἐκ περιποπῶν ἀποδιδόμενα εἰς ἱστορικὰ πρόσωπα μεταξὺ τοῦ 8ου π.Χ. αἰῶνος καὶ τῶν ἀρχῶν τοῦ μεσαίωonos.

41. Μίνος Kokolakis, *Lucian and the Tragic Performances in his time*, *Πλάτων* 12 (1960), σ. 67 - 109.

Ὁ σ. ἀσχολεῖται μὲ τὸ ἔργον τοῦ Λουκιανοῦ ἀπὸ τὴν ἄποψιν τεχνικῶν πληροφοριῶν περὶ τῶν τραγικῶν παραστάσεων κατὰ τὸν 2ον μ.Χ. αἰ. Ἐπειδὴ κλεισταὶ σκηναὶ περιγραφαὶ καὶ δραματικαὶ παρομοιώσεις εἰς τοὺς μεταγενεστέρους συγγραφεῖς ἀπηχοῦν παράδοσιν ρητορικῶν σχολῶν καὶ καλαιότερα πρότυπα καταβάλλεται προσπάθεια εἰς τὴν παροῦσαν μελέτην ὅπως καθορισθῆ τὸ σημασιολογικὸν περιεχόμενον καὶ ἡ ἀντιστοιχία πρὸς τὰς συγχρόνους μαρτυρίας τῶν ἐξῆς ὄρων καὶ ἐκφράσεων, περιεχομένων εἰς τὸ κείμενον τοῦ Λουκιανοῦ ἢ εἰς παράλληλα χωρία: ἀγωνοθέτης, ἀθλοθέται, αἴρω, ἀναβαίνω, ἀναβιβάζω, ἀνακλῶ, ἀναλαμβάνω, ἀνατεινόμενον (πρόσωπον), ἀνθρώπιον, ἀτραγυδῆτως, δευτεραγωνιστής, διαβαίνω, διέξειμι, δορυφόρημα, εἰσάγω, εἰσεῖμι, εἰσχυκλῶ - οὔμαι, ἐκπύτω, ἐμβάδες, ἐμβάται, ἐξωγκωμένη (τραγωδία), ἐπίκειμαι, ἐπικίθημι, ἐποχοῦμαι, εὐφρονία, ἠπημένα, θέατρον, θυμέλη, λαμβεία, καμπαι (ἄσμάτων), καταβαίνω, κατακλῶ, κατάρραφος, κερραγένοι, κενὰ προσωπαῖα, κερηνός, κήρυξ, κόθορνοι, κράνη, κωφά (προσωπεῖα), μαστιγοφόροι, μηχανή, θεὰς ἐκ μηχανῆς, μιμοῦμαι, μονηδῶ, ὀκρίβας, παράγω, πέδαι, περιάδω, περίκειμαι, περιτίθημι, πῆχυς, προγαστριδία, προστεφνίδια, προσωπεῖον, πρόσωπον, πρωταγωνιστής, ρῆσις, σκηνή, οἱ ἐπὶ σκηνῆς, συναγωνίζομαι, συναγωνιστής, συντραγυδῶ, σύρμα, ταινίαι, τραγωδία, τραγωδοποιός, τραγωδός, τραγωδούς, νικᾶν, τραγυδῶ, τριταγωνιστής, τυραννική (ἔσθῆς), ὑποδύομαι, ὑποδραματουργῶ, ὑποκριτής, ὑποτραγυδῶ, χειρίδες, χορηγία - χορηγός - ὦ, χρυσίδες, χρυσόπαστος.

42. Ντίνου Κονόμου, *Ζαχυθινὸ Λεξιλόγιον*. Ζαχυθινὴ Βιβλιοθήκη 1, Ἀθήνα 1960, σσ. 59.

Τὸ Λεξιλόγιον τοῦτο, τὸ ὁποῖον κατὰ τὸν συγγραφέα, « ἀποβλέπει νὰ καταστήσῃ γνωστὰς καὶ νὰ ἐρμηνεύσῃ τίς χαρακτηριστικώτερες, ἰδιαίτερα, λέξεις καὶ φράσεις τοῦ Ζαχυθινοῦ λαοῦ, τῆς τωρινῆς καὶ τῆς προηγουμένης γενιᾶς

και να συμπληρώση τα παλαιότερα του Α. Ζώνη, του Κατραμή, Σαλβατόρ [Δε Βιάζη] και της έκδόσεως του «Χάση», αποτελεί τον πρώτον τόμον της υπό του συγγραφέως έκδοθησομένης «Ζακυνθικής Βιβλιοθήκης».

Ἐν αὐτῷ περιέχονται ἄνω τῶν 1300 λέξεων κυρίως τῆς πόλεως Ζακύνθου. Τὸ ἡμισυ ὁμοίως σχεδὸν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν λέξεων ὑπάρχει καὶ εἰς τὸ Λεξικὸν τοῦ Α. Ζώνη, ὅπου, διὰ τὰς ἐκ τῆς βενετικῆς γλώσσης προερχομένας, ἀναγράφεται καὶ ὁ βενετικὸς τύπος.

Εἰς τὸ «Ζακυνθινὸ Λεξιλόγιον» παρατηρεῖται ἀταξία τις εἰς τὴν ἀλφαβητικὴν σειρὰν, εἰς τὴν μεταγραφὴν τῶν βενετικῶν λέξεων καὶ εἰς τὴν ὀρθογραφίαν. Πλὴν τῶν νέων λέξεων, τινὲς τῶν ὁποίων δὲν ὑπάρχουν καὶ εἰς τοὺς ἐκδοθέντας τέσσαρας τόμους τοῦ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ, σημειοῦνται καὶ νέα σημασίαι, ἀναγράφονται φράσεις λογοτεχνῶν, ὅπου χρησιμοποιεῖται ὁ δημῶδης λόγος, καὶ γενικῶς δίδεται μία εἰκὼν τῆς διαλέκτου τῆς πόλεως, ὅπου αἱ βενετικαὶ λέξεις εἶναι ἀρκεταί. Τοῦτο εἶναι μία ἀξιόπαινος συμβολὴ διὰ τὴν μελέτην τοῦ γλωσσικοῦ ἰδιώματος τῆς Ζακύνθου. Μεγαλυτέραν ἀξίαν θὰ εἶχε τὸ Λεξιλόγιον, ἂν περιελάμβανε λέξεις ἐκ τῶν χωρίων τῆς νήσου. Κρίσιν περὶ τούτου βλ. Δ. Β. Βαγιακάκου, Ἀθῆνᾶ (196), σ. 368 - 376.

43. Ν. Γ. Κοντοσοπούλου, Ποιμενικά τῆς Ἀλικαρνασσοῦ, *Μικρασιατικὰ Χρονικά* 9 (1960), σ. 196 - 210.

Ὁ σ. παρέχει εἰκόνα τοῦ βίου τῶν Ἀλικαρνασσέων ποιμένων καὶ τῆς ἐνδυμασίας των, δημοσιεύει δύο σκωπτικὰς διηγήσεις περὶ βοσκῶν καὶ ἐξετάζει τὴν προέλευσιν τῶν ποιμενικῶν ὄρων τοῦ ἰδιώματος τῆς περιοχῆς. Ἀκολούθως δημοσιεύει λεξιλόγιον τῶν ποιμενικῶν ὄρων, τοὺς ὁποίους συνέλεξεν ἀπὸ τούτων ἐν Ἡρακλείῳ Κρήτης ἐγκατεστημένους πρόσφυγας Ἀλικαρνασσεῖς.

44. Νικ. Γ. Κοντοσοπούλου, Περὶ τινῶν Κρητικῶν γλωσσικῶν φαινομένων, Ἀθῆνᾶ 64 (1960), σ. 209 - 220.

Ὁ συγγραφεὺς παρέχει τὴν ἀκριβῆ γεωγραφικὴν ἔκτασιν τῆς καταλήξεως -λε (θῆλ. -έ), τῆς προερχομένης ἐκ τῆς βυζαντινῆς καταλήξεως -λεας, ἐν τῇ δυτικῇ Κρήτῃ, εἰς ἕτερον δὲ κεφάλαιον πραγματεύεται περὶ τοῦ φαινομένου τῆς προφορᾶς τοῦ ἐκ συνιζήσεως προερχομένου ἡμιφώνου εὐ ως γ μετὰ τὸ ρ ἐν τῇ ΒΑ Κρήτῃ. Τὴν μελέτην συνοδεύει καὶ χάρτης τοῦ νομοῦ Χανίων μετὰ προσδιορισμοῦ τῆς ἐκτάσεως τῶν ἀνωτέρων γλωσσικῶν φαινομένων.

45. Σ. Κουγέα, Τὸ ταξίδι τοῦ Vilhoison εἰς τὴν Ἑλλάδα (1784 - 1786). Ἡλθε θιασώτης τῆς ἀρχαίας καὶ ἔγινεν ἐρευνητὴς τῆς νέας Ἑλληνικῆς γλώσσης, Ἀφιέρωμα εἰς τὴν μνήμην τοῦ Μανόλη Τριανταφυλλίδη, Θεσσαλονίκη 1960, σ. 189 - 203.

Ὁ σ. ἐκθέτει τὰ κατὰ τὸ ταξίδιον τοῦ V. εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ὁ V. μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν καὶ ἐκδοσιν τῶν εἰς Ὅμηρον παλαιῶν σχολίων τῆς Μαρκετικῆς βιβλιοθήκης τῆς Βενετίας 1788 μετέβη ὡς μέλος ἀποστολῆς εἰς Κωνσταντινούπολιν διὰ τὴν ἀνακάλυψιν χειρογράφων μὲ κλασσικὰ κείμενα εἰς τὰς βιβλιοθήκας τῶν Φαναριωτῶν ὀποδαστῶν. Ἐκεῖ ἀνεκάλυψεν εἰς τὴν βιβλιοθήκην Σλουτσαίρη τὴν «Ἀριθμητικὴν εἰσαγωγὴν» Νικομάχου τοῦ Γερασμοῦ

(2 αϊ. μ.Χ.) καὶ τὴν «Περὶ ἀρχῶν τῆς Ῥωμαίων πολιτείας» Ἰωάννου τοῦ Λυδοῦ (τῆς ἐποχῆς Ἰουστινιανοῦ).

Ἐκ ΚΠόλεως ἐπεχείρησε τῷ 1874 ταξίδιον εἰς τὴν Ἑλλάδα διὰ τὸν ἴδιον σκοπὸν. Ἐπεσκέφθη τὰς Κυκλάδας, Σποράδας, Σμύρνην, Θεσσαλονίκην καὶ Ἄθω, χωρὶς νὰ ἀνεύρη ἐκεῖ οὐδὲν χειρόγραφον μὲ κλασσικά κείμενα. Μετὰ ταῦτα, ἐπισκεφθεὶς πολλὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος ἐπανῆλθε καὶ παρέμεινε ἐπὶ ἓν ἔτος εἰς τὰς Κυκλάδας.

Παρηκολούθησε τὰς ἐκδηλώσεις τοῦ νεωτέρου ἑλληνικοῦ βίου πρὸς τὴν μελέτην τοῦ ὁποῖου ἐτόρπη ἐγκαταλείψας τὴν ζήτησιν χειρογράφων. Τὰ ταξιδιωτικά του σημειώματα παρέχουν ἀξιολόγους πληροφορίας ἀναφερομένας εἰς τὴν γεωγραφίαν, ἀρχαιολογίαν, γλῶσσαν καὶ λαογραφίαν τῶν Ἑλλήνων. Ἀντέγραψεν ἀρχαίως ἐπιγραφὰς (Συνθήκην Ἀστυκαλαίων πρὸς Ῥωμαίους 106 π.Χ.), συνέλεξε λέξεις, τοπωνύμια, ἔθιμα, τὰ ὅποια ἐξήταξεν ἐν συγκρίσει πρὸς ἄλλα τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων μὲ τὸν σκοπὸν νὰ συγγράψῃ «Συγκριτικὴν ἱστορίαν τῆς Ἑλλάδος ἀρχαίως καὶ νέας».

Πῶς δὲν εἶδεν ὁμοίως εἰς Ἄθω τὰ κλασσικοῦ περιεχομένου χειρόγραφα ὅσα εἶδαν καὶ ἀπήρθεσαν οἱ κατόπιν αὐτοῦ; Πιθανώτερος λόγος τῆς περὶ τὰ κλασσικά ἀδιαφορίας του ἦτο ἡ περὶ τὰ γλωσσικά καὶ λαογραφικά τοῦ νεωτέρου Ἑλληνισμοῦ ἀσχολία του. Διὰ τὴν μελέτην τούτων ὑπελόγιζεν εἰς τὴν βοήθειαν τοῦ Κοραῖ. Εἰς τὰς προτροπὰς τοῦ V. ὁφείλεται ἡ ἐγκατάστασις τοῦ Κοραῖ εἰς Παρισίους. Ὁ V. μὲ τὸν ζῆλον πρὸς τὴν ἔρευναν τῆς νέας Ἑλληνικῆς γλώσσης γίνεται φορτικὸς πρὸς τὸν Κοραῖν. Αἱ σχέσεις ὁμοίως τῶν δύο ἀνδρῶν δὲν ἤργησαν νὰ καταλήξουν εἰς ψυχρότητα. Ὁ V. ἀντελήφθη τὴν ἀξίαν τῆς νεωτέρας γλώσσης διὰ τὴν κατανόησιν τῆς ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος.

46. Στ. Ν. Κουμονούδη, Ἐπιγραφαὶ ἀνάκτοτοι καὶ παρατηρήσεις εἰς ἐκδεδομένας, *Νέον Ἀθηναίον* 3 (1958 - 1960) [1961], σ. 8 - 16.

Ὁ σ. συμπληρώνει τὰ ἐν ταῖς ἐπιγραφαῖς σημειούμενα ἑλλειπῶς κύρια ὀνόματα καὶ προβαίνει εἰς σχετικὰς περὶ τούτων παρατηρήσεις. Ἐνια ὀνόματα συναντιῶνται διὰ πρώτην φοράν.

47. Π. Γ. Κρητικοῦ, Πατριμικά Τοπωνύμια. (Γεωγραφία, Ἱστορία, Ἑτυμολογία, Παραδόσεις), *Δωδεκανησιακὸν Ἀρχειον* 4 (1959 - 1960), σ. 33 - 94.

Ὁ σ. συνεχίζει καὶ τελειώνει ἐνταῦθα τὴν ἐκτύπωσιν τῆς μελέτης του περὶ τῶν τοπωνυμίων τῆς νήσου Πάτμου. Προηγούμενα τμήματα ἐδημοσιεύθησαν εἰς τὸ ἴδιον Ἀρχειον, τόμ. Α' (1955), σ. 57 - 100 καὶ τόμ. Β' (1956), σ. 102 - 157.

Ἡ ὅλη μελέτη κυκλοφορεῖ καὶ αὐτοτελῶς (σ. 180) ὑπὸ τὸν αὐτὸν τίτλον, Ἀθήναι 1961. Εἰς τὸ τέλος (σ. 167 - 180) δημοσιεύεται ἀλφαβητικὸς πίναξ τῶν τοπωνυμίων καὶ παρατίθεται χάρτης τῆς νήσου, ἐνθα ἀναγράφονται τὰ ἐξεταζόμενα τοπωνύμια.

48. Θ. Π. Κωστάκη, Μία περίπτωσις ἀναλογίας στὰ Τσακόνικα τῆς Πρόποντιδας, *Ἀφιέρωμα εἰς τὴν μνήμην Μαρτῆ Τριανταφυλλίδη*, Ἀθήνα 1960, σ. 231 - 232.

Ὁ σ. παρατηρεῖ ὅτι οὐδέτερα ἐπίθετα καὶ αἱ ἀντωνυμιαὶ εἰς τὰ τσακω-

νικόν ιδίωμα τοῦ χωριοῦ Χαβουτσι τῆς Προποντίδος (σήμερον τοῦ χωρίου Χιονάτο τῆς Δ. Μακεδονίας, ὅπου ἐγκατεστάθησαν οἱ κάτοικοι φεύγοντες ἀπὸ τὸ Χαβουτσι) ἀντὶ νὰ λήγουν εἰς -ε (γλυκέ, ὄσος κλπ.) λήγουν εἰς -ου, καὶ ἐρμηγεύει τὸ φαινόμενον τοῦτο δι' ἀναλογικὸν σχηματισμὸν πρὸς τὰ ἐπιθέτα εἰς -ύς, -ύ, ἅτινα τρέπουν τὸ -ύ εἰς -ου -ζού (βαθύς - βαθύ τὸ βαθιού). Ὁ ἀναλογικὸς αὐτὸς σχηματισμὸς τῶν ἐπιθέτων εἰς -ου ἔχει μεγαλυτέραν ἔκτασιν εἰς τὰ δευτερόκλιτα τῶν Πελοποννησιακῶν Τσακωνικῶν ἰδιωμάτων.

49. Πάνου Λαμπίδη, Λέκτορος τῶν Νέων Ἑλληνικῶν Πανεπιστημίου Βασιλείας, Δημοτικὰ Τραγούδια τοῦ Πόντου. Α'. Τὰ κείμενα. Ἀνθολόγησις - Νεοελληνικὴ ἀπόδοσις. [Ἐπιτροπὴ Ποντιακῶν Μελετῶν Περιοδικοῦ Ἀρχεῖον Πόντου, Παράρτημα 4]. Ἀθήναι 1960, σσ. 208.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Ποντιακῶν Μελετῶν, συνεχίζουσα τὰς ἐπιστημονικὰς ἐκδόσεις περὶ τοῦ Πόντου ὑπὸ τύπον Παραρτήματος τοῦ Ἀρχείου Πόντου, ἐξέδωκεν ὡς τέταρτον τόμον τὴν ἀνωτέρω ἐργασίαν τοῦ Π. Λαμπίδη, εἰς τὴν ὁποίαν περιλαμβάνονται τὰ ἑξῆς: Πρόλογος, σ. 7 - 14. Τραγούδια τῆς Λεβεντιάς, σ. 17 - 101, τῆς Χαράς, σ. 103 - 127, τῆς Λύπης, σ. 129 - 157, τῆς Ξενητεῖας, σ. 159 - 165, τοῦ Πειραγμοῦ, σ. 167 - 180, τοῦ Παιδιοῦ, σ. 183 - 187. Παράρτημα (κείμενα χωρὶς νεοελληνικὴ ἀπόδοσις), σ. 189 - 198. Οἱ Πηγές, σ. 199 - 205. Δημοσιεύονται ἐν συνόλῳ 106 δημοτικὰ ᾠσματα, ἐξ ὧν τὰ 9 χωρὶς νεοελληνικὴν ἀπόδοσιν.

Ὁ σ. εἰς τὸν πρόλογον τοποθετεῖ ἐν γενικαῖς γραμμαῖς τὸ πρόβλημα τῶν δημοτικῶν ᾠσμάτων τοῦ Πόντου, τὰ ὅποια εἶναι φυσικὴ κληρονομία ταῦ Ἀκριτικοῦ ἔπους καὶ τῶν ἀκριτικῶν τραγουδιῶν, ὁμιλεῖ διὰ τὴν ἀκολουθηθεῖσαν κατάταξιν τῶν ᾠσμάτων καὶ δικαιολογεῖ τὴν ἀπόδοσιν των εἰς τὴν νεοελληνικὴν ὡς μίαν προσπάθειαν < ἐξηγητικὴν γιὰ νὰ φωτίσῃ τὰ κείμενα χωρὶς νὰ τὰ οκιάξῃ. Ἡ ἀπόδοσις εἶναι ἐξυπηρετικὴ. Εἶναι μεταγραφὴ λόγου γιὰ νὰ βοηθήσῃ τὸ νεφώτιστο ἐρευνητὴ, τὸ νεοπόντιο τῶν πόλεων ποῦ ἀπομακρύνεται σιγὰ σιγὰ ἀπὸ τὴ μητρικὴν του διάλεκτον, τοὺς ξένους φιλέλληνας καὶ νεοελληνιστὰς, ποὺ θὰ ἠθέλων νὰ γνωρίσουν καὶ νὰ ἀσχοληθοῦν μὲ τὴν φιλολογίαν τοῦ Πόντου >. Τὰ κείμενα ἔχει ἀνθολογήσει ὁ σ. ἀπὸ τοὺς 22 τόμους τοῦ Ἀρχείου Πόντου, διότι < ἐκεῖ ἔχουν δημοσιευθῆ πάνω σὲ βάσιν ἀπολύτως ἢ ἀρκετῆς φιλολογικῆς ἐκδόσεως καὶ κατὰ κανόνα στὴν ἱστορικὴν τους ὁρθογραφίαν μεταγραμμένα >.

Ἡ κωδικοποίησις αὐτὴ δημοτικῶν τραγουδιῶν τοῦ Πόντου — ἀπαραίτητον θὰ ἦτο τὸ corpus τῶν ποντιακῶν ᾠσμάτων — ἀπὸ Πόντιον φιλόλογον, ἔχοντα καὶ τὸ χάρισμα τοῦ ποιητικοῦ λόγου, ἀποτελεῖ ἐγγύησιν καὶ διὰ τὴν ἀκρίβειαν τῆς ἐκδόσεως αὐτῶν ὡς διαλεκτικῶν κειμένων, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν μεταγραφὴν τῶν ᾠσμάτων, τὰ ὅποια δὲν χάνουν τὴν μορφήν καὶ τὴν χάριν τοῦ δημοτικοῦ τραγουδιοῦ. Τοιαύτη ἐργασία γίνεται διὰ πρώτην φοράν. Τὰ αὐτῶ ἐκδοθέντα ᾠσματα ὡς διαλεκτικὰ κείμενα εἶναι πολύτιμα. Ὁ σ. δηλοῖ ὅτι εἰς τὸν δευτέρον τόμον θὰ ἀσχοληθῆ μὲ τὴν κριτικὴν ἐξέτασιν τῶν δημοσιευθέντων ᾠσμάτων καὶ μὲ τὴν βασικὴν ἐρμηνείαν τους. Μὲ τὴν ἐκδόσιν καὶ τοῦ δευτέρου τόμου ἡ μελέτη αὐτὴ θὰ εἶναι πλέον πλήρης.

Βλ. κρίσιν Δ. Β. Βαγιακάκου, Ἀθηνα 64 (1960), σ. 376 - 382.

50. Άγγ. Λιδέρη, καθηγητοῦ, Τὰ ἐπίθετα τοῦ Ὀμήρου καὶ ἡ ἐρμηνεία καὶ ἡ σημασία αὐτῶν, Ἀθήναι 1960, σσ. 52.

Ὁ σ. καταγράφει ἀλφαβητικῶς καὶ χωρὶς σχετικὰς παραπομπὰς τὰ ἐπίθετα τὰ ὑπάρχοντα εἰς τὸν Ὀμηρον μὲ μόνην τὴν σημασίαν αὐτῶν. Τὸ βιβλίον εἶναι πρακτικῆς χρήσεως καὶ κυρίως βοήθημα σπουδαστῶν ἢ παντὸς ἔχοντος ἀνάγκην καλλιτελείας.

Ὁ σ. λέγει ὅτι εἶναι « χρησιμώτατον βοήθημα διὰ πάντα ρήτορα, ἐπιστήμονα, ὑπάλληλον τοῦ δημοσίου, ἱεροκήρυκα καὶ κληρικὸν ἐν γένει, σπουδαστὴν, μαθητὴν καὶ πάντα ἄνθρωπον τῶν γραμμάτων αἰσθανόμενον τὴν ἀνάγκην τῆς γοητείας τῆς καλλιτελείας εἰς τὸν προφορικὸν ἢ γραπτὸν λόγον καθημερινὸν ἢ ἐπίσημον ».

51. Δημ. Σ. Λουκάτου, Γλῶσσαικὲς εὐτραπέλες διηγήσεις, Ἀφιέρωμα στὴ μνήμη τοῦ Μανόλη Τριανταφυλλίδη, Ἀθήνα 1960, σ. 288 - 265.

Αἱ λεκτικαὶ παρανοήσεις καὶ αἱ παρετυμολογίαι εἰς λέξεις λογίας ἢ διαλεκτικὰς ἔδωκαν ἀφορμὴν εἰς τὴν δημιουργίαν παρὰ τῆ λαφῆ εὐτραπέλων διηγήσεων ποικίλου περιεχομένου.

Ὁ σ. τῆς ἀνωτέρω πραγματείας μετὰ μίαν τοποθέτησιν τῶν κειμένων αὐτῶν εἰς τὸν τομέα τῆς λαογραφικῆς φιλολογίας κατατάσσει τὸ πλῆθος τῶν εὐτραπέλων διηγήσεων εἰς πέντε κατηγορίας καὶ δίδει σχετικὰ δείγματα ἐκάστης ἐξ αὐτῶν. Ἔχομεν δηλ. 1) παρανοήσεις καὶ παρῳδίας ἐκκλησιαστικὰς, 2) παρανοήσεις καὶ παρῳδίας διοικητικὰς (ἀπὸ τὴν πολιτικὴν ζωὴν - ἀπὸ τὰ δικαστήρια - ἀπὸ ἀστυνομικὰς διατάξεις καὶ ἀναφορὰς - ἀπὸ τὴν στρατιωτικὴν ζωὴν), 3) παρανοήσεις καὶ σάτιρα ἀρχικῶν ἐκφράσεων, 4) ἀντισάτιρα τῶν λογίων γιὰ τοὺς ἀμορφώτους (οἱ σπουδασμένες λέξεις δὲν ἀξίζουν - ὅποιος δὲν ξέρει ἀπὸ ἐκκλησιαστικὰ κείμενα, δὲν ἔμαθε τίποτα - παραστατικὴ ἀπόδοση τῶν διδαγμένων), 5) περιπαίγματα τοπικῶν ἰδιωμάτων.

52. Δ. Σ. Λουκάτου, Ἡ παροιμία γιὰ τὴν κενόδοξη σύζυγο (« ἄς μὲ λέγε ὑπουργίνα... κλπ. »), Λαογραφία 8 (1960), σ. 497 - 520.

Ὁ σ. ἐξετάζων τὴν ἀνωτέρω παροιμίαν, ἣ ὅποια ἀνήκει μᾶλλον εἰς τὸ εἶδος τῶν « βελλερισμῶν » δηλ. τῶν περιστατικῶν λαϊκῶν ἀποφθεγμάτων, ἄτινα ἔκαμον ἐντόπωσιν καὶ ἔμειναν παροιμιώδη, καταγράφει ὅλας τὰς γνωστὰς παραλλαγὰς τῆς.

Ἰδιαιτέρως ἐνδιαφέρει ἡ λέξις, ἣ δηλοῦσα τὸν τίτλον ἢ τὸ ἐπάγγελμα, ὡς π.χ. βοσβοδίνα, σουμπασίνα, μπείνα, Ἀλημπείνα, Ἀληπασίνα, γιουμπασίνα, καδίνα, μπιμπασίνα, μπουλουμπασίνα, πασίνα, κοιζαμπασίνα, οὔσταμπασίνα, προσισίνα, δημαρχίνα, προσδρίνα, βουλευτίνα, ἀρχοντίνα, κοντεσίνα, γιατρουδίνα, κλαπατίνα κλπ. Παρέχονται δηλ. λέξεις δηλοῦσαι τουρκικοὺς τίτλους ἢ ἑλληνικὰ ἀξιώματα ἐπὶ τουρκοκρατίας ἢ ἀξιώματα τῆς ἑλληνικῆς πολιτείας ἢ κοινικοὺς τίτλους καὶ ἐπαγγέλματα. Ἐπὶ ὅλων τῶν ἀνωτέρω λέξεων γίνονται καὶ τὰ ἀναγκαῖα γλωσσικὰ σχόλια. Ἡ παροιμία εἶναι ἐνδιαφέρουσα καὶ γλωσσικῶς, διότι συναντᾶται ἐν παραλλαγαῖς εἰς ὅλην σχεδὸν τὴν Ἑλλάδα. Καλὸν θὰ ἦτο εἰς τὸ τέλος τῆς μελέτης νὰ ὑπῆρχεν ἀλφαβητικὸς πίναξ τῶν διαφορῶν λέξεων τῶν παραλλαγῶν τῆς παροιμίας.

53. Ν. Λούρου, 'Ελληνική γλώσσα και Ιατρική επιστήμη, *Αφιέρωμα στη μνήμη τοῦ Μανόλη Τριανταφυλλίδη*, Θεσσαλονίκη 1960, σ. 257 - 260.

'Η μελέτη αὐτὴ τοῦ σ. εἶναι ἐν ἀπολογητικὸν δοκίμιον διὰ τὴν ὑπ' αὐτοῦ χρησιμοποιήσιν τῆς δημοτικῆς γλώσσης εἰς τὰς ἐπιστημονικὰς Ιατρικὰς πραγματείας του καὶ εἰς τὰ συγγράμματά του « Μαιευτική » καὶ « Γυναικολογία ».

Παραδέχεται ὅτι ἡ Ιατρικὴ ἐκφράζεται ἀπλούστερα, κυριολεκτικώτερα, συντομώτερα καὶ μεταδοτικώτερα εἰς τὴν δημοτικὴν γλώσσαν, χωρὶς ὅμως νὰ ἀποφεύγωνται λέξεις καὶ τυπικὸν τῆς καθαρειούσης.

54. Στ. Γ. Μακρουμεχάου, 'Η γραπτὴ ἀπόδοσις τριῶν φθόγγων τῆς συγχρόνου κοινῆς νεοελληνικῆς γλώσσης, *Πρακτικὰ Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν* 35 (1960), σ. 247 - 252.

'Ο σ. παρατηρεῖ ὅτι ἐνῶ ἡ σημερινὴ νεοελληνικὴ γλώσσα ἔχει τοὺς φθόγγους *b, d, g*, ἐν τούτοις στερεῖται συμβόλων διὰ τὴν γραπτὴν των παράστασιν καὶ χρησιμοποιεῖ τὰ συμπλέγματα *μπ, γκ, ντ*.

'Ο σ. προτείνει διὰ νὰ ἔχωμεν ἀκριβῆ τῶν φθόγγων ἀπόδοσιν: 1) τὴν χρῆσιν τοῦ διγράμματος *ββ* διὰ τὴν παράστασιν τοῦ φθόγγου *b* (σόββα - σόβα - σόμπα) καὶ διὰ τοὺς ἐρρίνους φθόγγους, οἷον ἀμββάρι = ἀβάρι = ἀμπάρι. 'Όσαι λέξεις διὰ τῆς ιστορικῆς ὀρθογραφίας γράφονται μὲ *ββ* (Σάββατον) νὰ γράφονται μὲ ἐν, 2) τὴν χρῆσιν τοῦ διγράμματος *γγ* διὰ τὴν παράστασιν τοῦ *g* (ἀγγελος - ἀγγελος - ἀγγελος). Αἱ διὰ δύο *γγ* λέξεις νὰ γράφονται μὲ ἐν (ἐν-γραφον = ἐγγραφον), 3) τὴν χρῆσιν τοῦ διγράμματος *ττ* διὰ τὸ *d* (κέντρρον - κέντρον). 'Όσαι γράφονται μὲ δύο *τ* νὰ γράφονται εἰς τὸ ἔξης μὲ ἐν.

55. Σ. Μάνεση, 'Απὸ τὴ γλώσσα εἰς τὴ ζωὴ. Τὰ μέτρα καὶ τὰ σταθμὰ εἰς τὴ γλώσσα μας, σσ. 13 [Ἀνάτυπο ἀπὸ τὸ περιοδικὸν *Βιομηχανικὴ Ἐπιθεώρησις*, τεύχ. Αὐγούστου 1960].

'Ο σ. ἐξετάζει τὴν δημιουργίαν καὶ τὴν χρῆσιν παρὰ τῆ λαῶν φράσεων μὲ κύριον στοιχείον λέξεις (παράγωγα καὶ σύνθετα), αἱ ὁποῖαι δηλοῦν μέτρα καὶ σταθμὰ, ὄντα ἐν χρῆσει μέχρι τῆς προσφάτου ἀλλαγῆς τοῦ μετρικοῦ μας συστήματος. Μετὰ μίαν βραχείαν ἀναδρομὴν εἰς τὴν ιστορίαν τῶν λέξεων τούτων διατυπώνει ὠρισμένας σκέψεις καὶ παρατηρήσεις διὰ τὴν τύχην τῶν παλαιῶν φράσεων καὶ τὴν ἀνάλογον εἰς τὸ ἔξης δημιουργίαν ἄλλων ἐξ αἰτίας τῆς μετρικῆς ταύτης μεταρρυθμίσεως.

56. Π. Δ. Μαστροδημήτρη, Γραμματικὴ τῶν « Ὠδῶν » τοῦ Κάλβου, *Ἀθηνᾶ* 64 (1960), σ. 221 - 246.

'Ο σ. ἐξετάζων τὸ πρόβλημα τῆς γλώσσης τῶν « Ὠδῶν » τοῦ Κάλβου, δίδει ὡς εἰσαγωγὴν (σ. 221 - 225) γενικὰς τινὰς παρατηρήσεις περὶ τῆς γλώσσης τοῦ ποιητοῦ, ἀναγράφων καὶ τὴν σχετικὴν βιβλιογραφίαν. Παρατηρεῖ ὅτι ὁ Κάλβος δύναται νὰ ταχθῆ μεταξὺ τῶν ἄκρων καθαρολόγων, θεωρητικῶς τοῦλάχιστον, ἀφοῦ δὲν κατώρθωσε νὰ ἀπαλλαγῆ ἀπὸ ἐν σεβαστὸν ποσοστὸν δημοτικῶν τύπων καὶ λαϊκῶν στοιχείων καὶ ἐκφράσεων. Ὡς πρὸς τὴν γλώσσαν τῶν « Ὠδῶν » λέγει ὅτι λέξεις ἀρχαῖαι, αἱ σπανιώτεροι, τῆς ἀπλῆς καθαρειούσης κατὰ μέγιστον ποσοστὸν καὶ τῆς δημοτικῆς συνθέτου τὰ λεξιλόγιον

αυτῶν. Ἐν συνεχείᾳ (σ. 226 - 246) ἐξετάζει τὸ Τυπικόν καὶ τὴν Γραμματικὴν τῶν φθῶν τοῦ Κάλβου εἰς ὅλα αὐτῆς τὰ φαινόμενα (ὅλα τὰ μέρη τοῦ λόγου). Συνεξετάζονται δὲ καὶ τινὰ βασικά συντακτικὰ φαινόμενα ὡς ἀμέσως συνδεόμενα μετὰ τῆς γραμματικῆς.

57. Μ. Γ. Μερakλή, Κριτικαὶ παρατηρήσεις ἐπὶ βυζαντινῶν κειμένων, *Νέον Ἀθηναίον* 3 (1958 - 1960) [1961], σ. 44 - 60.

Ὁ σ. σημειώνει κριτικὰς παρατηρήσεις τὰς ὁποίας ἔκαμε κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν βυζαντινῶν κειμένων, ἐκδοθέντων εἰς τὴν σειρὰν τῆς «Βασικῆς βιβλιοθήκης», τόμ. Β Ἀθήναι 1959.

Τὰ κείμενα προέρχονται ἀπὸ τόν: *Λιβάνιον, Εὐσέβιον Καισαρείας, τὸν Παμφίλου, Προκόπιον, βίον Φιλαρέτου τοῦ Ἐλεήμονος, Θεόδωρον τὸν Στουδίτην, Φώτιον, Ἀρῆθαν, Ρωμανὸν Α' Δαναηρόν, Ἄγγελον Κομνηνόν, Θεσσαλονίκης Ἐπιστάθιον, Θεόδωρον Α' Λάσκαριν, Νικηφόρον Βλεμμίδην, Μιχαὴλ Η' Παλαιολόγον, Θεόδωρον Μετοχίτην, Νικηφόρον Γεργορῆν, Νικόλαον Καβάσιαν, Δημήτριον Κυδωνήν, Γεώργιον Πλήθωνα Γεμιστόν καὶ Καρθηγάλιον Βησσαρίωνα.*

58. Oc. Merlier, Langue et exégèse Néo-testamentaire. La péricope de la femme adultère, *Ἀφιέρωμα εἰς τὴν μνήμην τοῦ Μαρσέλη Τριανταφυλλίδη, Θεσσαλονίκη* 1960, σ. 553 - 561.

Ὁ σ. εὗρισκει εἰς τὴν περικοπὴν τοῦ Εὐαγγελίου (Ἰωάνν. 7, 53 - 8, 11) περὶ τῆς πόρνης γυναικὸς διαφορὰν γλώσσης ἀπὸ τὴν γλώσσαν τοῦ λοιποῦ κειμένου τοῦ Εὐαγγελίου τούτου καὶ λέξει ἀπαξ ἢ σπανίως μόνον ἀπαντῶσας εἰς αὐτήν. Ἐρευνῶν ἐν συνεχείᾳ τὴν χειρόγραφον καὶ ἐξηγητικὴν παράδοσιν παρατηρεῖ ὅτι τὰ σπουδαιότερα χειρόγραφα καθὼς καὶ αἱ πλείστα τῶν εἰς ἄλλας γλώσσας μεταφράσεων παραλείπουν τὴν περικοπὴν ταύτην. Ἐπὶ προσθέτως ὅλοι οἱ παλαιότεροι Ἕλληνες σχολιασταὶ τὴν ἀγνοοῦν. Ὡς ἐκ τούτου καταλήγει εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ διήγησις αὕτη προστέθη εἰς τὸ κείμενον τοῦ Δ' Εὐαγγελίου μεταγενεστέρως καὶ ἔχει ἀπόκρυφον χαρακτῆρα.

59. Erika Mihevc Gabrovec, Etudes sur la syntaxe de Iohannes Moschos, Ljubljana 1960, σσ. 131 | Univerza V Ljubljani Razprave].

Ἡ σ. καὶ ἄλλοτε δοκίμως ἔχει ἀσχοληθῆ μετὰ τὴν μελέτην τῆς μεταγενεστέρως καὶ μεσαιωνικῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης. Εἰς τὴν παρούσαν ἐργασίαν τῆς ἀσχολεῖται μετὰ συντακτικὰ ζητήματα ἀπαντῶντα εἰς τὸ Λειμωνάριον τοῦ Μόσχου, ζήσαντος κατὰ τὸ δεύτερον ἡμισυ τοῦ 8ου μ.Χ. αἰῶνος. Ταῦτα κατανέμει εἰς πλείονα κεφάλαια ὡς εἶναι τὸ ἄρθρον, οἱ ἀριθμοί, τὰ γένη, αἱ πτώσεις, αἱ προθέσεις, τὸ ρῆμα, ἡ φωνή, ἡ μετοχή, τὸ ἀπαρέμφατον κλπ. κλπ.

Παρόμοιαι ἐργασίαι εἶναι χρησιμώταται, διότι διαφωτίζουν τὴν ἱστορίαν τῆς γλώσσης. Ἰδίως δὲ ἡ ἐργασία αὕτη ἀνδιαφέρει, ἐπειδὴ μελετᾷ μίαν μεταβατικὴν περίοδον τῆς γλώσσης κατὰ τὴν ὁποίαν ἔχομεν πολλὰ νέα στοιχεία. Καλὸν θὰ ἦτο νὰ εἶχε περισσότερα παραδείγματα ἐκ τοῦ κειμένου. Ἀκόμη δὲ ἀξίαν θὰ εἶχε εἰάν ἐξετάζοντο τὰ νεοελληνικὰ στοιχεία τὰ ἀπαντῶντα εἰς τὸ κείμενον τοῦ Μόσχου. Ἀναμένομεν ἀπὸ τὴν συγγραφέα καὶ τὸ τμήμα τὸ ἀναφερόμενον εἰς τὸν λεξιλογικὸν πλοῦτον τοῦ Λειμωναρίου.

Παρόμοιαι ἐργασίαι καλῶν εἶναι νὰ γίνωνται μετὰ μίαν κριτικὴν ἔκδοσιν τοῦ συγγραφέως, ἐπειδὴ ὁμοῦς τοῦτο καὶ δύσκολον εἶναι καὶ χρόνον ἀπαιτεῖ διὰ τοῦτο ἢ σχετικὴ μελέτη εἶναι χρησιμωτάτη.

60. R. Milloux, *Le grec moderne langue « barbare »*, Ἀφιέρωμα στὴ μνήμη τοῦ Μανόλη Ψωριασουλίδου, Θεσσαλονίκη 1960, σ. 261 - 286.

Ὁ συγγραφεὺς συγκεντρώνει τὰς μαρτυρίας λογίων, ἡμετέρων καὶ ξένων τῆς περιόδου τῆς τουρκοκρατίας περὶ ἐκβαρβαρισμοῦ τῆς νεοελληνικῆς γλώσσης ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἀρχαίαν, ἀναφέρει τὰς ὑπὲρ τῆς δημώδους γλώσσης γνώμας λογίων τινῶν καὶ ἐν συνεχείᾳ ἀναπτύσσει τὰ τῆς δημιουργίας ἐνδιάμεσου ἰδιώματος μεταξὺ τῆς ἀρχαίας καὶ τῆς νεωτέρας ἑλληνικῆς ὑπὸ τῶν λογίων τῆς τουρκοκρατίας. Ἐἵτα ἐξετάζει τὰς βάσεις, ἐφ' ὧν στηρίζονται οἱ ὑποστηρικταὶ τῆς ὁμιλουμένης καὶ ἀναφέρει τὰ ὑπὲρ αὐτῆς ἐπιχειρήματά των καὶ τὰς κρίσεις διαφόρων λογίων περὶ τῆς ἀξίας τῆς. Διὰ μακρῶν ἀναφέρεται εἰς τὰς γνώμας τοῦ Κοραῆ περὶ παραφθορᾶς τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ τῆς ἀνάγκης ἀποκαθάρσεως αὐτῆς. Εἰς τὰς ἰδέας τοῦ Κοραῆ εὗρισκε πολλά στοιχεῖα δυνάμενα νὰ ὑποστηρίξωσι τὴν ἄποψιν τῆς ἐξελλίξεως καὶ οὐχὶ ἐκβαρβαρισμοῦ τῆς νεοελληνικῆς. Οἱ μετὰ τὸν Κοραῆ λόγοι ἤρχισαν νὰ αἰσθάνονται ἐθνικὴν ἐντροπὴν διὰ τὴν παραφθορὰν τῆς γλώσσης, τὴν ὁποίαν ἐθεώρουν ὡς ἀπότοκον τῆς ξένης κυριαρχίας, ὅπως ἀκριβῶς ἐνόμιζον καὶ τινες Γάλλοι λόγοι τοῦ 16ου καὶ 17ου αἰ., ὡς ὁ Β. Οὐγκώ, οἵτινες ἀπηχθάνοντο τὸν νεοελληνικὸν τρόπον προφορᾶς τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς, ὡς προσελθόντα ἀπὸ τὴν λόγῳ τῆς δουλείας παραφθορὰν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης. Οἱ Ἕλληνες μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν των τῷ 1821 ἐφρόντισαν, ἐπικουρούμενοι καὶ ἀπὸ τὰς ἀντιλήψεις τῶν ξένων λογίων, νὰ ἀποκαθάρουν τὴν γλῶσσαν των ἀπὸ τὰ βαρβαρικά στοιχεῖα. Εἰς τὸν τομέα αὐτὸν τὰ ἐπιτεύγματα τῶν ἦσαν ἄμεσα καὶ θαυμαστά. Ἀλλὰ ἂν ἡ ὁμιλουμένη νέα ἑλληνικὴ ἦτο πολὺ μακρὰν τῆς ἀρχαίας καὶ ἔγεμε στοιχείων ἀλβανικῶν, σλαβικῶν, τουρκικῶν καὶ λατινικῶν, ἡ γλῶσσα τῶν σοβαρῶν βιβλίων καὶ ἐφημερίδων ἦτο πλήρως γαλλοποιημένων τύπων τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς. Ἡ αἰσχύνη τῶν λογίων διὰ τὴν « βαρβαρικὴν » νεοελληνικὴν γλῶσσαν διήρκεσε μέχρι τοῦ τέλους τοῦ τοῦ 19ου αἰ. παρὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς δημώδους γλώσσης εἰς τὰς Ἰονίους νήσους καὶ τὴν κατὰ τινα τρόπον ἀναγνώρισιν τῶν ἀρετῶν τῆς ὑπὸ μερικῶν λογίων. Ἡ ἀλλοίωσις τῆς γλώσσης δὲν εἶναι προῖον τῆς δουλείας ἐν περιορισμένῳ χρονικῷ διαστήματι, ἀλλ' ὀφείλεται εἰς τὴν ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας ἀμάθειαν τοῦ λαοῦ καὶ εἰς τὴν εἰς τὰ στόματα τῶν λαλούντων φυσικὴν αὐτῆς ἐξέλιξιν. Οἱ δημοτικισταὶ κατηγοροῦν τοὺς καθαρῶντας ὅτι ἐκεῖνοι διαφθείρουν τὴν γλῶσσαν, καθιστῶντες ταύτην ξένην πρὸς τὸ γλωσσικὸν αἶσθημα τοῦ λαοῦ διὰ τῆς δημιουργίας τεχνητῶν τύπων καὶ τῆς παρεμβολῆς γαλλομόρφων ἐκφράσεων. Ἀπ' ἐναντίας πολλοὶ ξενισμαὶ τῆς νεοελληνικῆς δύνανται πλέον νὰ θεωρῶνται ὡς καθ'αυτὸ ἑλληνικὰ γλωσσικὰ στοιχεῖα, ἔνεκα τῆς ἀπὸ μακροῦ χρόνου πολιτογραφησεῶς των εἰς ταύτην. Οἱ δημοτικισταὶ ἰσχυρίζονται ὅτι τὸ δίκαιον εἶναι μὲ τὸ μέρος των καὶ ὅτι ἡ νέα ἑλληνικὴ, ἀντὶ νὰ αἰσχύνεται διὰ τοὺς ξενισμούς της, οἱ ὅποιοι δὲν εἶναι κατ' ἐπίδρασιν τῆς δουλείας, ἀλλὰ ἐξ αἰτίας τῆς διεθνοῦς ἐπικοινωνίας, πρέπει νὰ ὑπερηφανεύηται δι' ὅ,τι, ἔστω καὶ ἡλλοιωμένον, διετήρησεν ἀπὸ τὴν

ἀρχαίαν γλωσσικὴν παράδοσιν καὶ ὄχι διὰ τὰ αὐτούσια, ἀλλὰ νεκρά, ἀρχαία στοιχεία τὰ ὁποῖα εἰσάγουν εἰς αὐτὴν οἱ καθαρεύοντες.

Ὁ συγγραφεὺς ἐν τέλει ἐκφράζει τὴν λύπην του, διότι ἡ νέα Ἑλλὰς ἔχασε πολύτιμον χρόνον μετὰ τὴν γλωσσικὴν διαμάχην περὶ ἐκβαρβαρισμοῦ ἢ ὄχι τῆς νεοελληνικῆς γλώσσης, ἐφ' ὅσον αὕτη τελικῶς ἐπεβλήθη ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος ὡς ἡ φωνὴ τοῦ νεοῦ νεοελληνικοῦ πολιτισμοῦ.

61. A. Mirambel, Dictionnaire Français - Grec moderne, Grec moderne - Français. Petit dictionnaire français-grec moderne et grec moderne-français précédé de notions de lecture et d'écriture du grec moderne et d'un résumé grammatical, Paris 1960, σσ. 483.

Ὁ σ. καθηγητὴς τῶν Νέων Ἑλληνικῶν εἰς τὴν Σορβόννην καὶ διευθυντὴς τῆς Σχολῆς τῶν Ἀνατολικῶν Γλωσσῶν εἰς Παρισίους, μᾶς δίδει ἐν ἐπίτομον Γαλλοελληνικὸν καὶ Ἑλληνογαλλικὸν Λεξικὸν τῆς Νέας Ἑλληνικῆς. Τὸ λεξικὸν τοῦτο περιλαμβάνει περίπου 5000 λέξεις καὶ διαιρεῖται εἰς τὰ ἑξῆς μέρη: Préface (σ. 10 - 11), Indications bibliographiques sommaires (σ. 15 - 16), Écriture et lecture (σ. 19 - 21), Abréviations courantes (σ. 25 - 28), Résumé grammatical (σ. 31 - 53), Dictionnaire français-grec moderne (σ. 57 - 289), Dictionnaire grec moderne-français (σ. 301 - 471), Petit répertoire grec moderne - français des noms propres géographiques et historiques (σ. 475 - 483). Εἰς τὰς ἑλληνικὰς λέξεις ὁ σ. παρὰ τὸν τύπον τῆς δημοτικῆς ἀναφέρει ἐντὸς παρενθέσεως καὶ τὸν τύπον τῆς καθαρευούσης. Σκοπὸς τοῦ λεξικοῦ τούτου εἶναι νὰ βοηθήσῃ τοὺς ταξιδεύοντας εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ τοὺς ξένους σπουδαστὰς τῆς νέας ἑλληνικῆς.

62. A. Mirambel, Ὑφος καὶ γλῶσσα στὴ σημερινὴ Γλωσσολογία, Ἀφιέρωμα στὴ μνήμην τοῦ Μανόλη Τριανταφυλλίδη, Θεσσαλονίκη 1960, σ. 287 - 304.

Ὁ σ. ἐξετάζων τὸ θέμα του παρατηρεῖ ὅτι τὸ ὕφος εὐρίσκεται συνδεδεμένον μὴ κάθε στοιχεῖον τῆς γλωσσικῆς ἐκφράσεως τόσο εἰς τὴν ἐξέλιξιν τοῦ ἀτομικοῦ λόγου ὅσον καὶ εἰς τὴν ἱστορίαν μιᾶς γλώσσης. Δύο εἶναι τὰ ζητήματα τὰ ὁποῖα ἐξετάζει: 1) Πῶς καθορίζεται τὸ ὕφος ἕνεκα τῆς γλώσσης καὶ 2) Πῶς ἀναεῶνται μὲ τὸ ὕφος ἡ γλωσσικὴ ἔρευνα. Ἐπὶ τοῦ πρώτου παρατηρεῖ ὅτι εἶναι δύσκολον νὰ καθορισθῇ ἡ σχέση τοῦ ὕφους μὲ τὴν γλῶσσαν, διότι τί εἶναι ὕφος ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὰ ἄτομα καὶ ὑπάγεται εἰς διαφοροὺς θεωρίας. Τὸ ὕφος ἔχει κάποιαν ἀναλογίαν μὲ τὴν φωνητικὴν ἢ τὴν μορφολογίαν τῆς γλώσσης καὶ εἶναι ἐν ἀπὸ τὰ ὄντικα τὰ ὁποῖα διαθέτει ἡ γλῶσσα καὶ ἀποτελεῖ δεσμὸν μεταξὺ ἀνθρώπου καὶ γλώσσης. Ἐπ' αὐτοῦ στηρίζεται ἡ διάκρισις τοῦ F. de Saussure μεταξὺ τῆς γλώσσης καὶ τοῦ λόγου (langue et parole). Ἡ Γλῶσσα εἶναι τὸ σύνολον τῶν δεδομένων, τὰ ὁποῖα δέχεται κάθε ἄτομον εἰς ἑν γλωσσικὸν περιβάλλον, ἐνῶ λόγος εἶναι ἡ προσωπικὴ χρησιμοποίησις τῆς γλώσσης ἀπὸ τὸ ἄτομον.

Ὁ λόγος εἶναι τὸ ὕφος δηλ. ἡ διαρκὴς συμμετοχὴ τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὴν λειτουργίαν τῆς γλώσσης του. Μὲ τὸ ὕφος πραγματοποιεῖται ἡ σύνθεσις τῶν διαφόρων στοιχείων τῆς γλώσσης. Ἡ γλῶσσα καὶ ὁ λόγος εἶναι τὰ δύο ἀχώριστα στοιχεῖα τῆς ἀνθρωπίνης ἐκφράσεως.

Ἐν συνεχείᾳ ὁ σ. ἐξετάζει τὸ τί μᾶς μαθαίνει ἡ γλῶσσα διὰ τὸ ὄφρος καὶ τὸ ὄφρος διὰ τὴν γλῶσσαν. Κάθε γλῶσσα ἔχει τὸ ὄφρος της. Ὑπάρχει καὶ μία ἱστορία τοῦ ὄφρους καὶ τῆς ἐκφραστικότητος συνδεδεμένη μετὰ τῆς ἱστορίας τῆς γλώσσης. Τὸ ὄφρος μεταχειρίζεται ὅλα τὰ μέσα τῆς γλώσσης. Διακρίνει τὴν γλῶσσαν ἀπὸ τὴν γενικὴν ἀποψιν καὶ τὴν λογοτεχνικὴν. Μὲ τὸ ὄφρος διακρίνομεν τὴν ποικιλίαν τῆς ἐκφράσεως, τὴν κοινὴν χρῆσιν ἀπὸ τὴν ἐπίσημον κλπ. Τὸ ὄφρος εἶναι ἕν ζωντανὸν εὐρετήριο τῶν γλωσσικῶν στοιχείων τῶν ὁποίων διδάσκει τὴν ἀπόδοσιν καὶ ὁδηγεῖ πρὸς τὸν structuralisme. Ἡ καλλιτεχνικὴ ἀποψις ἐξετάζει τὴν αἰσθητικὴν δηλ. τοὺς καλλιτεχνικοὺς πόρους τῆς γλώσσης. Γίνεται μία σύγκρισις μεταξὺ ἑλληνικῆς καὶ γαλλικῆς γλώσσης. Εἰς τὸ δευτέρον μέρος ἐξετάζεται ἡ ἐπιστήμη τοῦ ὄφρους ἡ Ὑπολογία - *Stylistique*, ἡ ὁποία ἀνεύρωσε τὴν γλωσσολογίαν, διότι τῆς προσέφερεν νέαν ὕλην. Ἡ ὕπολογία τῆς ἐκφράσεως ἀποβλέπει εἰς τὴν γλωσσικὴν ἐκδήλωσιν, ἡ ὕπολογία τοῦ συγγραφέως ἀποβλέπει εἰς τὴν ἔκφρασιν σχετικῶς μὲ τὸ περιβάλλον. Αἱ πρῶται ἀρχαὶ τῆς ὕπολογίας τίθενται ὑπὸ τοῦ F. de Saussure. Ὁ σ. παραθέτει ἐν συνεχείᾳ γνώμας διαφόρων καὶ παρατηρεῖ ὅτι ἡ μελέτη τῆς γλώσσης δὲν χωρίζεται ἀπὸ τὴν μελέτην τῆς λογοτεχνίας.

Εἰς τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν ἡ μελέτη τοῦ ὄφρους εἶναι εὐρὺ πεδίου ἐρεῦνης.

63. Φ. Μπουμπουλίδου, Ἀναγραφή δημοσιευμάτων Κωνσταντίνου Ι. Ἀμάντου, *Εἰς μνήμην Κωνσταντίνου Ἀμάντου*, Ἀθῆναι 1960, σ. ιζ' - μ'.

Καταγράφονται 493 τίτλοι διαφόρων ἐργασιῶν (1908 - 1960), τοῦ Κ. Ἀμάντου, μεταξὺ τῶν ὁποίων αἱ γλωσσικαὶ ὑπερβαίνουν τὰς ἑκατόν.

64. Φ. Κ. Μπουμπουλίδου - Γ. Θ. Ζώρα, Βιβλιογραφικὸν Δελτίον Νεοελληνικῆς Φιλολογίας Β' 1960, Ἀθῆναι 1961, σσ. 77 [Σπουδαστήριον Βυζαντινῆς καὶ Νεοελληνικῆς Φιλολογίας τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν]. Βλ. ἄνωτ. ἀριθμ. 27.

65. Νέον Ἀθηναῖον, Περιοδικὸν Σύγγραμμα Ἑλληνικῶν Σπουδῶν, τόμ. 8 (1958 - 1960) [1961], τεύχη 1 - 2 Ἀθῆναι, σσ. 144.

Εἰς τὸν τόμον τοῦτον συνεργάζονται οἱ: Στ. Ν. Κομμανοῦδης, Ἐπιγραφαὶ ἀνέκδοτοι καὶ παρατηρήσεις εἰς ἐκδοδομένας Α' Ἀττικῆς, Β' Εὐβοίας, Γ' Μυκηνῶν, σ. 8 - 16, Ὁδ. Λαμψίδης, Μυθιστορηματικὴ διήγησις περὶ τῆς Θεοδώρας, σ. 17 - 23, Α. Δημόπουλος, Περισυλλογὴ μεταβυζαντινῶν νομικῶν ἐγγράφων, σ. 24 - 45, Μ. Γ. Μερακλῆς, Κριτικαὶ παρατηρήσεις ἐπὶ βυζαντινῶν κειμένων, σ. 46 - 60, Α. Δ. Λιγνάδης, Ἑρανοὶ, δάνεια, εἰσφοραὶ, δασμοὶ κατὰ τὸ 1826 εἰς Αἰγαῖον, σ. 61 - 108, Ι. Ν. Κομμανοῦδης, Ὁ γραπτὸς διάκοσμος τοῦ ναοῦ τῆς Παναγίας παρὰ τὴν Σταμάταν Ἀττικῆς, σ. 109 - 114, Ι. Ν. Κομμανοῦδης, Ἡ Ἀρχιτεκτονικὴ τοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τῆς Μπάλας, σ. 115 - 128, Χ. Μετούρας, Μία βυζαντινὴ βασιλικὴ ἐν Χίῳ, σ. 129 - 144.

Τὰς ἐκ τούτων γλωσσικὰς πραγματείας βλ. εἰς τὴν οἰκίαν παρ' ἑκάστῳ συγγραφεὶ θέσιν.

66. 'Αλ. Ν. Οικονομίδου, 'Επιγραφική. Εισαγωγή στή μελέτη τῶν 'Ελληνικῶν 'Επιγραφῶν. 'Ανάτυπο ἀπὸ τὸ *Λεξικὸν Κοινωνικῶν 'Επιστημῶν*, 'Αθήναι 1960, σ. 2465 - 2524.

Μὲ ἐπιγραφικὸν ἐξοπλισμὸν ὄχι τὸν συνήθη καὶ μὲ πλήρη γνώσιν τῆς διεθνoῦς βιβλιογραφίας ὁ Οἰκονομίδης ἐπιχειρεῖ τὴν σύνταξιν τοῦ ἀρθρου < 'Επιγραφική > εἰς τὸ < Λεξικὸν τῶν Κοινωνικῶν 'Επιστημῶν >. Κατωτέρω παρέχομεν τὸν πίνακα τῶν τίτλων τῶν διαφορῶν θεμάτων τὰ ὅποια εἰς τὸ ἀρθρον τοῦτο ἀναπτύσσει :

'Επιγραφική (Προαλφαβητική 'Επιγραφική - 'Αλφαβητική 'Επιγραφική). Τὸ ἀντικείμενον καὶ ἡ ἐκτασὴ τοῦ ὕλικου τῆς 'Επιγραφικῆς. 'Επιγραφική, 'Αρχαιολογία καὶ Κλασικὴ Φιλολογία. *Ἡ πρώτη παρουσία τῆς γραφῆς στὸν 'Ελληνικὸν χῶρον* (Οἱ προαλφαβητικὲς γραφαὲς καὶ τὸ ἑλληνικὸ ἀλφάβητο. 'Ἡ ἀπὸ τῆ νήσου Ρόδου καταγωγὴ τοῦ Κάδμου καὶ τῶν < Καδμίων γραμμάτων >). *Οἱ προαλφαβητικὲς ἐπιγραφὲς τοῦ 'Ελληνικοῦ χώρου* ('Ιστορία τῆς ἀνακάλυψης καὶ τῆς μελέτης τῶν προαλφαβητικῶν ἐπιγραφῶν. Προσπάθειες ἀποκρυπτογράφησης καὶ ἀνάγνωστος. 'Επιγραφὲς σὲ γραμμικὴ Β' γραφὴ τοῦ κυρίως ἑλλαδικoῦ χώρου. Μέθοδος ἐκδόσεως καὶ χρηστικὲς ἐκδόσεις τῶν προαλφαβητικῶν ἐπιγραφῶν). *Ἀλφαβητικὲς ἐπιγραφὲς 'Ελληνικοῦ χώρου* (Α' 'Αρχαία 'Ελληνικὴ 'Επιγραφική. 'Ἡ εἰσαγωγὴ τοῦ φοινικικοῦ ἀλφάβητου. Διαίρεση τῆς 'Αρχαίας 'Ελληνικῆς 'Επιγραφικῆς. Α' *Προευκλείδειες ἐπιγραφὲς*. Τὰ 'Αρχαϊκὰ ἑλληνικὰ ἀλφάβητα. 'Εκδόσεις προευκλείδειων (= ἀρχαϊκῶν) ἐπιγραφῶν. Τὸ πρόβλημα τῆς φιλολογικῆς μεταγραφῆς. Χρονολόγησις ἀρχαϊκῶν ἐπιγραφῶν. Β' *Μετευκλείδειες 'Επιγραφὲς*. Τὰ μετευκλείδεια ἑλληνικὰ ἀλφάβητα. Χαρακτηριστικὰ μετευκλείδειων ἐπιγραφῶν. 'Εκδόσεις μετευκλείδειων ἐπιγραφῶν. Χρονολόγησις μετευκλείδειων ἐπιγραφῶν. Γ' *Ρωμαϊκῶν χρόνων 'Επιγραφὲς*. Ρωμαϊκῶν χρόνων ἀλφάβητα καὶ χαρακτηριστικὰ τους. Χρονολόγησις Ρωμαϊκῶν χρόνων ἐπιγραφῶν. 'Εκδόσεις Ρωμαϊκῶν χρόνων ἐπιγραφῶν. *Ἱστορία τῆς μελέτης καὶ τῶν σπουδῶν τῶν ἀρχαίων ἑλληνικῶν ἐπιγραφῶν* α) 'Αρχαία 'Ελλάδα, Βυζαντινοί, Μεταβυζαντινοί χρόνοι. β) Εὐρώπη, ἀπὸ τὸν 14 μέχρι τὸν 19 αἰῶνα. γ) Εὐρώπη ἀπὸ τὸν 19 μέχρι τὴν 6η δεκαετία τοῦ 20 αἰῶνα. δ) Μελέτη καὶ ἐκδόσεις ἀρχαίων ἐπιγραφῶν στὴν 'Ελλάδα ἀπὸ τὴν ἀπελευθέρωσίν της μέχρι σήμερα (Ι. Πιττάκης - 'Αλ. Ρίζος Ραγκαβῆς - Στ. Κουμανούδης, Ι. Ν. Οικονομίδης, Π. Καββαδίας, Α. Σκιας, Π. Παπαγεωργίου, Μ. Δήμιτσας, Κ. Καραπάνος, Γ. Ζολώτας, Βασ. Λεονάρδος, Α. 'Αρβανιτόπουλος, Γ. Οικονόμος, 'Ανδρ. Παπαγιαννόπουλος - Παλαιός, 'Εμμ. Πεζόπουλος, Χ. Χαριτωνίδης, Α. Χατζῆς, Σ. Κουγέας, Μ. Μισός, Ι. Παπαδημητρίου, Γ. Σταμίρης, Ι. Θερσιάδης, Σ. Ν. Κουμανούδης, 'Αλκ. Ν. Οικονομίδης).

'Επιγραφικὴ ἐκδοτικὴ ('Ανάγνωσις τῆς ἐπιγραφῆς καὶ τεχνικὰ πανομοιότυπα τῆς. Δυσχέρειες γιὰ τὴ λήψην πανομοιότυπου 'Επιγραφῆς. Σύμβολο καὶ τυπογραφικὴ τεχνικὴ τῆς 'Επιγραφικῆς 'Εκδόσεως, Μετρήσεις, « Μαθηματικὰ προβλήματα » τῆς 'Επιγραφικῆς. 'Εκδόσεις καὶ περιγραφή τοῦ ἐνεπιγράφου μνημείου. Σημασία τῆς σύγχρονης τοπογραφίας. 'Ἡ ἐπιγραφὴ ποῦ βρέθηκε εἶναι ἀνέκδοτος ἢ ἐκδεδομένη; 'Ἡ < ἐπιγραφοτεχνικὴ > ἐκδοσις. Οἱ « 'Επιγραφοτεχνικοὶ » καὶ οἱ ἐκδόσεις τους. 'Ανεκμετάλλευτες καὶ ἄγνωστες « ἐκδόσεις » ἐπιγραφῶν. 'Ἡ < πρόχειρη > ἐκδοσις, ἢ < ὑπόσχεσις », τὸ « δικαίωμα » καὶ ἡ

« προτεραιότης » δημοσίευσης. Ἡ Ἐπιγραφικὴ ἔκδοσις. Ἀναθεώρησις συμπλήρωσις καὶ ἀνάγνωσις ἐπιγραφῶν. Δημοσίευσις παλαιῶν ἀπογράφων καὶ σημειώσεων. Ἐπιγραφές « ἐκ τῶν τριῶν » καὶ ξεχασμένες σὲ μουσεῖα καὶ ἀρχαιολογικὰ συλλογὰς. Χρηστικὰς ἔκδοσεις καὶ ἐκδοτικὴ διαίρεσις τῶν ἑλληνικῶν ἐπιγραφῶν. Ἡ διαίρεσις τῆς σειρᾶς *Inscriptiones Graecae*. Ἐπιγραφικὰ ἐγχειρίδια. Εἰδικὰ ἐγχειρίδια ἐπιγραφικῆς. Χριστιανικὴ ἐπιγραφικὴ. *Βιβλιογραφία*. (Γενικὴ. Εἰδική).

Τὸ ἄρθρον κοσμεῖται ἀπὸ φωτογραφίας, πανομοιότυπα ἐπιγραφῶν καὶ πλήθος κινάκων τῶν διαφόρων ἀλφαβήτων. Ἡ ἐργασία αὕτη μοναδικὴ εἰς τὸ εἶδος τῆς εἶναι τὸ ἀπαραίτητον ἐφόδιον παντὸς περὶ τὴν ἐπιγραφικὴν ἀσχολουμένου.

67. Δ. Β. Οἰκονομίδου, Γλωσσικαὶ καὶ Λαογραφικαὶ εἰδήσεις ἐν τῷ « Ἡμερολόγιῳ τοῦ Κωνσταντίνου Διοικητοῦ », *Εἰς Μνήμην Κ. Ι. Ἀμάντου*, Ἀθήναι 1960, σ. 147 - 166.

Ὁ σ. ἔχει ὑπ' ὄψιν τοῦ τὸ ρουμανιστὶ συνταχθὲν Ἡμερολόγιον τοῦ Ἑλλήνου Κωνσταντίνου Διοικητοῦ, *Istoria oştirii ce s'au fficut asupra Morții la anul 7226*, τὸ ἐκδοθὲν ὑπὸ Ν. Jorga ὑπὸ τὸν τίτλον « *Cronica expediției Turcilor în Moreea* » (Χρονικὸν (τῆς πρὸς ἀνάκτησιν) τοῦ Μορέως ἐκστρατείας τῶν Τούρκων (1715)). Τὸ ἡμερολόγιον τοῦτο ἀποτελεῖ λεπτομερῆστάτην ἱστορικὴν ἔκθεσιν διὰ τὴν ἐκστρατείαν ἐκείνην καὶ περιλαμβάνει ἀξιολόγους περιγραφὰς τόπων ἀπὸ ΚΠόλεως μέχρι Ταινάρου, ἱκανὸν ἀριθμὸν ἑλληνικῶν λέξεων καὶ τινὰς λαογραφικὰς εἰδήσεις.

Ὁ σ. καταγράφει τὰ *Τοπωνύμια*, τὰς *Λέξεις* καὶ τὰς Λαογραφικὰς εἰδήσεις, ἐπισυνάπτων εἰς ὅλα αὐτὰ ἀναλόγους ἐρμηνευτικὰς σημειώσεις.

68. Δ. Β. Οἰκονομίδου, Τὰ « Κουδαρίτικα » τοῦ Πετροβουνίου, Ἀθηνᾶ 64 (1960), σ. 169 - 180.

Ὁ σ., μετὰ βραχεῖαν ἐπισκόπησιν τῶν περὶ τῶν συνθηματικῶν γλωσσῶν γραφέντων, ἐξετάζει τὰ « Κουδαρίτικα » τῶν Κουλιανοχωρίων καὶ δὴ τοῦ χωρίου « Πετροβούνι » Ἡπείρου. Οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου τούτου ἀσκοῦν τὸ ἐπάγγελμα τοῦ κτίστου — *κοῦδαρη* — μεταβαίνοντες εἰς διάφορα μέρη τῆς Ἑλλάδος, παλαιότερον δὲ καὶ εἰς τὰς γειτονικὰς χώρας τῆς Βαλκανικῆς. Μεταξὺ τῶν ξένων εὐρισκόμενοι καὶ ἐργαζόμενοι ἐπενόησαν ἰδιαιτέραν συνθηματικὴν γλῶσσαν, ἐξυπηροῦσαν τὰς ἀνάγκας των. Τῆς γλώσσης ταύτης ὁ σ. παραθέτει γλωσσάριον μὲ τὴν ἀντίστοιχον σημασίαν ἐκάστης λέξεως καὶ ἐν τέλει τῆς ἐργασίας του μερικὰς συνθηματικὰς φράσεις, τὰς ὁποίας ἐπίσης ἀποδίδει εἰς τὴν κοινὴν ἑλληνικὴν. Βιβλιογραφίαν περὶ τῶν ἐν Ἑλλάδι συνθηματικῶν γλωσσῶν βλ. Δ. Βαγιακάκου, Ἀθηνᾶ 60 (1956), σ. 325 - 328 καὶ εἰς Βιβλιογραφίαν Ἑλληνικῆς Λαογραφίας, δημοσιευθεῖσαν εἰς τὴν *Ἐπιτηρίδα Λαογρ. Ἀρχίου*, τόμ. 8 (1953 - 1954) [1957], σ. 265 - 268, τόμ. 9 - 10 (1955/57) [1958], σ. 302 - 308, τόμ. 11 - 12 (1958 - 1959) [1960], σ. 126 - 129 ὑπὸ Δ. Οἰκονομίδου, Γ. Σπυριδάκι καὶ Γ. Μέγα.

69. ONOMA, Bulletin d'information et de bibliographie [éd. Comité International des Sciences onomastiques. Secr. Gen. Prof. Dr. H. J. van de Wijer], Louvain, v. VII (1956 - 1957), σσ. 364 + *118.

Ὁ τόμος αὐτός καθὼς καὶ οἱ προηγούμενοι ἀποτελεῖται ἀπὸ τρία τεύχη. Τὸ πρῶτον (σ. 1 - 163) περιλαμβάνει τὴν βιβλιογραφίαν τοῦ 1955 περὶ τῶν τοπωνυμίων καὶ ὀνομάτων 36 χωρῶν τοῦ κόσμου (σ. 1 - 126). Ἡ Ἑλληνικὴ βιβλιογραφία διδομένη ὑπὸ τοῦ Ν. Ἀνδριώτη καὶ Δ. Β. Βαγιακάκου περιλαμβάνεται μεταξὺ τῶν σελ. 64 - 67. Ἀκολουθεῖ (σ. 127 - 142) κατάλογος τῶν ὀνοματολογικῶν περιοδικῶν τοῦ κόσμου κατὰ τὸ 1956/57 μετὰ πίνακος τῶν ἐν αὐτοῖς περιεχομένων μελετῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἀρκεταὶ ἀναφέρονται εἰς τοπωνύμια καὶ ὀνόματα προελληνικά καὶ ἀρχαῖα ἑλληνικά. Τέλος (σ. 143 - 162) δίδεται ὑπὸ τοῦ J. Wijer κατάλογος τῶν κατὰ χώρας διαφόρων δημοσιευμάτων ὀνοματολογικῶν καὶ γλωσσολογικῶν κατὰ τὸ 1956 - 1957. Τὸ δεύτερον τεύχος, σ. 165 - 264 περιλαμβάνει γαλλιστὶ καὶ ἀγγλιστὶ εἰδήσεις, καὶ ἀνακοινώσεις σχετικὰς μετὰ τὸ Κέντρον Ὀνοματολογικῶν Σπουδῶν γεγραμμένας ὑπὸ J. Wijer (σ. 165 - 179), εἰδήσεις διὰ τὸ 6ον Διεθνὲς Ὀνοματολογικὸν συνέδριον τοῦ Μονάχου 24 - 28 Αὐγούστου 1958. Ἐν συνεχείᾳ δημοσιεύονται βιογραφίαι καὶ φωτογραφίαι ἐκτὸς κειμένου σπουδαίων ὀνοματολόγων ἐκλιπόντων κατὰ τὸ παρελθόν (σ. 185 - 195). Ἀκολουθῶς (σ. 197 - 252) δίδονται διάφοροι τίτλοι μονογραφικῶν περὶ ὀνομάτων καὶ τοπωνυμίων, καὶ (σ. 253 - 265) βιογραφίαι μετὰ βιβλιογραφίας καὶ φωτογραφίας τῶν συγχρόνων ὀνοματολόγων Don Ramón Menéndez Pidal, Eilert Ekwall καὶ Janos Melich.

Εἰς τὰς σ. 267 - 269 δημοσιεύονται διάφοροι κατὰ χώρας ὀνοματολογικαὶ εἰδήσεις, εἰς τὰς σ. 270 - 273 τίτλοι διαφόρων τοπωνυμικῶν καὶ ὀνοματολογικῶν κατὰ χώρας μελετῶν, καὶ εἰς τὰς σ. 274 - 278 ἡ ἐπιστημονικὴ ὀνοματολογικὴ κίνησις εἰς τὰ διάφορα συνέδρια ἢ ἐταιρείας κατὰ κράτη.

Ἐκτενὲς εἶναι τὸ τμήμα (σ. 279 - 320) τὸ περιλαμβάνον εἰδήσεις περὶ τῆς κατὰ χώρας ἐπιστημονικῆς κινήσεως καὶ ἐρεῦνης διὰ τὰ ὀνόματα καὶ τοπωνύμια. Εἰς τὰς σ. 301 - 302 δίδεται ὑπὸ τοῦ Δ. Β. Βαγιακάκου μία ἔκθεσις τῆς συντελεσθείσης καὶ συντελουμένης ὑπὸ τοῦ Μεσαιωνικοῦ Ἀρχείου τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν ἐργασίας.

Ἐκτίθενται ἐν συνεχείᾳ (σ. 321 - 323) εἰδήσεις περὶ ἐργασιῶν τοπωνυμικῶν ὑπὸ συγγραφῆν, καὶ (σ. 324 - 328) πληροφορίες ποικίλαι περὶ πεπραγμένων ἐταιρειῶν ὀνοματολογικῶν, ἐκλογῆς μελῶν κλπ.

Τὸ τεύχος τελειώνει (σ. 329 - 364) μετὰ βιογραφίας, βιβλιογραφίας καὶ φωτογραφίας 15 ὀνοματολόγων διαφόρων χωρῶν. Τὸ τρίτον τεύχος μετὰ ἰδιαιτέραν σελίδωσιν (*1 - 118) περιλαμβάνει τὴν τοπωνυμικὴν καὶ ὀνοματολογικὴν βιβλιογραφίαν τῆς Τσεχοσλοβακίας (ἀριθμὸς τίτλων 1883) παρεχομένην παρὰ τοῦ Václav Polák.

70. ONOMA, vol. VIII (1958/1959), 1. Bibliographia Onomastica 1956 - 1957, σσ. 275, Louvain 1960.

Τὸ πρῶτον τοῦτο τεύχος τοῦ 8ου τόμου περιλαμβάνει κυρίως τὴν τοπωνυμικὴν καὶ ἀνθρωπωνυμικὴν βιβλιογραφίαν 36 χωρῶν τοῦ κόσμου.

Ἐν ἀρχῇ (σ. 1 - 4) δημοσιεύεται ὑπὸ τοῦ H. J. van de Wijer ἀγγλιστὶ καὶ γαλλιστὶ ὁ πρόλογος, ἀκολουθεῖ κατόπιν (σ. 5 - 15) μία δευτέρου βιβλιογραφία δημοσιευμάτων, ἐχόντων σχέσιν μετὰ τοπωνύμια καὶ ὀνόματα γεγραμμένη ὑπὸ τοῦ O. Leys. Εἰς τὰς σ. 17 - 205 δημοσιεύεται κατὰ χώρας ἀλφαβητικῶς

ή βιβλιογραφία τῶν τοπωνυμίων καὶ ἀνθρωπωνυμίων. Ἡ ἀναφερομένη εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ καταρτιζομένη ὑπὸ τοῦ Ν. Ἀνδριώτη καὶ Δ. Β. Βαγιακάκου δημοσιεύεται εἰς τὰς σ. 95 - 102. Ἀκολουθεῖ (σ. 207 - 229) κατάλογος 36 ὀνοματολογικῶν περιοδικῶν (1958 - 1959) διαφόρων κρατῶν μετὰ πίνακος τῶν περιεχομένων αὐτῶν. Εἰς τίνα τούτων ὑπάρχουν καὶ μελέται ἀναφερόμεναι εἰς ἀρχαῖα ἑλληνικὰ ὀνόματα καὶ τοπωνύμια. Ὁ κατάλογος οὗτος συνετάχθη ὑπὸ τοῦ Β. Doucet.

Ἐν συνεχείᾳ (σ. 231 - 275) δημοσιεύεται ὑπὸ τοῦ Η. J. Van de Wijer βιβλιογραφία γενικωτέρων ὀνοματολογικῶν ἐργασιῶν τοῦ 1958 - 1959 καὶ κατάλογος γενικῶν γλωσσολογικῶν μελετῶν (σ. 258 - 271). Αἱ διὰ τὴν Ἑλλάδα ἀναγράφονται εἰς τὰς σ. 246 - 247.

71. Γ. Ἐμμ. Παγκάλου, Περὶ τοῦ γλωσσικοῦ ἰδιώματος τῆς Κρήτης. Τόμος Δεύτερος. Εἰσαγωγή - Γλωσσάριον Α - Κ. Ἐν Ἀθήναις 1960, σσ. 559.

Ὁ σ. μετὰ μίαν *Εἰσαγωγήν* (σ. 1 - 50), ἣ ὅποια περιλαμβάνει ἐπιστολὰς πρὸς αὐτὸν ἐκ μέρους διαφόρων ἐπιστημόνων περὶ τοῦ πρώτου τόμου τοῦ ἔργου (*Γραμματικὴ τοῦ ἰδιώματος τῆς Κρήτης*) δημοσιεύει ἕν *Γλωσσάριον* (σ. 51 - 550) τῶν λέξεων ἀπὸ Α - Κ μετὰ τῆς ἐτυμολογίας, σημασίας αὐτῶν ὡς καὶ μετὰ τῶν σχετικῶν παραδειγμάτων. Εἰς τὰς σ. 531 - 549 παραθέτει *Συμπλήρωμα τοῦ γλωσσαρίου Α - Κ*. Ἀκολουθεῖ *Πίναξ λέξεων παραλειφθεισῶν ἐκ τοῦ γλωσσαρίου* (σ. 550 - 554), *Πίναξ περιεχομένων* (σ. 555) καὶ *Διορθωτικὰ* (σ. 557 - 559).

72. Εἰρήνης Παῖδουση, Ὁ προφορικὸς καὶ γραπτὸς λόγος τοῦ παιδιοῦ, *Ἀφιέρωμα εἰς τὴν μνήμην τοῦ Μανόλη Τριανταφυλλίδη*, Θεσσαλονίκη 1960, σ. 805 - 815.

Ἡ σ. ἐξετάζει τὰ κατὰ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ προφορικοῦ καὶ γραπτοῦ λόγου τοῦ παιδὸς κυρίως εἰς τὸ Δημοτικὸν Σχολεῖον. Σημαντικὸς σταθμὸς τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἡ φοίτησις του εἰς τὸ σχολεῖον, διότι ἐκεῖ τὸν θησαυρὸν τοῦ λόγου θὰ τὸν καταστήσῃ πραγματικῶς λαμπρὸν ὄργανον τῆς ζωῆς του. Ἡ προαγωγή καὶ ἡ πρόοδος τοῦ λόγου ἀποτελοῦν τὸ βασικὸν καθήκον τοῦ Σχολείου. Ἡ σ. παρατηρεῖ ὅτι ὁ προφορικὸς λόγος τοῦ παιδὸς δὲν εὐρίσκει ἐν τῷ σχολεῖν τὴν ἀνεσιν νὰ προβληθῇ, νὰ ἀκουσθῇ συνεχῆς, διότι ὁ διδάσκαλος πολλάκις ζητεῖ πιστὴν ἐπανάληψιν τῶν ὄσων εἶπεν. Ὅ,τι ἠμπορεῖ νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν καλλιέργειαν τοῦ λόγου περιορίζεται. Κατὰ τὴν σ., λόγος σύντομος, διακεκομμένος, ἀπεριποίητος εἶναι τὸ προῖόν τῆς λεκτικῆς ἐπικοινωνίας παιδὸς καὶ διδασκάλου εἰς τὸ δημοτικὸν σχολεῖον, ἀσάφεια καὶ πτωχεῖα εἰς τὴν ἔκφρασιν εἶναι ἡ συγκομιδὴ τῆς καλλιτεργείας τοῦ προφορικοῦ λόγου μετὰ ἑξαετῆ φοίτησιν. Ὁ γραπτὸς λόγος παρουσιάζει ποικιλίαν, διότι εἰς αὐτὸν δὲν ὑπάρχουν οἱ ἀνασταλτικοὶ περιορισμοὶ τῆς προαγωγῆς τοῦ προφορικοῦ λόγου. Ἡ ἰκανότης τῆς γραφῆς ἀποβαίνει ψυχικὸς στυλοβάτης εἰς τὴν πρόοδον τοῦ παιδὸς. Βαθμηδὸν παρουσιάζονται ποικιλίαι εἰς τὸν γραπτὸν λόγον δηλ. ἡ καλλιτεργημένη ἔκφρασις, ἡ *Μορφή*.

Καὶ εἰς τὴν Μέσην Παιδείαν ὁ προφορικὸς λόγος ἔχει δέσμευσιν, ἐνῶ εἰς τὸν γραπτὸν παρουσιάζονται ἀοριστία καὶ φράσεις ἀνούσιαι. Τέλος, ἡ σ. δια-

τυπώνει υποδείξεις διὰ τὴν καλλιέργειαν τῆς προφορικῆς καὶ γραπτῆς ἐκφράσεως ἐν τῷ σχολείῳ, ἐξαιρούσα τὴν εἰς τὸν τομέα τοῦτον συμβολὴν τοῦ Μ. Τριανταφυλλίδη διὰ τῆς ἐκδόσεως τῆς Γραμματικῆς του καὶ τῶν Λεξιλογικῶν ἀσκήσεων.

73. John - Theophanes Papademetriou, *Studies in the Manuscript Tradition of Stephanides kai Ichnelates*, Urbana Ill., 1960. Σελ. XIX+187.

Ἡ ἀνωτέρω μελέτη, ὑποβληθεῖσα ὡς διδακτορικὴ διατριβὴ εἰς τὴν Σχολὴν Κλασσικῶν Σπουδῶν τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Illinois (USA) καὶ κυκλοφορήσασα ἐν φωτομηχανικῇ ἐκδόσει, ἀποτελεῖ προεργασίαν διὰ μίαν νέαν ἐκδοσιν τοῦ κειμένου τοῦ Στεφανίτου καὶ Ἰχνηλάτου. Τὸ κείμενον τοῦτο μεταφράσθη ἐκ τῆς ἀραβικῆς εἰς τὴν ἑλληνικὴν κατὰ τὸν 11ον αἰῶνα ὑπὸ τοῦ Συμεῶν Σήθ, ἐξεδόθη δὲ τῷ 1889 ὑπὸ τοῦ V. Puntoni. Ἡ ἐκδοσις αὕτη, βασιζομένη εἰς ἑπτὰ μόνον χειρόγραφα, κρίνεται σήμερον πεπαλαιωμένη. Ὁ σ. τῆς ἀνωτέρω διατριβῆς ἐστῆριξε τὰς μελέτας του ἐπὶ 37 χειρογράφων, ἅτινα διακρίνει εἰς ἑξ ὁμάδας (recensions). Τὰ χειρόγραφα ἐκάστης ὁμάδος περιγράφονται διεξοδικῶς καὶ δεικνύεται ἡ μεταξὺ αὐτῶν σχέσις. Ἐν ἰδίῳ κεφαλαίῳ δ σ. ἐξετάζει τὰς ἐπὶ τοῦ ἑλληνικοῦ κειμένου στηριζομένας μεταφράσεις τοῦ Στεφανίτου καὶ Ἰχνηλάτου εἰς τὴν σλαβικὴν, λατινικὴν, ἰταλικὴν καὶ δημῶδη ἑλληνικὴν. Ἡ μελέτη κατακλείεται δι' ἐπιλόγου, ἐν ᾧ συνοψίζονται τὰ συμπεράσματα τοῦ σ., καὶ διὰ πλουσίας βιβλιογραφίας.

74. Ἄνθ. Α. Παπαδοπούλου, Ἱστορικὸν Λεξικὸν τῆς Ποντικῆς διαλέκτου. Τόμος Πρῶτος Α - Λ. Τεῦχος δευτέρον καὶ τρίτον: *βάθος - λωρώνω*. Ἐν Ἀθήναις 1960, σσ. 117 - 540. [Ἐπιτροπὴ Ποντιακῶν Μελετῶν περιοδικοῦ Ἄρχεῖον Πόντου, Παράρτημα 8].

Διὰ τῶν παρόντων καὶ εἰς ἐπιμελημένην ἐκδοσιν τευχῶν, συμπληροῦνται οἱ πρῶτος τόμος τοῦ Λεξικοῦ τῆς Ποντικῆς διαλέκτου. Ὁ συγγραφεὺς διατηρεῖ καὶ ἐνταῦθα τὴν ἰδίαν μὲ τὴν εἰς τὸ προηγούμενον τεῦχος τάξιν τῶν λημμάτων, παραθέτων τὰ παράγωγα τοῦ ρήματος ὑπὸ τὸ λῆμμα αὐτοῦ. Διὰ τὴν διευκολύνη ὁμοῦς τὴν χρῆσιν τοῦ Λεξικοῦ ἀναγράφει ἐνταῦθα περισσότερα παραπεμπτικὰ λήμματα τύπων. Πρόκειται περὶ μοναδικοῦ εἰς τὸ εἶδος τοῦ Λεξικοῦ, τὸ ὁποῖον καθίσταται ἀπαραίτητον διὰ τὸν ἀσχολούμενον μὲ τὴν Ποντιακὴν διάλεκτον εἰδικώτερον ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν διαλεκτολογίαν γενικώτερον. Ἡ ἐκδοσις τοῦ δευτέρου τόμου συνεχίζεται.

75. Ε. Π. Παπανούτσου, Ὁ Τριανταφυλλίδης καὶ ἡ παιδεία μας. Ἀφιέρωμα στὴ μνήμη τοῦ Μανόλη Τριανταφυλλίδη, Θεσσαλονίκη 1960, σ. 9 - 16.

Ὁ σ. ἐξετάζει τὴν θέσιν καὶ τὴν προσφορὰν τοῦ Μ. Τριανταφυλλίδη εἰς τὸν ἐκπαιδευτικὸν δημοτικισμόν. Παρατηρεῖ ὅτι ἡ γλωσσικὴ ἔρευνα τοῦ Τριανταφυλλίδη δὲν διαχωρίζεται ἀπὸ τοὺς παιδευτικούς σκοπούς, διότι τὸ πρόβλημα τῆς γλώσσης δὲν τὸ εἶδε μόνον ὡς ἐπιστημονικὸν ζήτημα ἀλλὰ κυρίως ὡς πρόβλημα παιδείας. Διὰ τοῦτο ἡ ὅλη του προσπάθεια τείνει εἰς τὸν καθορισμὸν τοῦ τύπου τῆς ζωντανῆς γλώσσης καὶ τῆς μελέτης τοῦ τρόπου διὰ τοῦ ὁποῖου μέσῳ τοῦ σχολείου θὰ γίνῃ αὕτη μόνον κτῆμα τοῦ λαοῦ. Ἡ ὅλη δρα-

στηριότος του Τριανταφυλλίδη εκτός από την επιστημονική του εργασία μοιράζεται εις την μελέτην τῶν τύπων καὶ τῶν νόμων τῆς νέας « κοινῆς » γλώσσης, εις τὸν διαφωτισμὸν τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ κόσμου καὶ τοῦ κοινοῦ διὰ τὸ γλωσσικὸν ζήτημα, καὶ εις τὴν συγγραφὴν σχολικῶν βιβλίων διὰ τὴν γλωσσικὴν διδασκαλίαν μετὰ τὴν εἰσαγωγὴν τῆς δημοτικῆς εις τὰ σχολεῖα τῆς Στοιχειώδους Παιδείας τῆ 1917.

76. Χρ. Ι. Παπαχριστοδοῦλου, Παρατηρήσεις στὸ « Θανατικὸ τῆς Ρόδου » τοῦ Ἑμμανουὴλ Γεωργιλλᾶ ἢ Λιμενίτη, *Εἰς μνήμην Κ. Ι. Ἀράντου*, Ἀθήναι 1960, σ. 76 - 88.

Ὁ σ. ἐν ἀρχῇ δι' ὀλίγων παρατηρεῖ ὅτι κατὰ τὴν περίοδον τῆς Ἱπποτοκρατίας ἐν τῇ Δωδεκανήσῳ (1309 - 1522) ἔχομεν οἰκονομικὴν ἀνθρῶσιν πρὸς ὄφελος τῶν κατακτητῶν, ἀλλὰ καὶ κάποιαν πνευματικὴν ἐλευθερίαν. Τότε (τῆ 1499) ἐγράφη « Τὸ θανατικὸν τῆς Ρόδου » τοῦ Ἑμμ. Γεωργιλλᾶ ἢ Λιμενίτη, ποίημα ἐκ 514 δεκαπεντασυλλάβων στίχων ἀναφερομένων εις καταστροφὴν τῆς Ρόδου ἀπὸ τρομερᾶν πανῶλη τοῦ 1498. Εἰς τὸ ποίημα αὐτὸ ὁ σ. κάμνει Α) Ἱστορικὰς παρατηρήσεις, ἀναφερομένας εις τὸν Μέγαν Μάγιστρον τῆς Ρόδου Piègre d'Aubusson (1476 - 1503 ἢ 1505) καὶ εις τὸν ὀρθόδοξον μητροπολίτην τῆς Ρόδου Μητροφάνην (1471). Β) Γλωσσικὰς ἀναφερομένας εις λέξεις τοῦ ποιήματος. Αἱ παρατηρήσεις αὗται εἶναι ἐτυμολογικαὶ καὶ σημασιολογικαί. Διὰ τὴν λ. ἡλικία = ἀνάστημα σημειῶνω τὴν ἡμετέραν μελέτην: Μεσαιωνικὰ καὶ Νέα Ἑλληνικὰ. Ἡλικία (ἀνάστημα - μέγεθος), Ἀθηνα 59 (1955), σ. 13 - 20 καὶ Γ) Λαογραφικὰς καὶ κοινωνικὰς ἀναφερομένας εις τὴν ζωὴν εις τὰς νήσους κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς κατοχῆς τῶν ὑπὸ τοῦ τάγματος τῶν Ἱπποτῶν τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τῆς Ἱερουσαλήμ.

77. Χρ. Ι. Παπαχριστοδοῦλου, Οἰκογενειακὰ Ἐπώνυμα Δωδεκανήσου, *Ἀφιέρωμα εἰς τὴν μνήμην τοῦ Μανόλη Τριανταφυλλίδη*, Ἀθήνα 1960, σ. 317 - 336.

Ὁ σ. ἐξετάζει τὰ ἐπώνυμα τῆς Δωδεκανήσου τὰ ὁποῖα σχηματίζονται: Ἀπὸ ὑποκοριστικὰ βαφτιστικῶν ὀνομάτων ἢ ἐπωνύμων, ἀπὸ μεγεθυντικὰ ἢ σκαπτικὰ, ἀπὸ ἐθνικὰ ἢ τοπωνυμικὰ, ἀπὸ ὀνόματα ἐπαγγελματικὰ, ἀπὸ ὀνόματα ποιμενικὰ, ἀπὸ διάφορα χαρακτηριστικὰ τοῦ σώματος, ἀπὸ ὀνόματα ζώων, ἀπὸ ὀνόματα φυτῶν καὶ καρπῶν, ἀπὸ βαπτιστικὰ ὀνόματα ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, ἀπὸ τίτλους ἱερατικούς, ὀνόματα ἐκκλησιαστικὰ, ἀπὸ τίτλους πολιτικούς, ἱστορικὰ πρόσωπα, στρατιωτικούς ὄρους. Τέλος ἐξετάζει τὰ ἐπώνυμα γυναικῶν. Τὸ βάρος τῆς μελέτης πίπτει ἐπὶ τῶν ἐπωνύμων τῆς Ρόδου. Εἰς τὴν παρεχομένην βιβλιογραφίαν προσθετέα διὰ τὰ ἀπὸ τίτλους ἱερατικούς σχηματισθέντα ἐπώνυμα καὶ ἡ ἡμετέρα μελέτη, *Ἡ ἐκκλησιαστικὴ γλῶσσα καὶ ἡ μεσαιωνικὴ καὶ νεοελληνικὴ ὀνοματολογία*, Ἀθηνα 53 (1959), σ. 195 - 245.

78. Χρ. Ι. Παπαχριστοδοῦλου, Τοπωνυμικὰ καὶ ὀνοματικὰ Χάλκης Δωδεκανήσου, *Πλάτων* 12 (1960), 30 - 48.

Ὁ σ. δημοσιεύει συλλογὴν τοπωνυμίων ἐκ τῆς νήσου Χάλκης, τὴν ὁποίαν κατήρτησε κατὰ τὴν ἐκεῖ βραχείαν παραμονὴν του. Τὰ τοπωνύμια διαίρει εἰς τὰς κάτωθι κατηγορίας: Α' Αἰγαιακὰ (Ἀντράμασος - Κυμισάλα), Β' Ὀχυρω-

τικά ἢ τεχνικά ἔργα ('Αλυκές, Βάρδια, Βίγλας, 'Εμπορειός κλπ.). Γ' Γεωργικά ἢ ποιμενικά ('Αγρός, Βουκόλια, Βοῦες, Πρόπολη κλπ.). Δ' Λαογραφικά (Γ' ἀσκητῆ ἢ Τρύπα, Σαρακήνικον, 'Ελληνικό). Ε' Γεωγραφικοί ὄροι ('Αγροθάλασσα, 'Αμαλή, 'Αμμος, Βαυνός κλπ.). Ϛ' Σχῆμα τοῦ ἐδάφους ('Αγναθοῦς, 'Αντρές, 'Απίθωμα, 'Αρμενον κλπ.). Ζ' 'Ονόματα ζώων (Γάρρος, Περιστρεῶνας, Φτερόν). Η' 'Ονόματα φυτῶν ('Ακάθτιν, Κισσός κλπ.). Θ' Τόποι θρησκευτικοί (ὀνόματα ἁγίων - Λατρεία Παναγίας). Ι' Προσωπωνυμία (τοπωνύμια ἀπὸ τὸ ὄνομα τοῦ ἰδιοκτήτου). 'Ακολουθοῦν 'Ονοματολογικά (ἤτοι ὀνόματα ἐκ τῆς ἀρχαίας ἱστορίας — ἀπὸ ἐπιγραφάς : Θεάρτεμις - Θαρσυλλός - Οὐλία, — ἐπαγγελματικά ἢ ἐπωνύμια βυζαντινά ἢ νεώτερα ἡρώων τοῦ 1821 — ὀνόματα ἀπὸ φυσικά φαινόμενα — ἀπὸ πολυτίμους λίθους, ἀπὸ κοσμητικά ἐπίθετα, ἀπὸ ὀνόματα ζώων, φυτῶν, ἀνθέων, ἀπὸ ξενικά ὀνόματα καὶ ἀπὸ ἐπωνύμια. Τὴν μελέτην κλείει μία σχετικὴ βιβλιογραφία. 'Ο σ. ἐνίων τοπωνυμίων ἐπιχειρεῖ καὶ τὴν ἐτυμολογίαν.

79. Δημ. Α. Πετροπούλου, < Γλώτται > Δημοτικῶν Τραγουδιῶν, 'Αθήνα 1960,

'Αφιέρωμα στὴ μνήμη τοῦ Μανόλη Τριανταφυλλίδη, σ. 337 - 355.

'Η εἰς τὰ δημοτικὰ τραγοῦδια χρῆσις λέξεων τῶν ὁποίων ἡ σημασία εἶναι σπανία ἢ ἀσυνήθιστος εἰς τὸν πεζὸν προφορικὸν ἢ γραπτὸν λόγον ἀποτελεῖ τὸ θέμα τῆς ἀνωτέρω πραγματείας.

Αἱ λέξεις αὗται μὲ τὴν περιορισμένην χρῆσιν ἢ αἰ καθαρῶς διαλεκτικαὶ ἦσαν γνωσταὶ καὶ εἰς τὴν ἀρχαίαν ἐποχὴν καὶ ἐκαλοῦντο < γλώτται >. Τοιαύτας < γλώττας > ἐξετάζει ὁ σ. εἰς τὴν σημερινὴν δημώδη ποίησιν καὶ διακρίνει αὐτάς εἰς ἑλληνικὰς καὶ ξένας. 'Απαντοῦν δὲ αὗται εἴτε εἰς τὰ ποιήματα εἴτε εἰς ἐξορκισμοὺς καὶ σατιρικά ποιήματα, καὶ εἶναι εἴτε ἀρχαῖαι εἴτε βυζαντιναὶ εἴτε νεώτεραι. Τὸ θέμα εἶναι λίαν εὐρύ καὶ ἐνδιαφέρον καὶ ὁ σ., παρ' ὅλην τὴν στενότητα τοῦ χώρου, τὸ ἐξετάζει λίαν μεθοδικῶς ἐπὶ τῇ βάσει πλουσίου ὕλικου.

80. 'Ελενας Η. Πολίτη, Μανόλη Τριανταφυλλίδη Κατάλογος ἔργων, 'Αφιέρωμα στὴ μνήμη τοῦ Μανόλη Τριανταφυλλίδη, Θεσσαλονίκη 1960, σ. 25 - 39.

'Η σ. καταγράφει τὰς δημοσιευθείσας μελέτας τοῦ ἐκλιπόντος καθηγητοῦ, αἵτινες ἀνέρχονται εἰς 175. [Νῦ 1 (1903) - 175 (1960)].

81. 'Ιω. Χ. Πούλου, Συμβολὴ εἰς τὸ τοπωνυμικὸν τῆς Κορινθίας, Πελοποννησιακά 3 - 4 (1960), σ. 343 - 347.

'Η ἐγκατάστασις ποιμένων ἢ γεωργῶν 'Αλβανῶν τῆς πατρίδος τῶν Τόσκηδων εἰς τὴν Κορινθίαν κατὰ τὰς ἀρχάς τοῦ 15ου αἰ. ἀπετέλεσε θέμα ἰδιαιτέρως μελέτης τοῦ συγγραφέως. Ζῶσα μαρτυρία τῆς ἐποικίσεως ἐκείνης εἶναι ἀφ' ἑνὸς μὲν ἡ ἐπιβίωσις τῆς 'Ελληνοαλβανικῆς διαλέκτου, τὴν ὁποίαν, πλὴν τῆς 'Ελληνικῆς γλώσσης, ὁμιλοῦν ἀκόμη καὶ σήμερον οἱ κάτοικοι τῆς περιοχῆς τῆς Κορινθίας καὶ ἀφ' ἑτέρου τὰ ἐκεῖ ἀλβανικά τοπωνύμια.

'Ἐπειδὴ οἱ ἐγκατασταθέντες ἦσαν κυρίως γεωργοὶ καὶ ποιμένες, παρ' ὅλον ὅτι διετήρησαν τὸ ὀρθόδοξον χριστιανικὸν δόγμα καὶ ἐνωρὶς ἐξελληνίσθησαν, ἀφῆκαν πολλὰ τοπωνύμια. Μίαν κατηγορίαν τούτων, τὰ λήγοντα εἰς εἶα = εἶα

ἐξετάζει ὁ σ. εἰς τὴν παρούσαν μελέτην του (: Βέσζα, Γ'κούρζα κλπ.). Τὰ τοπων. ταῦτα ἀπαντοῦν εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν ἀλβανοφώνων καὶ ὡς προσηγορικά πάντοτε μὲ σημασίαν ὑποκοριστικὴν (*veshēz-a = μικρὸ ἀφτί). Ὁ σ. παρατηρεῖ ὅτι τὰ εἰς -ζα τοπων. δηλοῦν πάντοτε τὴν ἐν τῷ τόπῳ ὑπαρξίν τοῦ ὑπὸ τοῦ θεματικοῦ προσηγορικοῦ σημασινομένου πράγματος, εἴτε ἐν ἐννοίᾳ πλησμονῆς, εἴτε ἐν ἐννοίᾳ ὁμοιότητος. Δηλ. τὸ ἐπίθημα -ζα ὡς παραγωγικὴ κατάλ. τοπων. προσέδωκεν εἰς ταῦτα ἐννοίαν περιεκτικὴν, ἐνῶ ἀντιθέτως τὰ ὅμοια προσηγορικά διατήρησαν τὴν ὑποκοριστικὴν σημασίαν τῆς ἐν τῷ ἐπιθήματι τοῦτῳ κατάλ. -ζα. Τὸ ἐπίθημα -ζα, ἐκληφθὲν ὡς ἰδιαιτέρα παραγωγικὴ κατάληξις, χρησιμοποιεῖται πρὸς σχηματισμῶν τοπικῶν ὀνομάτων μὲ σημασίαν περιεκτικὴν, μόνον ἐκεῖ ὅπου τὸ πρῶτον συνθετικὸν εἶναι λέξις ἑλληνικὴ, π.χ. Κρασιδίζα = κρασιδί > γρασιδί — τόπος ὅπου ἐσκέιρετο ἄλλοτε γρασιδί.

82. Gerardo Rohlfs, All'origine dei cognomi nel mezzogiorno d'Italia. Estratto dall'Almanacco Calabrese 1960, σ. 68 - 71 [Istituto Grafico Tiberino, Roma].

Ὁ σ. μετὰ μίαν βραχείαν ἐπισκόπῃσιν τοῦ σχηματισμοῦ τῶν ἀρχαίων ρωμαϊκῶν ἐπωνύμων [prenome-nome (gentilizio) cognome: G. Julius Caesar, M. Tullius Cicero], ἢ τῆς ἐπικρατήσεως ἐνὸς μόνου ὀνόματος (Honorius) ἢ τῆς καθιερώσεως κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν βαρβαρικῶν ἐπιδρομῶν, ἐνὸς γερμανικοῦ ἐπωνύμου (Grimaldus) ἢ βραδύτερον κατὰ τὸν 8ον αἰ. δύο, τῶν nome e cognome (Arnaldo Orso, Stefano Lupo), εἰσέρχεται εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν ἐπωνύμων, τὰ ὅποια ἀπαντοῦν εἰς ἔγγραφα τῆς Καλαβρίας ἤδη ἀπὸ τοῦ 1116 (βλ. Trinchera, Syllabus graecorum membranarum, Napoli 1865). Κατὰ τὴν ἐξέτασιν τῶν ἐπωνύμων παραθέτει καὶ τὸ ἀντίστοιχον Ἑλληνικόν, ὡς Leo Kalogerus (1118) - greco Καλόγερος, Pelegrinus Troccalás, greco Τσουκαλάς κλπ. Μεταξὺ τῶν ὀνομάτων ὑπάρχουν καὶ τὰ λήγοντα εἰς πῶλος (πουλλος): Gregoropulos, Argyropulos, Stavrouroulos κλπ., ἄλλα ἔχουν τὸν τύπον τοῦ ἐθνικοῦ ὡς Albanese, Saracino, Turco, ἄλλα δηλοῦν ἀξίωμα ἢ ἐπάγγελμα, ὡς Notaristéfano, Notarisnicolo, Mastronicola κλπ. Τέλος ἐξετάζει τὰς διαφορὰς καταλήξεις τῶν ἐπωνύμων ἰδίως τῶν ἐθνικῶν, παρὰ τὰς ὁποίας σημειώνει καὶ τὰς ἀντιστοιχίας ἑλληνικάς, ὡς ití (gr. -ίτης (assaniti, di cassano, πβ. Ἀργίτης, οἰί (gr. -ιώτης), apo (gr. -ιανός), ἐο (gr. -αῖος) itano (gr. -ίτης) κλπ.

83. Δημ. Χ. Σέττα, Γλῶσσα καὶ Λαογραφία τῆς Εὐβοίας. Νερόμυλος - Κτηνοτροφία - Ποιμενικὸς βίος, Ἐργεῖον Εὐβοϊκῶν Μελετῶν 7 (1960), σ. 40 - 126 καὶ ὡς ἀνάτυπον, σσ. 108.

Τὸ βιβλίον τοῦτο εἶναι δημοσίευσίς ἐργασίας ὑποβληθείσης εἰς τὸν διαγωνισμόν τῆς ἐν Ἀθήναις Γλωσσικῆς Ἑταιρείας κατὰ τὸ 1956.

Ὁ σ. εἰς τὸ Πρῶτον μέρος (σ. 7 - 30) ἐκθέτει τὰ κατὰ τὸν νερόμυλον παρέχων ὅλην τὴν σχετικὴν ἰδιοματικὴν ὀρολογίαν. Ἀναγράφει ἐπίσης παραδόσεις, προλήψεις καὶ παροιμίας σχετικὰς μὲ τὸν μύλον καὶ δίδει (σ. 29) μίαν στατιστικὴν τῶν μύλων καὶ μυλωνάδων τῆς Ἁγίας Ἄννης Εὐβοίας καὶ τῶν γειτονικῶν χωρίων.

Εἰς τὸ *Δεύτερον μέρος* (σ. 81-83) ὁ σ. ἐξετάζει τὰ κατὰ τὴν κτηνοτροφίαν γενικῶς καὶ δίδει (σ. 82) μίαν στατιστικὴν τῶν ποιμένων τῆς Ἁγίας Ἐλλάδος. Εἰς τὰς σσ. 73-83 ἀναπτύσσει τὸ κεφ. *Ἡ λαογραφία καὶ ὁ Τσοπάνης*. Ἐξετιζονται ὅλα τὰ σχετικὰ μὲ τὸν ποιμενικὸν βίον δηλ. ὁ τσοπάνης, τὰ πρόβατα, τὰ γίδια, τὰ ὄνοματὰ αὐτῶν, ἡ κουρά, ἡ γέννα, αἱ ἀσθένειαι, ἡ τυροκομία κλπ. Πάντα ταῦτα δίδονται ὑπὸ τὸν γλωσσικὸν ἰδιωματικὸν τύπον.

Ἀκολουθεῖ (σ. 85-88) διήγημα ἀγροτικοῦ βίου εἰς τὸ ἰδιῶμα τῆς Ἁγίας Ἐλλάδος μετὰ τοῦ σχετικοῦ λεξιλογίου (σ. 89-91). Ἡ μελέτη τελειώνει μὲ τὸ κεφ. *Γλωσσικά, φωνητικὰ καὶ γραμματικὰ παρατηρήσεις εἰς τὸ ἰδιῶμα τῆς Ἁγίας Ἐλλάδος* (σ. 92-99), ὅπου ὁ συγγραφεὺς δίδει μίαν μικρὰν γραμματικὴν τοῦ ἰδιώματος. Τέλος (σ. 100) προσθέτει καὶ σχετικὴν ποιμενικὴν βιβλιογραφίαν. Ἐν ὅλῳ ἔργῳ κοσμοῦν φωτογραφίαι καὶ καλλιτεχνικὰ σκίτσα, διὰ τῶν ὁποίων τὰ περιγραφόμενα ἀντικείμενα γίνονται πλήρως ἀντιληπτά.

Ἀπαραίτητον συμπλήρωμα τῆς μελέτης ταύτης ἔκρεσε νὰ εἶναι πίναξ τῶν ἐν τῇ μελέτῃ ἰδιωματικῶν λέξεων.

84. Σοφίας καὶ Εἰρήνης, τῶν Α.Α. Β.Β. Υ.Υ. τῶν βασιλοπαίδων καὶ τῆς καθηγητρίας αὐτῶν Θεοφανοῦς Α. Ἀρβανιτοπούλου, Ἀρχαιολογικά ποιήματα, Ἐν Ἀθήναις 1960, σσ. 62.

Ἡ μελέτη εἶναι κυρίως ἀρχαιολογική. Γλωσσικῶς ἐνδιαφέρει ἀπὸ ἀπόψεως ὀνομάτων ἐκ τῶν δημοσιευμένων ἐπιγραφῶν καὶ διότι συναντᾶται εἰς ἐπιγραφὴν ἢ ἀθησαύριστος λέξις *ἐνναία* : *δρος ἐνναίας πεπραμένης καὶ δχετῶι διαγωγῆς* (σελ. 31).

Ἡ λ. *ἐνναία* χαρακτηρίζεται ὡς οὖσ. ἐξ ἐπιθέτου παραγομένου ἐκ τοῦ ρήματος *νάω* = *ρέω* (ἐν δὲ κρήνῃ ναίει, Ὀμήρ. Ὀδ. ζ 292, καὶ φροσιὰτα μακρὰ ναίουσιν Ἰλ. Φ 197, ὅφρ' ἂν ὕδωρ τε ναίει Πλάτ. Φαίδρ. 267 D). Ἐν τῇ καθιερωμένῃ φωνῇ σημαίνει ποτιζομαι : ναομένοισι τόποις (Νικ., Ἀποσπασμ. 2,58).

Αἱ σ. παρατηροῦσιν ὅτι ἐκ τῆς αὐτῆς ρίζης παράγονται καὶ τὰ ἀέ-να-ος, νά-μα, Να-ιάς, Νη-ιάς, να-ρός, νη-ρός, Νη-ρεύς, πιθανῶς δὲ καὶ τὸ νε-ρό τῆς νέας Ἑλληνικῆς καὶ οὐχὶ ἐκ τοῦ νεαρὸν ὕδωρ, ὡς τινες τῶν γλωσσολόγων φρονοῦν. Ἐν συνεχείᾳ ἐξετάζονται καὶ ἄλλαι λέξεις τῆς ἐπιγραφῆς.

85. Θ. Σταύρου, Ἡ γραφὴ τοῦ Λεσβιακοῦ ἰδιώματος, Ἀφιέρωμα σὴ μνήμῃ τοῦ Μανόλη Τριανταφυλλίδη, Θεσσαλονίκη 1960, σ. 381-391.

Ὁ σ., λαμβάνων ἀφορμὴν ἀπὸ λογοτεχνικὰ κείμενα γεγραμμένα εἰς τὸ σημερινὸν γλωσσικὸν ἰδιῶμα τῆς Λέσβου καὶ χρησιμοποιῶν τὴν μονοτονικὴν γραφὴν, ἐκφέρει τὴν γνώμην του ὡς πρὸς τὴν γραφὴν τοῦ ἰδιώματος τούτου ἢ καὶ ἄλλων βορείων ἑλληνικῶν ἰδιωμάτων ἀπὸ λογοτέχνας ἢ λαογράφους, χωρὶς νὰ ἀπομακρύνωνται πολὺ ἀπὸ τὴν ἱστορικὴν ὀρθογραφίαν.

Τὰ προτεινόμενα ὑπὸ τοῦ σ. εἶναι 1) Κατάρξεις τῆς ψιλῆς καὶ τῆς δασείας. 2) Διατήρησις ἐνὸς τονικοῦ σημείου κατὰ προτίμησιν μιᾶς κουκίδας εἰς τὰς δισυλλάβους, τρισυλλάβους ἢ πολυσυλλάβους λέξεις καὶ εἰς τὰς μονοσυλλάβους, αἱ ὁποῖαι τονίζονται κατὰ τὴν προφορὰν. 3) Χρησιμοποίησις τοῦ ἀποστροφικοῦ μόνον ὅταν πρόκειται περὶ ἐκθλίψεως, ἀφαιρέσεως καὶ ἀποκοπῆς. 4)

Συγκόλλησιν τῶν γραμμάτων γκ, γγ, μπ, ντ, ὅταν εἶναι ἀπλᾶ συμφωνικά συμπλέγματα, ὅταν δηλ. ἡ προφορὰ τους εἶναι ἡ τῶν λατινικῶν b, d, g καὶ δχι ρινική. 5) Σημάδεμα τῶν γραμμάτων σ, ς, ζ, λ, ν, κ, γ, χ καὶ τῶν συμπλεγμάτων γκ, γγ μὲ κουκίδα ἢ μὲ μίαν γραμμὴν, ὥστε τὸ σ, ς νὰ προφέρεται ch τὸ ζ ὡς j καὶ τὰ ἄλλα ὡς οὐρανικά. 6) Καθιέρωσιν τῶν διαλυτικῶν ἐπὶ τῶν συμφώνων κ, π, ς, σ, ζ, ξ πρὸς δήλωσιν τῆς βασικῆς τοῦ προφορᾶς πρὸ συμφώνων καὶ 7) Κατάργησιν τῶν αυ καὶ ευ.

86. Γ. Σωφρονίου, Ἀνδρέας Κάλβος. (Ἄγνωστα κείμενα - Γλωσσικά), Παρυσσός 2 (1960), σ. 387 - 415.

Ὁ σ. κάμνει γενικὰς παρατηρήσεις εἰς τὴν γλῶσσαν τοῦ Κάλβου, τὴν ὁποίαν χαρακτηρίζει προσωπικὴν καὶ ἰδιόμορφον. Παρέχει δείγματα τῆς γλώσσης τὴν ὁποίαν ἔγραψεν ὁ Κάλβος, ὅταν τῷ 1820 μετέφρασε τὸ βιβλίον τοῦ S. Bagger, Common Prayer Book. Ἡ δυσκολία εἰς τὴν δημοτικὴν ἢ τὴν καθαρῆσαν χαρακτηρίζει τὸν νεαρὸν Κάλβον. Ἀργότερα ἐγένετο ἀπόλυτος κύριος τῆς καθαρῆσσης, ὅπως φαίνεται ἀπὸ τὴν μετάφρασιν τοῦ James Meyrick τῷ 1861. Τῷ 1818 ἔδωκεν εἰς τὸ Λονδῖνον διαλέξεις διὰ τὴν προφορὰν τῆς ἀρχαίας καὶ νέας Ἑλληνικῆς. Σκοπὸς του ἦτο νὰ ἀποδείξῃ ὅτι ἡ προφορὰ παραμένει ἡ ἰδίᾳ ὅπως εἰς τὴν κλασσικὴν περίοδον καὶ εἶναι ἐσφαλμένη ἡ θεωρία τοῦ Ἐράσμου.

Τῷ 1819 εἰς τὸν πρῶτον τόμον τῆς « Ἀρμονικῆς Γραμματικῆς τῶν κυριωτέρων ἀρχαίων καὶ νεωτέρων γλωσσῶν » τοῦ Fr. Nolan, γράφει εἰς πέντε πυκνοτυπωμένας σελίδας γραμματικὴν τῆς Ἑλληνικῆς, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἀποδεικνύει τὰς γλωσσικὰς θεωρίας τοῦ Κάλβου πρὸ τῆς ἐκδόσεως τῶν Ὁδῶν. Τὴν γραμματικὴν αὐτὴν ὁ σ. δημοσιεύει ἐν τέλει τῆς παρούσης μελέτης (σ. 411-415). Αὕτη περιέχει ἀρκετὰ σφάλματα, δι' ὧν ἀποδεικνύεται ἡ ἀνεπάρκεια τοῦ Κάλβου εἰς τὰ νέα Ἑλληνικά.

Ὁ Κάλβος πιστεύει ὅτι ἡ νέα Ἑλληνικὴ θὰ ἀφομοιωθῇ μὲ τὴν ἀρχαίαν. Τῷ 1820 ἐξέδωκε τὰ « Ἱταλικά μαθήματα », ὅπου ἀναγγέλλει ὅτι θὰ ἐκδώσῃ « Ἑλληνοαγγλικὸν Λεξικόν ».

Ὁ σ. μετὰ ταῦτα κάμνει μερικὰς παρατηρήσεις διὰ τὰ γλωσσικὰ δάνεια τοῦ Κάλβου ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους συγγραφεῖς καὶ τὴν Βίβλον καὶ διὰ τὴν χρῆσιν τῶν σχημάτων τοῦ λόγου εἰς τὸ ἔργον τοῦ ποιητοῦ.

87. Donald C. Swanson, University of Minnesota, *Modern Greek Studies in the West*. A critical bibliography of Studies on Modern Greek Linguistics, Philology, and Folklore, in Languages other than Greek. New York. [The New York Public Library], 1960, σσ. 99.

Ὁ σ. εἰς τὸ παρὸν τεῦχος καταγράφει τὰς εἰς ξένας γλώσσας μελέτας περὶ τῆς Νέας Ἑλληνικῆς, τὰς συγγραφείσας ὑπὸ ξένων καὶ ὑπὸ Ἑλλήνων ἐπιστημόνων. Παραλλήλως, ὡς γράφει εἰς τὸν πρόλογον, ἔχει καταρτίσει καὶ τὴν βιβλιογραφίαν τῶν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν μελετῶν περὶ τῆς Νέας Ἑλληνικῆς. Ταύτην ὁμως δὲν δημοσιεύει ἔνεκα τῶν τυπογραφικῶν δυσκολιῶν τὰς ὁποίας ἀντιμετωπίζει εἰς τὴν Ἀμερικὴν δι' ἐκτύπωσιν μελετῶν δι' Ἑλληνικῶν στοιχείων. Τὸ παρὸν τεῦχος περιλαμβάνει τοὺς τίτλους 1032 μελετῶν. Εἰς

τούτους δέον νά προστεθῶσι καί αἱ σημειούμεναι δι' ἑκάστην μελέτην βιβλιοκρισίαι. Ὁ σ. διὰ τὸν καταρτισμὸν τῆς βιβλιογραφίας εἰργάσθη εἰς τὴν Ἀμερικὴν καὶ εἰς Ἀθήνας (εἰς τὴν Γεννάδειον Βιβλιοθήκην). Ἡ μεθοδικὴ κατάταξις τῆς ὅλης καθιστᾷ τὴν βιβλιογραφίαν λίαν εὐχρηστον. Τὸ τεύχος περιλαμβάνει τὰ ἑξῆς: *Πρόλογον* (σ. 5), *Πίνακα τῶν περιεχομένων* (σ. 7-8), *Εἰσαγωγὴν* (σ. 9-25), *Βραχυγραφίας 192 περιοδικῶν* (σ. 27-32), *Βιβλιογραφικούς τίτλους* (σ. 33-81) καὶ *Πίνακας* (σ. 83-93). Ἀναλυτικώτερον περιλαμβάνει *Βιβλία καὶ Μονογραφίας* (Γλωσσολογίας, Λαϊκῶν βυζαντινῶν κειμένων, Συγχρόνου λαϊκῆς φιλολογίας, Συγχρόνου ἑλληνικῆς Λογογραφίας). Ἄρθρα εἰς περιοδικὰ (Γλωσσολογίας, Λαϊκῶν βυζαντινῶν κειμένων, δημοτικῆς φιλολογίας, Συγχρόνου ἑλληνικῆς Λογογραφίας). *Προσθετὰ* (Βιβλία καὶ ἄρθρα). *Πίνακας* (Συγγραφεῶν - Λέξεων καὶ Ὀνομάτων, τὰ ὅποια ἐξετάζονται εἰς τὰς μελέτας - Περιοχῶν καὶ Τόπων - Συμμελείτων). Τὰ κατὰ τὴν γλωσσολογίαν εἰδικώτερον ἔχουν ὡς ἑξῆς:

Linguistics Books and Monographs. Periodicals N° 1-8, σ. 33. *History of Studies* N° 4-8, σ. 33. *Collected Essays* N° 9-11, σ. 33. *General Studies* N° 12-18, σ. 33-34. *The Language Question* N° 19-22, σ. 34. *Grammars of Formal Written Greek (katharevusa)* N° 23-25, σ. 34. *Grammars of Demotic* N° 26-32, σ. 34-35. *Dictionaries* N° 33-41, σ. 35.

Local Dialects. General N° 42-45, σ. 35. *Greek in South Italy* N° 46-55, σ. 35-36. *Tsakonian* N° 56-60, σ. 36. *Other Dialects* N° 61-74, σ. 36-38. *Phonology (and orthography)* N° 75-79, σ. 38. *Morphology* 80-82. *Loanwords* N° 83-90, σ. 38-39. *Onomastics* N° 91-94, σ. 39. *Modern Editions of the Oldest Grammars and Dictionaries* N° 95-98, σ. 39. *Miscellaneous* N° 99-104, σ. 39-40.

Periodical Articles, σ. 49-64. *Linguistics. Bibliography and History Studies* N° 248-260, σ. 49. *General Studies* N° 261-272, σ. 49-50. *The language Question* N° 273-305, σ. 50-51. *Onomastics* N° 306-331, σ. 51-52.

Modern Greek Dialects. General N° 332-341, σ. 52. *Tsakonian Dialect* N° 342-354, σ. 52-53. *Greek in South Italy* N° 355-390, σ. 53-54. *Cyprus and Anatolia. Russian dialects* N° 391-415, σ. 54-55. *Others dialects* N° 416-446, σ. 55-56. *Rhonology* N° 447-471, σ. 56-57. *Morphology and Syntax* N° 472-510, σ. 57-59.

Vocabulary and Wordstudies. The modern greek thesaurus 511-515, σ. 59. *Special groups of Words* N° 510-522, σ. 59. *Studies of Individual Words* N° 523-600, σ. 59-62. *Loanwords in Greek* N° 601-615, σ. 62. *Balkan Linguistics* N° 616-632, σ. 62-63. *Miscellaneous and Unclassified* N° 643-653, σ. 63-64.

Addenda. Articles Linguistics. N° 937-943, σ. 75. *Books* N° 975, σ. 76.

Further Addenda. Articles. Linguistics. N° 986-1012, σ. 79-80.

86. Β. Ν. Τατάκη, Ἡ σκέψις καὶ ἡ λέξις κατὰ τοὺς Ἑλληνας φιλοσόφους, Ἀφιέρωμα εἰς τὴν μνήμην τοῦ Μανόλη Τριανταφυλλίδη, Θεσσαλονίκη 1960, σσ. 393-404.

Ὁ σ. ἐξετάζων τὸ πρόβλημα « ὁ λόγος ὡς φορεὺς τοῦ ψυχικοῦ κόσμου » παρατηρεῖ ὅτι δύο εἶναι τὰ στάδια τῆς πορείας τῆς δυνάμεως τοῦ λόγου : τὸ *μαγικόν*, κατὰ τὸ ὅποσον ὁ ἄνθρωπος δὲν δύναται νὰ ἐξηγήσῃ τὴν δύναμιν τοῦ λόγου παρὰ μόνον μὲ τρόπον μαγικόν, καὶ τὸ *πνευματικόν*, κατὰ τὸ ὅποσον ὁ ἄνθρωπος συνειδητοποιεῖ τὸ ὅτι ἡ δύναμις τοῦ λόγου εἶναι φορεὺς τοῦ πνευματοῦς του. Τὴν συνειδησίην διὰ τὴν πνευματικὴν δύναμιν τοῦ λόγου ἔκαμαν πρῶτον οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες, οἵτινες εἶδον τὸν λόγον ὡς ἔκφρασιν τοῦ ἐσωτερικοῦ κόσμου, « ὡς ἴδιον ποιὸν ἀνθρώπου », δι' αὐτὸ καὶ ἐκαλλιέργησαν αὐτὸν θεμελιώοντες τὰς σχετικὰς ἐπιστήμας.

Ἐχομεν δύο λόγους : τὸν ἐξωτερικόν, τὸν προφορικόν ἢ γραπτὸν λόγον, τὴν γλῶσσαν δηλ. (ἀνάπτυξις γραμματικῆς) καὶ τὸν ἐνδιάθετον λόγον, τὴν σκέψιν. Ἡ συστηματικὴ μελέτη τῶν ἀρθρώσεων τοῦ σιωπηλοῦ λόγου θὰ μᾶς δώσῃ τὴν Λογικὴν. Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ὠνόμασαν μὲ τὸν ἴδιον ὄρον *λόγος* καὶ τὴν σκέψιν. Ὁ Παρμενίδης καὶ ὁ Ἡράκλειτος διέκριναν δύο εἰδῶν γνώσεις τὴν *ἐπιστήμην* καὶ τὴν *δόξαν*. Οἱ Σοφισταὶ ἔκαμαν συστηματικὴν μελέτην τῆς τεχνικῆς τοῦ λόγου καὶ συνδέουσαν τὴν γνώσιν μὲ τὴν δρᾶσιν. Ὁ Πρωταγόρας τονίζει τὸν ἐνδιάθετον μὲ τὸν προφορικόν λόγον, τὴν σκέψιν μὲ τὴν λέξιν. Καὶ οἱ Στωϊκοὶ φιλόσοφοι ταυτίζουν τὴν σκέψιν μὲ τὴν λέξιν ἀλλὰ μὲ βῆσιν τὴν αἴσθησιν. Τὰ « λεκτὰ » εἶναι ὅ,τι δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν, ὅ,τι ἐκφράζομεν μὲ τὴν γλῶσσαν διὰ τὰ πράγματα. Προβαίνουν εἰς τὴν συστηματικὴν ἀνάλυσιν τῶν κρίσεων « ἀξιωμάτων ». Καὶ οἱ Στωϊκοὶ ταυτίζουν τὴν σκέψιν μὲ τὴν λέξιν, ἀλλὰ κατὰ τὸν ἰδικόν των τρόπον. Διαχωρισμὸν τῆς σκέψεως ἀπὸ τὴν λέξιν ἀναζητεῖ ὁ Πρόδικος ὁ Κεῖος. Εἰς τὰς ἀρθρώσεις τοῦ λόγου θεμελιώνει ὁ Ἰσοκράτης τὴν θεωρίαν του καὶ θέλει τὸν λόγον κυβερνήτην τοῦ ἀνθρώπου αὐτόνομον, πορευόμενον μὲ λογικὴν ἀναγκαιότητα. Τὴν θεωρίαν του συνεχίζουν ὁ Πλάτων (Ἰδέαι) καὶ ὁ Ἀριστοτέλης (λογικὴ ἀναγκαιότης). Ὁ Πλάτων εἰς τὸν Θεαίτητον διερευνᾷ τὰς τρεῖς σημασίας τοῦ ὄρου « λόγος ». Ὁ ἴδιος ἠρνήθη ἀπόλυτον ταυτισμὸν σκέψεως καὶ λόγου.

89. Φωτεινῆς Θ. Γζωρτζάκη, Ὁ Μανόλης Τριανταφυλλίδης στὴν ὑπηρεσίᾳ τῆς Παιδείας, Ἀνατύπωση ἀπὸ τὸ περιοδικὸν *Παιδεία καὶ Ζωὴ* (τεύχ. 8, 1960, ἀφιέρωμα στὸν Μανόλη Τριανταφυλλίδην) Ἀθήνα 1960, σ. 1-8.

Ἡ σ. δίδει μίαν εἰκόνα τῶν προσπαθειῶν καὶ ἐργασιῶν τοῦ Μ. Τριανταφυλλίδου διὰ τὴν ἐπικράτησιν τῆς δημοτικῆς γλώσσης εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν, διότι « τὸ ἀντίκρισμα τῶν ἐκπαιδευτικῶν προβλημάτων δὲν ἦταν γιὰ τὸν Τριανταφυλλίδην πάρεργη ἀπασχόληση πλάι στὴν ἐπιστημονικὴ του ἐργασία, ἀλλὰ πνοὴ ζωῆς, πού ἔδινε νόημα καὶ σκοπὸν στὸ ἐπιστημονικὸν ἔργο του ».

90. Τσιτσέλη Ἥλ., Κεφαλληνιακὰ Σύμμικτα. Συμβολαὶ εἰς τὴν ἱστορίαν καὶ λαογραφίαν τῆς νήσου Κεφαλληνίας εἰς τόμους τρεῖς. Τόμος Δεύτερος.

Ἐκκλησιαστικά. Μονῶν Ἱστορίαι. Χρονογραφίαι. Πολιτικά καὶ στατιστικά σημεῖωματα. Ἐν Ἀθήναις 1960, σσ. 687.

Ἡ μελέτη αὕτη, ἐκδοθεῖσα ἐκ καταλοῖπου χειρογράφου τοῦ συγγραφέως, ἐπιμελεῖται τοῦ Κ. Π. Φωκά - Κοσμετάτου, διαιρεῖται εἰς ὀκτώ μέρη, ἅτινα περιλαμβάνουν ποικίλον καὶ λίαν ἐνδιαφέρον ὕλικόν διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς Κεφαλληνίας.

*Από γλωσσικῆς ἀπόψεως εἶναι ἐπίσης ἐνδιαφέρουσα διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἐν αὐτῇ ἀναγραφομένων ὀνομάτων καὶ ἐπωνύμων τῆς νήσου καθὼς καὶ τοπωνυμίων αὐτῆς. Ἰδίως λίαν ἐνδιαφέρουσα εἶναι ἡ δημοσίευσις τοῦ Κτηματολογίου τῆς Λατινικῆς Ἐπισκοπῆς Κεφαλληνίας καὶ Ζακύνθου (*Τμήμα τρίτον*, σ. 488 - 492). Ἐκ τοῦ κώδικος τούτου πολλὰ μαρθάνομεν διὰ τὰ τοπωνύμια καὶ τὰς οἰκογενεῖας τῆς μεσαιωνικῆς Κεφαλληνίας. Πλῆθος ὀνομάτων καὶ τοπωνυμίων εὗρσκει τις καὶ εἰς τὸ *Δεύτερον τμήμα* (σ. 229 - 390), ὅπου ἐξετάζονται αἱ μοναὶ τῆς νήσου, ὀρθόδοξοὶ τε καὶ καθολικαὶ καὶ παρέχονται τὰ ὀνόματα αὐτῶν, τὰ ὀνόματα τόπων τῶν κτημάτων ὡς καὶ τὰ ὀνόματα καὶ ἐπωνύμια ἡγουμένων καὶ μοναχῶν.

Γενικῶς ὁ τόμος οἶτος εἶναι ἐν λίαν ἐνδιαφέρον *Χρονικόν* τῆς νήσου Κεφαλληνίας.

91. Ἄγ. Τσοπανάκη, Μικρὴ συμβολὴ εἰς τὴν ἐξέλιξιν τοῦ Ἑλληνικοῦ φωνητισμοῦ. Ἡ περιπτώσις *γοητεύω - γητεύω* [= *jiténo*] καὶ ἡ ἐξέλιξιν τῶν διφθόγγων *αι, οι* σὲ *π, ι*), *Ἀφιέρωμα εἰς τὴν μνήμην τοῦ Μανόλη Τριανταφυλλίδη*, Θεσσαλονίκη 1960, σσ. 425 - 448.

*Ὁ σ. ἐν ἀρχῇ ἐξετάζει τὰς προταθείσας ἐτυμολογίας τοῦ *γητεύω* δηλ. τὴν ὑπὸ Γ. Κατζίδακι ἐκ τοῦ *γυρεύω* ἢ *γυρτεύω* καὶ τὴν τοῦ Φιλήντα ἐκ τοῦ *γοητεύω* (*ε*) γῶ - *γητεύω*) καὶ ἀποκρούει αὐτάς. Ὑποστηρίζει ἐν συνεχείᾳ ὅτι τὸ *γητεύω* προήλθε φωνητικῶς, σημασιολογικῶς καὶ ἱστορικῶς ἀπὸ τοῦ *γοητεύω* διὰ τὴν μεταβολὴν τοῦ *ο + ι = ι*. Μετὰ ταῦτα ἐξετάζει τὰ κατὰ τὴν ἐξέλιξιν τῶν διφθόγγων *αι* καὶ *οι* καὶ σημειώνει τὰς διαφορὰς ἐξελίξεις τοῦ συμπλέγματος *ου + ι* ἢτοι *α*) *ο + ι > ο*, *β*) *ο + ι > ου + ι*, *γ*) *ου + ι > ου*, *ο + ι > ου + ι > ου*, *δ*) *ο + ι > ου + ι > ι* καθὼς καὶ τὰ ἀντίστροφα συμπλέγματα *α*) *ι + ο*, *ι + ου > ο*, *ου*, *β*) *ι + ο > ιο*, *γ*) *ι + ο > ὀ*, *ε*, *δ*) *ι + ο*, *ι + ου > (ὐ) > ι*.

Ἐξετάζει ἀκόμη τὴν ἐξέλιξιν λατινικοῦ φθόγγου *qui* (= *υοι, πουι, κуй, κυ*). Παρατηρεῖ ἐπίσης ὅτι ἡ ἔκκρουσις τοῦ στενοτέρου φωνήεντος εἶναι φαινόμενον τὸ ὁποῖον κυριαρχεῖ εἰς τὴν τελευταίαν φάσιν τῆς Ἑλληνικῆς φωνητικῆς (11 - 12 αἰῶν).

Τὸν 3 π.Χ. αἰ. ἀρχίζει ἡ σύγχυσις εἰς τὴν γραφὴν καὶ προφορὰν τοῦ *οι* καὶ *υ* καὶ ἡ ἀναλλαγὴ τοῦ *ι - οι* συγγέεται εἰς τὴν γραφὴν μέχρι τοῦ 10 αἰῶνος, ὅποτε συμπίπτουν οἱ δύο φθόγγοι μὲ τὸ *ι*. Ἡ προφορὰ τοῦ *η* ὡς *ι* συντελεῖται τὸν 2 ἢ 3 μ.Χ. αἰ. καὶ ἡ σύμπτωσις μεταξὺ τοῦ *η*, *ει*, *ι* εἶναι τῆς αὐτῆς ἐποχῆς. Τὸ *οι* καὶ *υ* ἀναλλάσσεται εἰς τοὺς καπύρους ἀπὸ τοῦ 150 π.Χ. Ἡ τελικὴ σύμπτωσις τοῦ *οι* καὶ *υ* μὲ τὰ *η*, *ει*, *ι* πραγματοποιεῖται τὸν 10 αἰ. Ἔως οὗτος ὁμοῦ φθάσουν εἰς αὐτὸ τὸ σημεῖον διήλθον ἀπὸ ἐνδιαμέσους φωνητικῆς φάσεις ὡς *αι* *υι* ἢ *υι > η* (διὰ τὸ *οι*) καὶ *ου* *υ* ἢ *η* (διὰ τὸ *υ*).

Ἡ ἐξέλιξις τοῦ *γοητεύω* εἰς *γοιτεύω - γυτεύω - γιτεύω* ἦτο ὀριστικὴ τὸν 7 αἰ. (ἡ πρώτη μνεῖα ἀπαντᾷ εἰς τὰ πρακτικά τῆς Συνόδου τοῦ Τροῦλλου 691, ὅπου ἀναφέρεται τὸ *γυτευτής γυτευτρια* μὲ *υ*). Τέλος (σ. 438 - 448) ἀσχολεῖται μὲ τὴν προφορὰν καὶ ἐξέλιξιν τῶν διφθόγγων *οι* καὶ *οι* εἰς τὴν ἀρχαίαν ἐποχὴν.

92. Ἄγ. Τσοπανάκη, Πολύγυρος, *Μακεδονικά* 4 (1955 - 1960), σ. 374 - 382. Θεσσαλονίκη.

Ὁ σ. ἀναφέρεται εἰς τὴν ἑτυμολογίαν τοῦ τοπων. *Πολύγυρος* τῆς Χαλκιδικῆς τὴν ὁποίαν ἔδωκεν ὁ Δ. Γεωργακάς (*Beiträge zur Namenforschung* 1955, σ. 275 - 286) καὶ παρατηρεῖ ὅτι ὁ Δ. Γεωργακάς ἐπαναλαμβάνει ἰδικῶς τοῦ γνώμας, θέλων νὰ διδάξῃ τοπωνυμικὴν μεθοδολογίαν, ἐνῶ δὲν προσφέρει τι τὸ θετικὸν εἰμὴ ἀσθηρῶς ἐτυμολογίας. Ἀντικρούων τὰ ἐπιχειρήματα τοῦ Γ. ταυτίζει λεξιλογικῶς καὶ γεωγραφικῶς τὸν Πολύγυρον μὲ τὸ ὄνομα *Πολύγηρος* τοῦ χρυσοβοῦλλου τοῦ Βασιανειάτη. Θεωρεῖ δηλ. τὸν Πολύγυρον ὡς « τσιφλίκι » βυζαντινοῦ τινος πλουσίου, ἔχοντος τὸ ἐπώνυμον *Πολύγυρος*. Εἰς ἐπίρροισιν τῆς γνώμης τοῦ ἀναφέρει τοπων. τῆς Ρόδου, τὰ ὅποια ἀνάγει εἰς τὰ ὀνόματα ἀρχαίων ἰδιοκτητῶν τῆς περιοχῆς.

93. Ἀγ. Τσοπανάκη, Βέρβενα, *Πελοποννησιακά* 3 - 4 (1960), σ. 396 - 400.

Ὁ σ., ἀναφέρων παλαιότερας ἑτυμολογίας τοῦ τοπωνυμίου — Λ. Σακελλαρίου ὡς ἀλβανικόν, Μ. Vasmer ὡς σλαβικόν καὶ Ν. Βέη ὡς ἑλληνικόν, ἐν ἀσφατισμῷ πρὸς τὴν γλῶσσαν τοῦ Ἰουχίου βερβίνια — ἀγεται εἰς τὴν ὑπόθεσιν ὅτι τὸ τοπωνύμιον ἔχει ἑλληνικὴν τὴν ἀρχὴν του καὶ πιθανὴν σχέσιν πρὸς τὸ ἀρχαῖον τοπων. *Βελβίνα* κόμη Λακωνικῆ (Ἰσούχιος) τὸ ὅποιον μαρτυρεῖται καὶ ὑπὸ ἄλλοις τύποις ὡς *Βελβίνα* - *Βελεμία* - *Βέμβινα* καὶ ἐξ ἄλλων μερῶν τῆς Ἑλλάδος.

94. Ν. Γωμοδάκη, Ἀποθησαυρίσματα, *Ἀθηνᾶ* 64 (1960), σ. 3 - 16.

Ὁ σ. δημοσιεύει μικρὰ σημειώματα γλωσσικοῦ κυρίως ὕλικου ἀποθησαυρισθέντος κατὰ τὰς μελέτας του τῶν βυζαντινῶν συγγραφέων, τυχαίως καὶ οὐχὶ κατὰ σύστημα. Αἱ συναγωγαὶ τῶν χωρίων, αἱ παρατηρήσεις καὶ τὰ ἐρμηνεύματα εἶναι χρησιμώτατα εἰς τὴν λεξικογραφίαν καὶ ἱστορίαν. Τοιαῦτα εἶναι : 1. *Βυθοὶ λίθης* (σ. 3 - 8), 2. *Ὡς ἐκ (ἀπὸ) προσώπου (τινός)* (σ. 8 - 11), 3. *Ὁδὸν τὸ ἕμὸν ἢ τὸ σὸν* (σ. 11 - 12), 4. *Κατατολμῶν θαλάσσης* (σ. 12 - 13, 390), 5. *Συμπληρωματικά τῶν πτε - ἀρχης - ἀρχος* (σ. 13 - 15). Πίναξ συγγραφέων καὶ λέξεων (σ. 15 - 16).

95. Νικολ. Ι. Φλούδα, γυμνασιάρχου, *Βυζικιῶτικα ἦτοι Γεωγραφία - Τοπογραφία - Χωρογραφία - Λαογραφία - Ἀρχαιολογία - Ἱστορία Βυζικίου Γορτυνίας, Τόμος Α', Μέρος Α', Γεωγραφία - Τοπογραφία - Χωρογραφία*, Ἀθῆναι 1960, σσ. 144.

Ὁ σ. εἰς τὸ τεῦχος τοῦτο, τὸ ὅποιον ἀποτελεῖ τὸ πρῶτον τοῦ πρώτου τόμου, μεταξὺ τῶν ἄλλων θεμάτων ἐξετάζει καὶ τὸ ἑτυμὸν τοῦ ὀνόματος τοῦ χωρίου Βυζίκι (ἐκ τῆς ὁμοιότητος τοῦ χώρου ὅπου εἶναι ἐκτισμένος πρὸς βυζί (μαστόν)), καὶ τὰς δαιφόρους μαρτυρίας καὶ τύπους τοῦ τοπωνυμίου ἀπὸ τῆς πρώτης μνείας αὐτοῦ 1688 μέχρι σήμερον (σ. 13 - 24). Ἐνδιαφέρον ἐπίσης εἶναι τὸ τμήμα εἰς ὃ καταγράφει τὰ ὀνόματα τῶν κατοίκων τοῦ χωρίου (σ. 83 - 88), διότι οὕτω ἔχομεν τὸ ὀνοματολόγιον ἐν συνδυασμῷ καὶ πρὸς τὰ ἄλλα ὀνόματα, ὅσα ἀναφέρονται εἰς διαφόρους σελίδας τοῦ βιβλίου. Πλὴν τῶν σημείων τούτων καὶ ἄλλαι πληροφορίες διὰ τὴν κτηνοτροφίαν, τὴν γεωργικὴν παραγωγὴν, βιομηχανίαν, ἐμπόριον, γράμματα κλπ., τὰς ὁποίας ὁ σ. μετὰ μεγίστης ἐπιμελείας καὶ λεπτομερειῶν καταγράφει, καθιστοῦν τὸ ἔργον ἐνδιαφέρον.

Βλ. κρίσιν Δ. Β. Βαγγελάκου, *Ἀθηνᾶ* 64 (1960), σ. 382 - 388.

96. Βασ. Φόρη, Οί Ἑλληνικὲς λέξεις στὰ Γερμανικά, « Franz Dornseiff : Die griechischen Wörter im Deutschen 1950 », Ἀθήναι 1960 (ἀνάτυπο ἀπὸ τὸ περιοδικὸν Σήμερα 1960).

Ὁ σ., παρουσιάζων τὸ ἀνωτέρω βιβλίον τοῦ F. Dornseiff, σημειώνει ομάδας λέξεων τὰς ὁποίας ἔχει παραλάβει ἡ γερμανικὴ γλῶσσα ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴν. Πλὴν τῶν ἐπιστημονικῶν ἔρων εἶναι καὶ ἄλλαι, ἐξ ὧν μέγα πλῆθος σχηματίζεται μὲ προθέματα ἑλληνικά ἢ καταλήξεις ἑλληνικὰς πρὸς δῆλων διαφόρων ἐννοιῶν. Ἐπίσης ἐνδιαφέρων παρουσιάζει ἡ ἀπόδοσις ἑλληνικῶν ἐκφράσεων, δηλ. στερεοτύπων λέξεων μὲ μίαν συγκεκριμένην ἐκφραστικὴν ἔννοιαν καὶ ἡ ὑπαρξὶς λέξεων « ἀντιδανείων ». Ὁ F. Dornseiff τελειώνει τὸ βιβλίον του μὲ μίαν σύντομον ἱστορικὴν ἐπισκόπην διὰ τὴν εἴσοδον τῶν ἑλληνικῶν λέξεων εἰς τὴν γερμανικὴν γλῶσσαν. Ἐξετάζει τὸν δανεισμὸν τῶν λέξεων κατὰ χρονικὰς περιόδους καὶ παρέχει πίνακα τῶν λέξεων τὰς ὁποίας ἤραυνησε.

97. Βασ. Φόρη, Ὀρθογραφικὰ τοῦ γλωσσικοῦ ἰδιώματος τῆς Κοζάνης. Ἀνάτυπον ἀπὸ τὸ Ἡμερολόγιον Δυτικῆς Μακεδονίας, τόμ. Α' (1960), σ. 212 - 214. Κοζάνη 1959, σ. 2 - 4.

Ὁ σ., λαμβάνων ἀφορμὴν ἀπὸ δημοσιεύματα τῶν τοπικῶν ἑφημερίδων τῆς Δυτικῆς Μακεδονίας εἰς ἰδιωματικὴν γλῶσσαν, ἐξετάζει τὰς δυσκολίας τὰς ὁποίας συναντῶμεν εἰς τὴν γραπτὴν ἀπόδοσιν τοῦ ἰδιωματικοῦ προφορικοῦ λόγου τῶν βορείων ἰδιωμάτων καὶ προτείνει ὠρισμένας γραφὰς διὰ τὴν πιστοτέραν ἀπόδοσιν τῶν ἰδιωματικῶν λέξεων.

98. Δ. Φωστέρη καὶ Ι. Ι. Κεσίσογλου, Λεξιλόγιον τοῦ Ἀραβανί. Πρόλογος Ν. Η. Ἀνδριώτη, καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Ἀθήνα 1960, σσ. ιθ' + 214 [+ 2 χάριται ἐκτὸς κειμένου]. Collection de l'Institut Français d'Athènes. Κέντρο Μικρασιατικῶν Σπουδῶν, Διεύθυνση Μέλπως Μεγλιέ. Καππαδοκία 7.

Διὰ τῆς ἐργασίας ταύτης συνεχίζεται ὑπὸ τοῦ Κέντρου Μικρασιατικῶν Σπουδῶν ἡ ἐκδοσις μελετημάτων ἀναφερομένων εἰς τὴν Γλῶσσαν, Λαογραφίαν καὶ Ἱστορίαν τῆς Καππαδοκίας. Εἰς τὸ βιβλίον τοῦτο περιέχονται: Πρόλογος ὑπὸ τοῦ καθ. Ν. Ἀνδριώτη (σ. ζ' - ιθ'), ὅπου γίνεται μία γεωγραφικὴ τοποθέτησις τοῦ ἑλληνοφώνου καὶ χριστιανικοῦ χωρίου Ἀραβανίου τῆς Καππαδοκίας, παρατίθεται βιβλιογραφία τῶν βοηθημάτων, σημειοῦται ὁ τρόπος τῆς ἐργασίας τῶν συγγραφέων καὶ δίδεται ὑπὸ τοῦ Ν. Ἀνδριώτη μία σειρά γλωσσικῶν παρατηρήσεων ὡς συμπλήρωμα ἐκείνων τῶν ὑπὸ τοῦ Ι. Κεσίσογλου καταχωρηθεισῶν κατωτέρω. Σύντομη ἐπισκόπησις τοῦ ἰδιώματος (ὑπὸ τοῦ Ι. Κεσίσογλου, σ. 1 - 16). Αἱ παρατηρήσεις ἀναφέρονται εἰς τὴν φωνητικὴν, τὴν μορφολογίαν καὶ τὸ συντακτικόν. Λεξιλόγιον, σ. 17 - 68 (ὑπὸ Ι. Κεσίσογλου). Ἀκολουθοῦν: Μνημεῖα τοῦ Λόγου. Παροιμίαι (σ. 71 - 97). Καταγράφονται ἀλφαβητικῶς 206 παροιμίαι εἰς τὴν διάλεκτον τοῦ Ἀραβανίου, δίδεται ἡ μετάφρασις αὐτῶν εἰς τὴν κοινὴν Ἑλληνικὴν, ἡ ἐρμηνεία των, ὅπου χρειάζεται, καθὼς καὶ ἡ σχετικὴ παραπομπὴ εἰς ἄλλας συλλογὰς Καππαδοκικῶν παροιμιῶν. Δημοσιεύεται ὡσαύτως ἓνα Παραμῦθι (σ. 98 - 127) εἰς τὴν διάλεκτον τοῦ χωρίου καὶ παραλλήλως ἡ ἀπόδοσις του εἰς τὴν νέαν ἑλληνικὴν.

Πρός διευκόλυνσιν τῶν μελετητῶν οἱ συγγραφεῖς ἐν συνεχείᾳ δημοσιεύουν : Α' Πίνακα πραγμάτων (σ. 129 - 133), ὅπου καταγράφονται ὅλα τὰ γλωσσικὰ φαινόμενα τοῦ ἰδιώματος, ὅσα ἐξετάζονται ἐν τῷ βιβλίῳ. Β' Πίνακα Λέξεων (σ. 134 - 200). Ἐνταῦθα δίδονται συγκεντρωμένοι οἱ διάφοροι τύποι τῶν ρημάτων καὶ ὀνομάτων κάτωθεν τοῦ ἀρχικοῦ τύπου. Ἰδιαιτέρως καταγράφονται αἱ τουρκικαὶ λέξεις (σ. 192 - 200). Γ' Πίνακα διορθώσεων (σ. 20 - 205), Βιβλιογραφίαν (σ. 207 - 208), Περιεχόμενα (σ. 213 - 214). Ἰδιαιτέρως πρέπει νὰ σημειωθῶν αἱ δύο ἐκτὸς κειμένου χάρται, εἰς τῆς Μ. Ἀσίας, ὅπου τοποθετεῖται ἡ Καππαδοκία καὶ εἰς τῆς Καππαδοκίας, ὅπου βλέπει τις τὴν θέσιν τοῦ Ἀραβανίου ἐν σχέσει πρὸς τὰ ἄλλα ἑλληνικὰ χωρία τῆς περιοχῆς.

Ὁλόκληρος ἡ Καππαδοκία περιελάμβανεν 74 χωρία ἐκ τῶν ὁποίων τὰ 27 ἦσαν ἑλληνόφωνα καὶ τὰ 47 τουρκόφωνα. Εἰς τὸ Κέντρον τῶν Μικρασιατικῶν Σπουδῶν ἔχει γίνει ἤδη ἡ μελέτη τοῦ γλωσσικοῦ ἰδιώματος 7 χωρίων, δηλ. Φαράσσων, Οὐλαγάτς, Ἀραβανίου, Ἀξοῦ, Ἀνακοῦς, Τελμησοῦ καὶ Φλοῦτων. Ἐξ αὐτῶν ἔχουν ἐκτυπωθῆ ἔργασίαι περὶ τῶν ἰδιωμάτων τῶν τριῶν πρώτων χωρίων.

Ἡ συμβολὴ αὕτη τοῦ Κέντρου Μικρασιατικῶν Σπουδῶν εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν ἔρευναν εἶναι σημαντικὴ, ἡ δὲ προσπάθεια τῆς Κυρίας Μερλιέ ἀξία πάσης τιμῆς καὶ ὑποστηρίξεως.

99. Χαροκόπου Ἀντωνίου, Ἐρίθαι - Ἐριθιανή, *Εἰς Μνήμην Κωνσταντίνου Γ. Ἀμάντου*, Ἀθήναι 1960, σ. 132 - 139.

Ὁ σ. ἐξετάζει τὴν ὀρθὴν γραφὴν τοῦ παλαιοῦ ὀνόματος τοῦ χωρίου Βροντάδου τῆς Χίου, δηλ. τὴν λ. Ἐρίθαι. Ταύτην οἱ παλαιότεροι ἔγραψαν μὲν υ (Ἐρύθαι, Ἐρυθιανή), κατόπιν ὅμως τῆς ἀνευρέσεως μιᾶς ἐπιγραφῆς τῆς τελευταίας δεκαετίας τοῦ Γ' π.Χ. αἰ. ὅπου ἀναφέρεται ΤΑ ΕΝ ΕΡΕΙΘΑΙΣ, εἰσῆχθη ἡ γραφὴ διὰ τοῦ ει. Ὁ σ. προτείνει τὴν διὰ τοῦ ι γραφὴν καὶ σχετίζει τὸ ὄνομα μὲ τὴν ἀρχαίαν λ. εἰριθος δ, ἡ ἡμερομίσθιος ἐργάτης παρ' Ὀμήρῳ δὲ καὶ ὁ θεριστής. Ἐριθοὶ ἐλέγοντο καὶ αἱ νήθουσαι καὶ ὑφαίνουσαι γυναῖκες. Τὴν λ. ἀναφέρει καὶ ὁ Ἡσύχιος καὶ τὸ Μ. Ε. Πβ. καὶ ρ. ἐριθεύομαι ἐπὶ μισθῷ ἐργάζομαι. Δηλ. Ἐρίθαι ἐκλήθησαν οἱ παλαιοὶ κάτοικοι τοῦ Βροντάδου διὰ τὴν γεωργικὴν τῶν ἐνασχόλησιν ἢ διὰ τὴν ὑφαντικὴν ἐργασίαν τῶν γυναικῶν. Εἰς τὴν λ. Ἐρίθαι τὸ ι εἶναι μακρόν. Ὁ σ. ἐρμηνεύει τὸν τύπον τῆς ἀναφερομένης ἐπιγραφῆς ἐκ τῆς συγχύσεως καὶ τῆς ἐναλλαγῆς τοῦ ει καὶ τοῦ ι μακροῦ. Ἡ σύγχυσις αὕτη κατὰ διαλέκτους παρουσιάζεται ἤδη ἀπὸ τοῦ Σ' π.Χ. αἰ. Ἡ ἐναλλαγὴ αὕτη παρατηρεῖται καὶ εἰς τοὺς Ῥωμαϊκοὺς χρόνους. Εἰς ἐπιγραφὴν τῶν χρόνων τοῦ Ἀδριανοῦ ἀπαντῆ ἡ λ. ὡς ἐπίθετον τῆς Ἀρτέμιδος : ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ ΕΡΕΙΘΟΥ, εἰς δὲ τὴν Καινὴν Ἱστορίαν τοῦ Πτολεμαίου τοῦ Ἡφαιστιῶνος (ἀπόσπασμα εἰς βιβλιοθήκην Φωτίου) ἡ λ. καὶ ὡς ἐπίθετον τοῦ Ἀπόλλωνος : Ἐριθίου Ἀπόλλωνος. Ἐκ τοῦ ἐπιθέτου Ἐρίθιος ἔχομεν τὸν νεώτερον τύπον Ἐριθιανός.

Τέλος, ὁ σ. ἀναγράφει καὶ ἄλλας λέξεις πρὸς πίστωσιν τῆς ἐναλλαγῆς μεταξὺ τοῦ ι μακροῦ καὶ ει, ὡς : ἀείδασμος - αἰδασμος, Ἠλειᾶς - Ἠλιάς, Καβέριον - Καβίριον κλπ.

100. Ἀγγελικῆς Χατζημιχάλη, Ραπτάδες - Χρυσοραάπτες καὶ Καποτάδες, Ἀφιέρωμα στὴ μνήμη τοῦ Μανόλη Τριανταφυλλίδη, Θεσσαλονίκη 1960, σ. 445 - 474.

Ἡ σ. ἐξετάζει ἐπὶ τῇ βάσει πλουσίου διαλεκτικοῦ ὕλικου καὶ πλουσίας βιβλιογραφίας τὰ κατὰ τὴν τέχνην τοῦ Ράπτου - Χρυσοραάπτιον καὶ Καποτᾶ κυρίως κατὰ τὴν Τουρκοκρατίαν (ἀλλὰ καὶ μέχρι σήμερον), ὅτε ἡ τέχνη αὕτη ἐθεωρεῖτο ὡς τὸ πλέον ἀξιοπρεπὲς ἐπάγγελμα καὶ δηλωτικὸν εὐγενοῦς καταγωγῆς. Τὰ ἐπὶ μέρους κεφάλαια, μετὰ μίαν γενικὴν εἰσαγωγὴν καὶ ἀναδρομὴν μέχρι τῆς βυζαντινῆς ἐποχῆς, εἶναι: Τὰ ἔργα τῶν χρυσοραφιάδων καὶ καποτάδων ἢ ἀμπατζήδων (σ. 449 - 452), Ἡ ἐξάπλωσις τῶν χρυσοραφιάδων καὶ καποτάδων (σ. 452 - 459), Ἡ καταγωγὴ τῶν ραφιάδων καὶ καποτάδων (ἐκ τῆς Βορείου Ἑλλάδος), (σ. 459 - 461), Οἱ πλανόδιοι ραφιάδες καὶ καποτάδες (σ. 462 - 464), Οἱ συνθηματικὲς γλώσσαι τῶν ραφιάδων καὶ καποτάδων (σ. 464 - 466), Οἱ συνταχτικὲς - ἰσάφια τῶν ραφιάδων καὶ καποτάδων (σ. 466 - 474). Ἡ μελέτη εἶναι λίαν ἐνδιαφέρουσα τόσο ἀπὸ ἱστορικῆς πλευρᾶς ὅσον καὶ ἀπὸ γλωσσικῆς διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἰδιωματικῶν ὄρων καὶ τῆς ἐρμηνείας αὐτῶν.

101. Χρονικὸ τῶν Ἀρκάδων, Τόμος Β'. Φθινόπωρον 1960. Περιοδικὴ ἔκδοσις Λόγου καὶ Τέχνης. Ἀθήναι. [Ἐκδ. Παναρκαδικῆς Ὀμοσπονδίας τῆς Ἑλλάδος. Ἐπιμελητὴς ἐκδόσεως Θάνος Κ. Βαγενᾶς], σσ. 200.

Εἰς τὸν τόμον τοῦτον, πλὴν τῶν διαφόρων μελετῶν ἐπὶ θεμάτων σχετικῶν μὲ τὴν Ἀρκαδίαν, δημοσιεύονται καὶ ἐργασίαι ἀναφερόμεναι εἰς τὰ τοπωνύμια ὡς εἶναι αἱ: Γ. Δ. Καρβελά, Δημοβαλτετασιώτικα Τοπωνύμια, σ. 17 - 21, Θ. Μαυροειδῆ, Δυρράχιον (Ἀρκαδίας), σ. 47 - 50, Γ. Α. Σταμίρη, Ἐπιγραφικὰ καὶ νομισματικὰ εὑρήματα εἰς Στόλον τῆς Κυκουρίας, σ. 57 - 69, Γ. Ι. Νικολοπούλου, Τοπωνυμικὰ - Τεγεατικά, σ. 162 - 169, Χαρ. Ἡλιοπούλου, Ἡ Δόριζα τῆς Μαντινείας, σ. 175 - 184. Πλὴν τούτων σημειώμεν ἀκόμη Ἀγγ. Γ. Ἡλιοπούλου, Ἀναφορὰ τῶν κατοίκων τῆς Ἐπαρχίας Λεονταρίου τὸν Αἰγούστον τοῦ 1824 [ἀναγράφει ὀνόματα χωρίων καὶ ὀνόματα καὶ ἐπώνυμα τῶν κατοίκων αὐτῶν εἰς τοπικὴν διάλεκτον], σ. 22 - 24, Θ. Βαγενᾶ, Ἀρκαδικὴ βιβλιογραφία τοῦ ἔτους 1959, σ. 190 - 196. Αὕτη περιλαμβάνει 148 δημοσιεύματα εἰς τοπικὰς ἐφημερίδας καὶ τοπικὰ περιοδικὰ. Μεταξὺ τῶν δημοσιευμάτων ὑπάρχουν καὶ τινα ἀναφερόμενα εἰς τοπωνύμια.

Τέλος, σ. 198 δημοσιεύεται κατάλογος 18 Ἀρκαδικῶν δημοσιευμάτων (ἐφημερίδων καὶ περιοδικῶν) ὑπὸ τὸν τίτλον: Ὁ Ἀρκαδικὸς τύπος τοῦ ἔτους 1959.

102. VI. Internationaler Kongress für Namenforschung, Kongressberichte, Band I. herausgegeben von Gerhard Rohlf, München 1960, s. 157. [Studia Onomastica Monacensia - Band II].

Εἰς τὸν τόμον τοῦτον περιλαμβάνονται αἱ ἑξῆς μελέται: 1. G. Rohlf: Europäische Flussnamen und ihre historischen Probleme (σ. 1-28). 2. E. Schwarz, Deutsch - slawische Namenbeziehungen von der Ostsee

bis zur Adria (σ. 29-56). 3. Jöran Sahlgren, Alte schwedische Flussnamen (σ. 57-67). 4. Joshua Whatmough, Onomastics and linguistics (The Argi Decumates, with the Upper Rhine and Danube) (σ. 68-79). 5. Max Vasmer, Die russische Kolonisation im Spiegel der Ortsnamen (σ. 80-93). 6. Leo Weisgerber, Die sprachliche Schichtung der frührheinischen Personennamen (σ. 94-104). 7. Joan Corominas, La toponymie hispanique préromane et la survivance du basque jusqu'au bas moyen âge (Phénomènes de bilinguisme dans les Pyrénées Centrales, σ. 105-146).

Ἀκολουθεῖ πίναξ τῶν τοπωνυμίων (σ. 147-153), τῶν κυρίων ὀνομάτων (σ. 154-156) καὶ τῶν καταλήξεων (σ. 156-157).

ΔΙΚΑΙΟΣ Β. ΒΑΓΙΑΚΑΚΟΣ